

ระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐ
ศึกษาเฉพาะกรณีระบบการบรรจุและ
การใช้กำลังสำรอง

โดย

พลตรี ณรงค์ พฤษกรรุ่งเรือง
ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๑๑
กองทัพบก กระทรวงกลาโหม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

เรื่อง ระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐศึกษาเฉพาะกรณีระบบการบรรจุ
และการใช้กำลังสำรอง

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลตรี ณรงค์ พุกขารุ่งเรือง หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙

การวิจัยเรื่องระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐศึกษาเฉพาะกรณีระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง เป็นการศึกษาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความพร้อมรบ ประสิทธิภาพของการพัฒนาระบบกำลังสำรอง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการพัฒนาระบบกำลังสำรอง การวิจัยใช้วิธีการค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องแล้วนำมาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่ากำลังสำรองเข้ารายงานตัวรับการตรวจสอบหรือฝึกอยู่ในระดับสูงมาก แต่จากการสัมภาษณ์กำลังสำรองที่เข้ารายงานตัว เนื่องจากเกรงว่าจะผิดกฎหมายและมีผลกระทบกับการประกอบอาชีพในอนาคตและหากเปิดให้มีการสมัครใจเข้ารายงานตัวและเรียกฝึกส่วนใหญ่ไม่ต้องการเข้ารายงานตัว กล่าวได้ว่า ระบบกฎหมายมีความเข้มแข็งแต่กำลังสำรองขาดอุดมการณ์ความรักชาติ การเสียสละเพื่อส่วนรวมหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้ารับราชการทหาร ข้อเสนอแนะในการวิจัยมีดังนี้ ทดลองบรรจุกำลังพลสำรองแบบสมัครใจระดับกองร้อยร่วมกับกำลังพลประจำการ ควรมีการเรียกบรรจุกำลังพลสำรองเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในภาวะฉุกเฉินโดยการประกาศรับสมัคร หากไม่เพียงพอจึงให้ดำเนินการเรียกกำลังพลสำรองเข้าประจำการ ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับตรวจสอบสภาพกำลังพลสำรอง และการปลูกฝังอุดมการณ์ ความรักชาติให้กับเยาวชนอย่างจริงจัง

คำนำ

เป้าหมายสูงสุดของชาติได้กำหนดไว้ในผลประโยชน์แห่งชาติ คือ การมีเอกราชอธิปไตย บูรณภาพ แห่งอาณาเขตและความมั่นคงของรัฐ การที่ประเทศจะมีเอกราชอธิปไตย และความมั่นคงของรัฐได้นั้นต้องมีการเสริมสร้างกำลังกองทัพทั้งในด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ให้มีความพร้อมรบอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ยามปกติซึ่งหากประเทศมีความพร้อมรบมากจะทำให้มีความเสี่ยงน้อยและในทางตรงข้ามกันหากประเทศมีความพร้อมรบน้อยจะทำให้มีความเสี่ยงมาก

ระบบกำลังสำรองของกองทัพไทยได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเป็นหน่วยกำกับดูแลกำลังพลสำรองของกองทัพไทย และผู้วิจัยในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยรับผิดชอบในการฝึกกำลังสำรอง เห็นยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควรเพราะผู้ที่ถูกเรียกมาบรรจุเพื่อทำการฝึกนั้น ไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ค้นหาแนวทางที่พึงประสงค์ในการคัดเลือกกำลังพลในระบบมาบรรจุและทำการฝึกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำหรับเป็นแนวทางให้กองทัพไทยได้ใช้ในการดำเนินนโยบายการบรรจุและการใช้กำลังสำรองในการฝึกและปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของกองทัพต่อไป

พลตรี

(ณรงค์ พุกขารุ่งเรือง)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๙

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ๑	
วัตถุประสงค์การวิจัย	๓
ขอบเขตการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ข้อจำกัดของการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
ความมั่นคงของชาติ	๖
กำลังสำรองของประเทศไทย	๒๗
ระบบกำลังสำรองของต่างประเทศ	๓๗
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๓
สรุป	๔๕
บทที่ ๓ ระบบการบรรจุและใช้กำลังสำรอง	๔๖
การบรรจุและการใช้กำลังสำรอง	๔๖
สรุป	๕๘
บทที่ ๔ แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบกำลังสำรองให้มีประสิทธิภาพ	๕๙
ผลการปฏิบัติตามแผนการเรียกพลเพื่อตรวจสอบและฝึกวิชาทหารย้อนหลัง ๕ ปี	
(พ.ศ.๒๕๕๕ – พ.ศ.๒๕๕๙)	๕๙
การสัมภาษณ์กำลังพลสำรองที่เข้ารับการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ	๖๘
สรุป	๖๙

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕ สรุปและเสนอแนะ	๗๐
สรุป	๗๐
ข้อเสนอแนะ	๗๑
บรรณานุกรม	๗๒
ภาคผนวก	๗๔
พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘	๗๕
ประวัติย่อผู้วิจัย	๘๔

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายสูงสุดของชาติได้กำหนดไว้ในผลประโยชน์แห่งชาติ คือ การมีเอกราชอธิปไตย บูรณภาพ แห่งอาณาเขตและความมั่นคงของรัฐ ซึ่งจะทำให้ประเทศ (รัฐบาล) สามารถดำเนินกิจกรรม ทางด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งภายในและ ภายนอกประเทศได้อย่างมั่นคงมีเกียรติและมีศักดิ์ศรีเป็นที่ยำเกรงของประเทศต่าง ๆ ส่งผลให้สามารถ พัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคงประชาชนมีความปลอดภัย อยู่ดีมีสุข ได้รับความเป็นธรรม มีเกียรติและ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

การดำเนินให้สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชาติต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบใน การดำเนินการ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิ อธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การชุดและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพกำลังทหาร ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย”

การที่ประเทศมีเอกราชอธิปไตย และความมั่นคงของรัฐได้นั้น เมื่อมีภัยคุกคามทางทหาร หรือมีการรบแล้วจะต้องรบชนะเพราะหากพ่ายแพ้แล้วจะเป็นการสิ้นชาติการรบนั้นไม่สามารถกำหนด ได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไรที่ไหนและไม่สามารถแก้ตัวใหม่ได้ ดังนั้นเพื่อป้องกันหรือประกันความเสี่ยง จึงต้องมีการเสริมสร้างกำลังกองทัพทั้งในด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ให้มีความพร้อมรบ อยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ยามปกติ ซึ่งหากประเทศมีความพร้อมรบมากจะทำให้มีความเสี่ยงน้อยและ ในทางตรงข้ามกันหากประเทศมีความพร้อมรบน้อยจะทำให้มีความเสี่ยงมาก

ตลอดระยะเวลาที่โลกยังอยู่ในสภาวะการใช้กำลังอำนาจทางทหารเป็นเครื่องมือในการ เข้าระงับข้อขัดแย้งการรักษาความมั่นคงของรัฐ การดำรงไว้ซึ่งความคงอยู่และความเป็นเอกราชของ ประเทศนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันยังมีการใช้กำลังอำนาจทางทหารเป็น เครื่องมือในการระงับข้อขัดแย้งอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้จะมีกฎหมายระหว่างประเทศเป็นหลักเกณฑ์ใน การระงับความขัดแย้ง องค์กรที่ทำหน้าที่ในการรักษาความสงบและความมั่นคงระหว่างประเทศยังไม่ สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาความพร้อมและความทันสมัยของกองทัพ ให้มีประสิทธิภาพมีความพร้อมรบทั้งในด้านเครื่องมือและบุคลากรการปรับตัวให้เข้ากับภัยคุกคาม สมัยใหม่การแก้ไขปัญหาคความมั่นคงภายในและการสร้าง ความสมานฉันท์ทั้งภายในและ ระหว่างประเทศ การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน การแก้ไขปัญหาลบหนิเข้าเมืองและแรงงานต่างด้าว ผิดกฎหมาย การสร้างความพร้อมในการเผชิญวิกฤติการณ์ที่เป็นภัยพิบัติขนาดใหญ่เป็นสิ่งที่แสดง ให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาความมั่นคงของประเทศโดยใช้กำลังทางทหาร

สำหรับการพัฒนาพลังอำนาจของชาติทางการทหารนั้น แม้จะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับความมั่นคงของชาติ แต่ก็อาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อพลังอำนาจของชาติในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การจัดหาเทคโนโลยีหรืออาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารนั้นใช้งบประมาณมากและงบประมาณสำหรับการใช้เลี้ยงดูกำลังพลของกองทัพขนาดใหญ่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากมายมหาศาล จึงอาจส่งผลให้พลังอำนาจในด้านเศรษฐกิจไม่เกิดการพัฒนาเท่าที่ควร

กองทัพไทย เป็นกองทัพที่มีกำลังพลประจำการอยู่จำนวนมาก ต้องใช้งบประมาณเพื่อดูแลกำลังพลมากกว่าร้อยละ ๗๐ ของงบประมาณด้านการทหารทั้งหมดและคิดเป็นสัดส่วนที่สูงสำหรับงบประมาณในแต่ละปีของประเทศ หากกองทัพต้องการพัฒนาขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีหรืออาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารแนวคิดในการพัฒนาระบบกำลังสำรองจึงเป็นคำตอบที่จะช่วยให้ชาติดำรงความมั่นคงทางการทหารโดยไม่กระทบกับงบประมาณของประเทศทางด้านเศรษฐกิจมากเกินไป

ระบบกำลังสำรองของกองทัพไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเป็นหน่วยกำกับดูแลกำลังพลสำรองของกองทัพไทยและผู้วิจัยในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยรับผิดชอบในการฝึกกำลังสำรอง เห็นยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควรเพราะผู้ที่ถูกเรียกมาบรรจุเพื่อทำการฝึกนั้น ไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น ยังมีสภาพเป็นนักศึกษา กำลังเริ่มทำงานใหม่ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ค้นหาแนวทางที่พึงประสงค์ในการคัดเลือกกำลังพลในระบบมาบรรจุและทำการฝึกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำหรับเป็นแนวทางให้กองทัพไทยได้ใช้ในการดำเนินนโยบายการบรรจุและการใช้กำลังสำรองในการฝึกและปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของกองทัพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาอุปสรรคต่าง ๆ ของระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรองที่ส่งผลกระทบต่อความพร้อมรบ ประสิทธิภาพของการพัฒนาระบบกำลังสำรอง ในห้วง ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)
๒. เพื่อเสนอแนะแนวทาง และการปรับปรุงระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรองให้มีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการพัฒนาระบบกำลังสำรองเพื่อความพร้อมรบของกองทัพไทย ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์ปัญหาหรืออุปสรรคของการพัฒนาระบบกำลังสำรองเฉพาะระบบย่อย คือ ระบบการบรรจุกำลังและการใช้กำลังสำรอง โดยการศึกษาในครั้งนี้ใช้นโยบาย ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องจนถึงสิ้นปี พ.ศ.๒๕๕๙ เป็นข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์

วิธีดำเนินการวิจัย

ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ระเบียบ คำสั่งต่างๆ และการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยเอง ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ที่ทำการศึกษามาแล้ว การสัมภาษณ์กำลังพลสำรองที่เข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกและตรวจสอบในหน่วยกองพลทหารราบที่ ๑๑ และนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการปรับปรุงระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรองให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการพัฒนาระบบกำลังสำรองเพื่อความพร้อมรบของกองทัพบกไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อจำกัดของการวิจัย

เอกสารข้อมูลระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรองของกองทัพไทยเป็นเอกสารที่อยู่ในชั้นความลับ “ลับ” รายละเอียดของข้อมูลหรือการสืบค้นข้อมูลทางเอกสารไม่สามารถทำได้ในเชิงลึก

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบข้อเท็จจริงของปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการฝึกศึกษา กำลังสำรองของกองทัพบกไทย
๒. ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามมาตรการต่างๆ ในการพัฒนาปรับปรุงระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้น
๓. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้สนใจทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

คำจำกัดความ

กำลังพลสำรอง	หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นกำลังสำรองประเภทหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมที่มีการบรรจุในบัญชีบรรจุกำลังตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง ซึ่งประกอบด้วย กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานและกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม
กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน	หมายถึง กำลังพลสำรองที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีบรรจุกำลัง คราวละ ๖ ปี
กำลังพลสำรองเตรียมพร้อม	หมายถึง กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีบรรจุกำลัง ครบระยะเวลาที่กำหนดและเป็นกำลังพลสำรองเตรียมพร้อมอีกระยะเวลาไม่เกิน ๖ ปี
กำลังสำรอง	หมายถึง กำลังที่มีใช้กำลังทหารประจำการและทหารกองประจำการ ซึ่งได้แก่ กำลังกึ่งทหาร กลุ่มพลั้งมวลชนจัดตั้ง กลุ่มพลั้ง

กำลังกึ่งทหาร	หมายถึง	<p>มวลชนอื่น กำลังพลสำรองที่เป็นทหารกองเกินและทหารกองหนุนตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารและกำลังพลสำรองตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง</p> <p>กำลังในส่วนที่บรรจุเข้าในหน่วยตามอัตราการจัดกำลังและยุทธโธปกรณ์ในลักษณะคล้ายคลึงกับหน่วยทหารและมีขีดความสามารถเข้าทำการรบได้ในระดับหนึ่ง เช่น กองอาสา รักษาดินแดน ตำรวจตระเวนชายแดน</p>
กลุ่มพลังมวลชนจัดตั้ง	หมายถึง	<p>กลุ่มพลังมวลชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง</p>
กลุ่มพลังมวลชนอื่น	หมายถึง	<p>กลุ่มพลังมวลชนที่มีการจัดตั้งนอกเหนือจากการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มพลังมวลชนที่จัดตั้งโดยองค์กร หรือส่วนราชการต่าง ๆ</p>
กิจการกำลังพลสำรอง	หมายถึง	<p>การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมและการใช้กำลังพลสำรอง เช่น การบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การผลิตกำลังพลสำรอง การฝึกศึกษากำลังพลสำรอง การควบคุมกำลังพลสำรองและการเรียกกำลังพลสำรองหรือระดมพล</p>
ส่วนราชการ	หมายถึง	<p>สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ</p>
หน่วยทหาร	หมายถึง	<p>หน่วยทหารตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม</p>
หน่วยกำลังพลสำรอง	หมายถึง	<p>หน่วยทหารที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดทำบัญชีบรรจุกำลังหรือหน่วยรับการบรรจุ หรือหน่วยฝึกกำลังพลสำรองหรือหน่วยรับพลหรือหน่วยเรียกพล ที่มีการบรรจุรายชื่อทหารประจำการ ทหารกองประจำการ และกำลังพลสำรองลงในบัญชีบรรจุกำลังให้ครบอัตราเต็ม</p>

บทที่ ๒

การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองทัพของทุกประเทศ ต่างยอมรับว่ากำลังสำรองมีความสำคัญอย่างยิ่ง การจัดเตรียมกำลังสำรองได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ตั้งแต่ยามปกติ ย่อมจะสามารถเรียกกำลังสำรองมารับใช้ประเทศชาติได้อย่างทันที่ทั้งที่ ในการศึกษาอุปสรรคที่มีผลต่อระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรองของกองทัพไทย ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้แบ่งสาระสำคัญออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๑. ความมั่นคงของชาติ
๒. ระบบกำลังสำรองของประเทศไทย
๓. ระบบกำลังสำรองของต่างประเทศ
๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความมั่นคงของชาติ

๑. ความหมายและองค์ประกอบของความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงของชาติ หมายถึง ความอยู่รอดปลอดภัย และความก้าวหน้า ของชาติ ความเป็นปึกแผ่น การดำรงไว้ซึ่งเอกราช สวัสดิภาพของประชาชน ระบบการปกครองและการยอมรับนับถือจากนานาประเทศ โดยมีองค์ประกอบจำนวน ๖ ด้าน (เจษฎา มีบุญดี, ๒๕๕๓: ๒๑) ดังนี้

๑.๑ ความมั่นคงด้านการเมือง หมายถึง การที่ประเทศมีระบบการเมือง ที่มีเสถียรภาพอยู่บริหารประเทศได้ครบตามวาระ มีคณะรัฐบาลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความเสียสละและมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง มีผู้นำที่มีความสามารถ มีความซื่อสัตย์เสียสละ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆ หรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกและสามารถนำมาปรับใช้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติได้

๑.๒ ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประเทศมีระบบเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งภายในและภายนอก มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแรง เอื้อประโยชน์แก่ประชาชนทุกอาชีพและกระจายไปทั่วประเทศ มีการส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนในการแข่งขันกับต่างชาติในเวทีโลก ทั้งด้านการลงทุน การศึกษาวิจัย และการตลาดให้กับนักลงทุน การได้เปรียบดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด มีการเจริญเติบโตของการค้าและการส่งออก เพื่อนำรายได้มาพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าต่อไป

๑.๓ ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร หมายถึง ประเทศมีความพร้อมด้านกำลังพลและยุทโธปกรณ์ และมีประสิทธิภาพในการป้องกันรักษาเอกราชและอธิปไตยจากภัยคุกคาม การรุกรานจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๑.๔ ความมั่นคงด้านแห่งชาติด้านสังคม หมายถึง ประเทศมีสังคมที่คนในชาติมีความรักและความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการกินดีอยู่ดีของคนในชาติ

๑.๕ ความมั่นคงด้านชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง ประชาชนมีการคิดค้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อลดการสูญเสียเงินตราและการซื้อหรือพึ่งพาจากต่างประเทศ

๑.๖ ความมั่นคงด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม หมายถึง มีพลังงานสำหรับใช้ภายในประเทศอย่างเพียงพอ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๒. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะ ๗ ปี โดยได้ประเมินสถานะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงนำไปสู่การกำหนดทิศทางหลักในการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ได้กำหนดลำดับความสำคัญโดยพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแกนหลักของชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ในด้านต่างๆ และภูมิคุ้มกันของชาติในภาพรวมเป็น “เกณฑ์สำคัญ”

โดยกำหนดความสำคัญเป็นสองส่วน คือ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแกนหลักของชาติและนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรจะให้น้ำหนักต่อนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแกนหลักของชาติเป็นลำดับสำคัญในระดับต้นแต่ทั้งนี้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั้งสองส่วนต้องได้รับการขับเคลื่อนไปพร้อมกันเพื่อให้เกิดภาพแห่งความสำเร็จโดยรวมและสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างครบถ้วนทั้งเสถียรภาพความเป็นปึกแผ่นของประเทศและการมีจุดยืนที่ชัดเจนเหมาะสมซึ่งจะทำให้ประเทศมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมโลกกรอบความคิดหลักในการกำหนดนโยบายได้คำนึงถึงค่านิยมหลักของชาติซึ่งเป็นสิ่งที่คนในชาติจะต้องยึดถือและพึงรักษาไว้ร่วมกันและผลประโยชน์แห่งชาติซึ่งเป็นความมุ่งประสงค์ของชาติที่จะทำให้ค่านิยมหลักของชาติดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงต่อเนื่อง (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, ๒๕๕๘ : ๑)

๒.๑ ค่านิยมหลักของชาติ ได้แก่

- ๒.๑.๑ มีความรักชาติศาสนาพระมหากษัตริย์
- ๒.๑.๒ ซื่อสัตย์เสียสละอดทนมีอุดมการณ์ในสิ่งที่ตั้งงามเพื่อส่วนรวม
- ๒.๑.๓ กตัญญูต่อพ่อแม่ผู้ปกครองครูบาอาจารย์
- ๒.๑.๔ ใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ๒.๑.๕ รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
- ๒.๑.๖ มีศีลธรรมรักษาความสัตย์หวังดีต่อผู้อื่นพ่อแม่และแบ่งปัน

๒.๑.๗ เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุขที่ถูกต้อง

๒.๑.๘ มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมายผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

๒.๑.๙ มีสติรู้ตัวรู้คิดรู้ทำรู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒.๑.๑๐ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราช

ดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็นมีไว้พอกินพอใช้ถ้าเหลือก็
แจกจ่ายจำหน่ายและพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมเมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี

๒.๑.๑๑ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ
หรือกิเลสมีความละเอียดอ่อนไหวต่อบาปตามหลักของศาสนา

๒.๑.๑๒ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าประโยชน์
ของตนเอง

๒.๒ ผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่

๒.๒.๑ การมีเอกราชอธิปไตยและบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ

๒.๒.๒ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ

๒.๒.๓ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุก

รูปแบบ

๒.๒.๔ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมั่นคงทางสังคม
ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

๒.๒.๕ ความเจริญเติบโตของชาติความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของ
ประชาชน

๒.๒.๖ ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมความมั่นคงทาง
พลังงานอาหาร

๒.๒.๗ ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การ
เปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ

๒.๒.๘ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงใน
ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

๒.๓ สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระยะ ๗ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔)

๒.๓.๑ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับโลก

การเมืองโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่หลายขั้วอำนาจโดย
สหรัฐอเมริกาต้องเผชิญกับการท้าทายจากรัสเซียและจีนนอกจากนี้การเกิดขึ้นของขั้วอำนาจใหม่ทาง
เศรษฐกิจโลก คือ กลุ่มBRICs ประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีนและแอฟริกาใต้ ซึ่งกำลัง
มีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นและมีท่าทีต้องการมีส่วนร่วมกำหนดกรอบกติกาของโลก
โดยมีความเคลื่อนไหวที่สำคัญในด้านเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศซึ่งเป็นการท้าทายและ

สร้างดุลอำนาจใหม่และมีแนวโน้มส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินนโยบายด้วยความอ่อนตัวในการกำหนดท่าที เพื่อรักษาดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศมหาอำนาจต่างๆ นอกจากนี้ปัจจัยความมั่นคงด้านพลังงานสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ ถือเป็นปัญหาสำคัญของโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาแหล่งพลังงานใหม่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศในขณะนี้ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลโดยตรงต่อภัยธรรมชาติที่มีระดับความรุนแรงมากขึ้นทำให้จำเป็นต้องมีความร่วมมือในระดับนานาชาติเพื่อเผชิญกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นรวมถึงจะนำมาสู่ การกำหนดกรอบกติกาใหม่ที่มีมหาอำนาจอาจเข้ามาแทรกแซงประเทศอื่นๆ และใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้า

๒.๓.๒ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับภูมิภาค

๒.๓.๒.๑ การขยายอิทธิพลและบทบาทของประเทศมหาอำนาจต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการแข่งขันและการขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจทั้งในรูปแบบของการใช้พลังอำนาจทางทหารและทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของตนและการเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่างๆ ในภูมิภาค ซึ่งหากเกิดความขัดแย้งขึ้นก็อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของไทยซึ่งอยู่ในภูมิภาค

๒.๓.๒.๒ การขยายตัวของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคพัฒนาการของกลุ่มประเทศอาเซียนที่กำหนดการจัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ทำให้อาเซียนมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นทั้งทางการเมืองความมั่นคงเศรษฐกิจและสังคมอันจะนำไปสู่ การเสริมสร้างพัฒนาการทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกรวมทั้งเพิ่มโอกาสการติดต่อเชื่อมโยงผ่านเส้นทางคมนาคมในภูมิภาคอย่างไรก็ตามการเป็นประชาคมเป็นความท้าทายโดยเฉพาะ การที่ประเทศสมาชิกยังมีลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การสร้างความเป็นประชาคมและการเปิดกว้างของการติดต่อระหว่างกันอย่างเสรีทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาคและการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ

๒.๓.๒.๓ ความขัดแย้งทางดินแดนและการใช้กำลังทางการทหารยังคงมีปัญหาความไม่เข้าใจและความหวาดระแวงที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านแต่สามารถจำกัดขอบเขตและระดับความรุนแรงให้อยู่ในเฉพาะพื้นที่โดยเป็นผลจากการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิดกันและการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตเชิงป้องกัน รวมถึงทิศทางการร่วมมือของประเทศในภูมิภาคที่มุ่งสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ข้อพิพาทในภูมิภาคสถานการณ์ภายในของประเทศเพื่อนบ้านและบทบาทของประเทศมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคและการที่ประเทศไทยมีชายแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศโดยยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขตทางทะเลระหว่างกันรวมถึงมีสิ่งบ่งชี้ถึงการเพิ่มงบประมาณทางทหารของประเทศในภูมิภาคจึงยังคงมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การใช้กำลังทหารต่อกันหากเกิดความขัดแย้งรุนแรงและไม่มีการบริหารจัดการปัญหาร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ

๒.๓.๒.๔ ความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทะเลปัจจุบันผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีมูลค่าสูงและในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์เส้นทางการเดินเรือที่สำคัญในภูมิภาคและเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลส่งผลให้มหาอำนาจต่างๆ มุ่งที่จะรักษาและแผ่ขยายอิทธิพลของตนเองในพื้นที่ดังกล่าวทั้งนี้ภัยคุกคามต่อความมั่นคงทางทะเลของประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ปัญหาการอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมโดยมนุษย์กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายทางทะเลปัญหาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเลปัญหาการลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมายทางทะเลโดยเฉพาะสินค้าและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สองทางที่มีความเสี่ยงจะนำไปใช้ในการผลิตอาวุธทำลายล้างสูงการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายและการกระทำอันเป็นโจรสลัดอันอาจส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการสร้างดุลยภาพในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๒.๓.๓ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงภายในประเทศ

๒.๓.๓.๑ ความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ความเคลื่อนไหวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถาบันฯได้เพิ่มระดับและขอบเขตที่กว้างขวางทั้งที่มีลักษณะเชื่อมโยงสถาบันมาแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมือง ตลอดจนมีการกล่าวอ้างความเท็จเพื่อดูหมิ่นใส่ร้ายอันเป็นการบ่อนทำลายต่อสถาบันและการปรากฏแนวคิดในเชิงปฏิรูปรวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการหมิ่นสถาบันที่ขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหวนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคมประกอบกับความผูกพันเชื่อมโยงของประชาชนบางส่วนโดยเฉพาะในหมู่เยาวชนรุ่นใหม่ที่มีต่อสถาบันถูกลดทอนลงเนื่องจากขาดความเข้าใจความตระหนักรู้อย่างถูกต้องแท้จริงถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและจุดยึดเหนี่ยวของสังคมไทย

๒.๓.๓.๒ ความขัดแย้งของคนภายในประเทศพัฒนาการทางการเมืองของไทยที่ผ่านมามีทิศทางที่นำสังคมไทยวิวัฒนาการไปสู่วัฒนธรรมการเมืองที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมตัดสินใจในนโยบายของรัฐมากขึ้นโดยเฉพาะการกระจายความมั่งคั่งและอำนาจจัดการทรัพยากรสำคัญโดยประชาชนแสดงออกด้วยการใช้สิทธิทางการเมืองและเสรีภาพพลเมืองในการเลือกตั้งและการปกป้องสิทธิของตนหรือสิทธิของชุมชนท้องถิ่นในขณะที่สังคมไทยกำลังอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองโดยที่ยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสังคมและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงโลกทัศน์ที่แตกต่างกันของกลุ่มคนในสังคมเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดความแตกแยกทางความคิดระหว่างคนกลุ่มต่างๆในห้วงที่ผ่านมาการเคลื่อนไหวทางการเมืองถูกขับเคลื่อนด้วยเป้าหมายสุดโต่งทางการเมืองส่งผลให้สภาวะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นและโดยที่ความอดทนอดกลั้นของคนกลุ่มต่างๆในสังคมมีแนวโน้มลดต่ำลงทำให้สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองยังคงเป็นจุดเปราะบางในการรักษาเอกภาพของชาติและการสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมไทยหากการสร้างความสมานฉันท์ปรองดองและการแก้ไขรากเหง้าของปัญหาความขัดแย้งยังคงไม่บรรลุผล

๒.๓.๓.๓ ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานเป็นปัญหาที่มีพัฒนาการที่มีความซับซ้อน

ละเอียดอ่อนและมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติโดยมีใจกลางของปัญหาคือเรื่องอัตลักษณ์ชาติพันธุ์มาลา ยูศาสนาอิสลามและประวัติศาสตร์รัฐปัตตานีโดยการต่อสู้ที่ใช้ความรุนแรงเป็นผลมาจากคนกลุ่มหนึ่งที่มีอุดมการณ์ต้องการแบ่งแยกดินแดนได้นำเงื่อนไขอัตลักษณ์เฉพาะมาขยายผลในการใช้ความรุนแรงทำให้เกิดบรรยากาศความกลัวไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและประชาชนกับประชาชนเพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้ได้ปรากฏมีปัญหาใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญคือปัญหายาเสพติดปัญหาภัยแทรกซ้อนบทบาทของภาคประชาสังคมโดยเฉพาะเยาวชนที่เห็นต่างจากรัฐและถูกดึงเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้เห็นต่างจากรัฐการเข้ามามีบทบาทและแทรกแซงขององค์กรระหว่างประเทศที่เป็นการเพิ่มความซับซ้อนของปัญหามากยิ่งขึ้น

๒.๓.๓.๔ ความไม่เชื่อมั่นในการบริหารประเทศตามหลักนิติธรรม ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการบริหารตามหลักนิติธรรมความไม่เชื่อมั่นในการบริหารประเทศและวิกฤติศรัทธาของผู้นำรวมถึงโครงสร้างทางการเมืองการบริหารซึ่งแม้จะมีการกระจายอำนาจมากขึ้นแต่ในภาพรวมยังคงมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลางเป็นข้อจำกัดต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆในสังคมประกอบกับการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐขยายตัวออกไปทุกระดับส่งผลให้เกิดความไม่เชื่อมั่นของประชาชนในขณะเดียวกันประชาชนบางส่วนยอมรับกระบวนการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวโดยผลของปัญหาดังกล่าวได้กัดกร่อนพื้นฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของสังคม

๒.๓.๓.๕ ปัญหายาเสพติดปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มขึ้นมาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่นๆเช่นปัญหาอาชญากรรมปัญหาการทำลายศักยภาพของประชากรและปัญหาการขยายตัวขององค์กรอาชญากรรมนอกจากนี้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการลักลอบค้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเป็นประเทศทางผ่านและประเทศปลายทางในขณะที่การลักลอบขนยาเสพติดและแหล่งพักยาเสพติดอยู่บริเวณพื้นที่ชายแดนฝั่งไทยและประเทศเพื่อนบ้านโดยพื้นที่ชายแดนภาคเหนือเป็นพื้นที่สำคัญรองลงมาคือพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือนอกจากนี้กลุ่มนักค้าจากนอกภูมิภาคเข้ามามีบทบาทสำคัญในการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศในการลำเลียงยาเสพติดจากหลายแหล่งผลิตทั้งในและนอกภูมิภาคซึ่งการจับกุมกระทำได้ยากขึ้นเนื่องจากลักษณะเฉพาะตัวของการจัดองค์กรและรูปแบบและวิธีการค้ายาเสพติดที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ

๒.๓.๓.๖ ความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อนเกิดขึ้นพร้อมกับการเพิ่มจำนวนของประชากรโลกรวมถึงการพัฒนาประเทศที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลักนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความสมดุลทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์จนนำไปสู่ภัยพิบัติธรรมชาติเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นโดยมีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยวาตภัยรวมถึงสถานการณ์แผ่นดินไหวที่เพิ่มมากขึ้นประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถความรู้ทักษะประสบการณ์และการเตรียมความพร้อมในลักษณะที่สามารถบริหารจัดการการวิกฤติการณ์และภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพตั้งแต่ขั้นป้องกันการแก้ไขและการฟื้นฟูสถานการณ์

ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติในระดับรุนแรงมากขึ้นควบคู่กับการขยายความร่วมมือกับประชาคมโลกเพื่อจัดการกับภัยพิบัติดังกล่าว

๒.๓.๔ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงข้ามพรมแดน

๒.๓.๔.๑ การเคลื่อนตัวของภัยคุกคามข้ามชาติปัจจุบันภัยคุกคามข้ามชาติได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วตามสถานะโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและความมั่นคงของชาติโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติในด้านปัญหาการก่อการร้ายแรงขับเคลื่อนของการต่อสู้เชิงอุดมการณ์ยังคงมีอยู่อย่างเข้มข้นและขยายอุดมการณ์ความเชื่อไปสู่คนและกลุ่มบุคคลในพื้นที่ที่มีเงื่อนไขพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นผู้ก่อการร้ายในหลายรูปแบบโดยเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญได้แก่ ความคับแค้นอันเนื่องมาจากปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรมทั้งในทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองและอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมและการแปรเปลี่ยนความเชื่อทางศาสนาให้เป็นพลังผลักดัน นอกจากนี้การเผยแพร่แนวคิดรุนแรงของกลุ่มก่อการร้ายสากลและกลุ่มหัวรุนแรงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงดำรงอยู่ทั้งการก่อการร้ายจากกลุ่มหัวรุนแรงในพื้นที่ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากต่างประเทศและการแทรกซึมเข้ามาปฏิบัติการเองจากกลุ่มก่อการร้ายนอกภูมิภาคโดยอาศัยช่องว่างด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยและชายแดนที่เปราะบางของประเทศในภูมิภาครวมถึงการเชื่อมโยงติดต่อและการเผยแพร่ความคิดอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายผ่านทางอินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ ทั้งนี้แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ใชเป้าหมายการโจมตีโดยตรงของกลุ่มก่อการร้ายสากลแต่ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องเฝ้าระวังความเสี่ยงโดยเฉพาะการใช้เป็นสถานที่พักพิงและอำนวยความสะดวกในการก่อการร้ายจากกลุ่มก่อการร้ายทั้งในและนอกภูมิภาคและการก่อความรุนแรงในเมืองสำหรับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอันประกอบด้วยการค้ายาเสพติดการค้ามนุษย์การค้าอาวุธการฟอกเงินการกระทำอันเป็นโจรสลัดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมคอมพิวเตอร์มีแนวโน้มที่จะขยายตัวและควบคุมได้ยากโดยมีการพัฒนารูปแบบและวิธีการที่ซับซ้อนจากการใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายทำให้การก่ออาชญากรรมข้ามชาติทำได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นมีการพัฒนาเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องนอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อมโยงระหว่าง การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นและมีขีดความสามารถสูงขึ้นโดยคาดการณ์ว่าภัยคุกคามทั้งจากการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนใน ปี ๒๕๕๘ เนื่องจากการเปิดเสรีด้านการเดินทางขยายการท่องเที่ยวการแพร่ขยายแนวความคิดหัวรุนแรงและการรวมกลุ่มบุคคลที่มีความคิดดังกล่าวในขณะที่ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายของประเทศสมาชิกยังมีความแตกต่างกันและการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงเป็นไปอย่างล่าช้า

๒.๓.๔.๒ การย้ายถิ่นฐานของประชากรการย้ายถิ่นฐานของประชากรจากประเทศรอบบ้านเข้าสู่ประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นในลักษณะเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการผลักดันส่งกลับส่งผลให้มีผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากยังคงค้างอยู่ในประเทศไทยและเกิดปัญหาการเมืองระหว่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มที่ขัดแย้งกับรัฐบาลของประเทศต้นทางสาเหตุการย้ายถิ่นที่สำคัญประกอบด้วยปัจจัยด้านการเมืองคือสถานการณ์ภายในประเทศเพื่อนบ้านและปัจจัยด้านเศรษฐกิจคือระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประเทศไทยกับ

ประเทศเพื่อนบ้านที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมาเช่นปัญหาสาธารณสุขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามกฎหมายปัญหาการศึกษาปัญหาความขัดแย้งกับชุมชนชาวไทยตลอดจนปัญหาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะยาวนอกจากนี้ปรากฏการย้ายถิ่นที่ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านเพิ่มมากขึ้นโดยปัญหาดังกล่าวมีความละเอียดอ่อนและส่งผลกระทบต่อหลายมิติทั้งความมั่นคงของมนุษย์ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๒.๓.๔.๓ บริบทการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อื่นๆ ปัจจุบันภัยคุกคามความมั่นคงมีขอบเขตที่กว้างขวางมีความเชื่อมโยงซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงมากขึ้นภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ประกอบด้วยทั้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมโยงกับบริบทโลกในมิติต่างๆ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลกและผลจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาประกอบกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความสมดุลได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ปัญหาความมั่นคงทางอาหาร ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและปัญหาความขัดแย้งแย้งชิงทรัพยากรที่ส่งผลกระทบต่อเป็นความขัดแย้งระหว่างประชาชนและความขัดแย้งกับหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ความต้องการพลังงานของโลกที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางพลังงานของไทยในการแข่งขันแสวงหาแหล่งพลังงานโดยเฉพาะการที่ประเทศไทยต้องพึ่งพิงแหล่งพลังงานจากภายนอกในสัดส่วนที่สูงกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้การเชื่อมโยงในมิติต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ในขณะที่ความมั่นคงที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย มีแนวโน้มจะเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยงทั้งการโจมตีและการจารกรรมทางไซเบอร์ เนื่องจากการกำหนดมาตรการป้องกันทำได้ยากและไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งนี้ประเทศกำลังพัฒนาจะตกเป็นเป้าหมายการโจมตีมากขึ้นเพราะมีความล่าช้าทางเทคโนโลยีและขาดความรู้ในการกำหนดมาตรการป้องกันที่ต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทางนอกจากนี้อิทธิพลของสื่อประเภทเครือข่ายสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญของประชาชนในการรวมตัวดำเนินกิจกรรมทางสาธารณะและการเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมือง สื่อดังกล่าวมีโอกาสถูกนำมาใช้ในทางที่ผิดเพื่อโจมตีบ่อนทำลายหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงรวมถึงการแพร่กระจายข้อมูลเท็จสร้างความเกลียดชังที่มีฐานมาจากอคติและการเลือกปฏิบัติซึ่งอาจทำให้เกิดความเกลียดชังและปัญหาความแตกแยกภายในประเทศรวมถึงส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในกรณีที่มีการใช้สื่อประเภนี้โจมตีหรือบ่อนทำลายประเทศอื่น

๓. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

๓.๑ วัตถุประสงค์และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

๓.๑.๑ เพื่อส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑.๒ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดีและธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์

๓.๑.๓ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความปลอดภัยและความมั่นคง และความสมานฉันท์ในชาติเพื่อลดการเผชิญหน้าและการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ

๓.๑.๔ เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยปราศจากเงื่อนไของ การใช้ความรุนแรง

๓.๑.๕ เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาครัฐและส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคง

๓.๑.๖ เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมพลังงานและอาหารมีความมั่นคงความยั่งยืนและมีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศรวมถึงลด ความเสี่ยงจากผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์

๓.๑.๗ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมของชาติในการเผชิญกับ ภาวะสงครามและวิกฤติการณ์ความมั่นคงอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

๓.๑.๘ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพในการป้องกันประเทศสนับสนุน ภารกิจที่ไม่ใช่การสงครามและสามารถผนึกกำลังของกองทัพกับทุกภาคส่วนในการเผชิญกับภัยคุกคาม ด้านการป้องกันประเทศในทุกรูปแบบ

๓.๑.๙ เพื่อส่งเสริมสภาวะแวดล้อมที่สร้างสรรค์และสันติในการอยู่ร่วมกับ ประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มประเทศอาเซียนประชาคมโลกบนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์และการ ดำรงเกียรติภูมิของชาติ

๓.๒ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ

๓.๒.๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๒.๑.๑ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบัน ชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ผ่านหลักสูตรทั้งในและนอกระบบการศึกษารวมทั้งช่องทางสื่อสารต่างๆ และชี้เตือนให้ระมัดระวังในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

๓.๒.๑.๒ พัฒนาประสิทธิภาพและความเข้มแข็งของกลไกที่ เกี่ยวข้องกับการป้องกันและป้องปรามการล่องละเมิดสถาบัน จําแนกกลุ่มเป้าหมายและกำหนด มาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังต่อกลุ่มที่มุ่งล้มล้างสถาบันและใช้มาตรการพูดคุยต่อกลุ่มที่หลง ผิดเพื่อให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติ

๓.๒.๑.๓ เผยแพร่และน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติอย่างเป็น รูปธรรมโดยให้ภาครัฐเป็นต้นแบบในการยึดถือและปฏิบัติตามแนวพระราชดำริอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติและดำเนินการให้บรรลุผล อย่างเป็นรูปธรรม

๓.๒.๑.๔ เสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มุ่งเน้นการบริหารและการดำเนินงานภาครัฐตาม หลักธรรมาภิบาลให้มีความเข้มแข็งสนับสนุนการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและเสริมสร้างความ เข้มแข็งให้กับประชาชนและชุมชนท้องถิ่นให้มีอิสระและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย

โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนและชุมชนท้องถิ่นและภาครัฐยึดมั่นแนวทางสันติวิธี เป็นบรรทัดฐานการจัดการความขัดแย้ง

๓.๒.๒ สร้างความเป็นธรรมความปรองดองและความสมานฉันท์ในชาติ

๓.๒.๒.๑ ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศทุกระดับปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอย่างเหมาะสมมุ่งสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำกระจายอำนาจและทรัพยากรและเปิดโอกาสให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ดินน้ำป่าแร่ธาตุโดยยึดผลประโยชน์ส่วนรวมและเป็นไปโดยสอดคล้องกับการบริหารจัดการในระดับชาติรวมทั้งการได้รับสวัสดิการทางสังคมโอกาสทางการศึกษาและการบริการด้านสาธารณสุขจากภาครัฐอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๓.๒.๒.๒ สร้างความเชื่อมั่นต่อกลไกและกระบวนการยุติธรรมในการพัฒนาโลกและมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นธรรมยึดหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานรวมถึงทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อต่อการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๓.๒.๒.๓ แก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมในการถือครองที่ดินจำกัด การผูกขาดที่ดินขนาดใหญ่ของภาคเอกชนและกระจายโอกาสการถือครองที่ดินทำกินให้กับประชาชนที่ยากจน

๓.๒.๒.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชาติ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขมีความรักความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทยและเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งโดยมีแนวทางหรือการดำเนินการที่ส่งเสริมค่านิยมที่ดีของสังคมไทยการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคที่เท่าเทียมกันและการยอมรับความคิดความเชื่ออัตลักษณ์วิถีชีวิตภาษาและวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน

๓.๒.๒.๕ สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองของทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารงานของภาครัฐทั้งในการให้ข้อคิดเห็นเชิงนโยบายและตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานตลอดจนการติดตามประเมินผลของภาครัฐรวมถึงการเสริมสร้างบรรยากาศในการหารือเปิดรับฟังข้อเท็จจริงเหตุผลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายเพื่อให้การบริหารของภาครัฐเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลป้องกันความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายของภาครัฐและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

๓.๒.๓ ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒.๓.๑ เสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุขในการนำยุทธศาสตร์พระราชทานเข้าใจเข้าถึงพัฒนาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐานการจัดการความขัดแย้งความรุนแรงและการสร้างความรักความสามัคคีความสงบสุขและความสมานฉันท์ของประชาชนและลดการใช้ความรุนแรงในพื้นที่

๓.๒.๓.๒ ฟื้นฟูความเชื่อมั่นและลดความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกับรัฐโดยยึดถือความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมรวมถึงการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาภาคีคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

๓.๒.๓.๓ เสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงประชาชนโดยเฉพาะการสร้างการยอมรับของสังคมโดยรวมและส่งเสริมให้คนและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนที่สอดคล้องกับศักยภาพความต้องการและลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละพื้นที่

๓.๒.๓.๔ ส่งเสริมความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขเพื่อแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งและความรุนแรงโดยเฉพาะการพูดคุยเพื่อสันติสุขกับผู้เห็นต่างจากรัฐทั้งในพื้นที่และในต่างประเทศในการเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมปลอดภัยรองรับการพูดคุยเพื่อสันติสุขและมีหลักประกันของความต่อเนื่องและความเชื่อมั่นของทุกกลุ่มในการเข้ามามีส่วนร่วมกระบวนการพูดคุย

๓.๒.๓.๕ สร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นต่อสังคมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศเพื่อลดเงื่อนไขของการนำไปแสวงประโยชน์และเกี่ยวเนื่องต่อการแก้ไขปัญหาของไทย

๓.๒.๓.๖ จัดให้มีกลไกและโครงสร้างการบริหารจัดการของภาครัฐที่มีเอกภาพทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาตามนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้และเตรียมพร้อมพื้นที่ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๓.๓ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป

๓.๓.๑ จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน

๓.๓.๑.๑ เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและกระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดนอาชญากรรมลักลอบเข้าเมืองปัญหาแรงงานข้ามชาติการค้าการร้ายการค้าสิ่งของผิดกฎหมายการค้ามนุษย์โรคระบาดและโรคติดต่อร้ายแรงรวมถึงร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาและเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนโดยเฉพาะการไม่นำประเด็นเส้นเขตแดนมาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาและเสริมสร้างความสำเร็จเติบโตร่วมกัน บนพื้นฐานการรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับการรักษาความมั่นคงของชาติ

๓.๓.๑.๒ ปรับปรุงกลไกและพัฒนาศักยภาพการตรวจคนเข้าเมืองการติดตามตรวจสอบการเข้า-ออกการขอยุ่ต่อในประเทศไทยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องประสานร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด

๓.๓.๑.๓ ส่งเสริมการใช้มิติทางสังคมและวัฒนธรรมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีทุกระดับกับประเทศเพื่อนบ้านและพัฒนาความเข้มแข็งของคนชุมชนและพื้นที่ชายแดนร่วมกัน

๓.๓.๑.๔ จัดระเบียบการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจและการเป็นประตูเชื่อมโยงการค้าที่มีความสมดุลทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคมกับมิติความมั่นคงและร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการบริหารจัดการชายแดนการพัฒนาชายแดนและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๓.๓.๒ สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ

๓.๓.๒.๑ พัฒนาระบบกลไกและมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติในการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานกลไกภาครัฐโดยเฉพาะการข่าวและระบบกฎหมายให้มีความเข้มแข็งรวมถึงส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มีเอกภาพ

๓.๓.๒.๒ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายทุกรูปแบบโดยให้ความสำคัญกับการลดปัจจัยและเงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการก่อการร้ายการป้องกันมิให้กลุ่มก่อการร้ายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนการก่อการร้ายทุกรูปแบบใช้พื้นที่ในอาณาเขตประเทศไทยเป็นพื้นที่พักพิง พื้นที่แสวงหาปัจจัยเพื่อสนับสนุนการก่อการร้ายตลอดจนเป็นพื้นที่ก่อความรุนแรงหรือกระทำการก่อการร้ายโดยมุ่งเน้นการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในเขตเมือง

๓.๓.๒.๓ เสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับรวมทั้งองค์การระหว่างประเทศและภายใต้กรอบอาเซียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติบนพื้นฐานของการกำหนดท่าทีและจุดยืนที่เหมาะสมของไทยในประเด็นการก่อการร้าย

๓.๓.๒.๔ เสริมสร้างจิตสำนึกความตระหนักของภาคเอกชนภาคประชาชนและภาคประชาสังคมให้เห็นความสำคัญของปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติและสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการร่วมมือกับภาครัฐป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติทุกรูปแบบ

๓.๓.๓ ปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล

๓.๓.๓.๑ พัฒนาศักยภาพความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลในการเสริมสร้างและพัฒนากำลังทางเรือให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพียงพอในการจัดการกับภัยคุกคามด้วยแนวคิดเชิงป้องกันและป้องปรามรวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ความไว้วางใจระหว่างประเทศและพัฒนาความร่วมมือและความเข้าใจอันดีกับหน่วยงานทางทะเลในทุกๆระดับ

๓.๓.๓.๒ คຸ້ມครองการใช้ประโยชน์จากทะเลในการพัฒนาขีดความสามารถเชิงป้องกันการรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงและเสริมสร้างระบบตรวจการณ์และพิสูจน์ทราบเป้าหมายทางทะเลการแลกเปลี่ยนด้านการข่าวการสนับสนุนเรือพาณิชย์ของไทยที่แล่นผ่านพื้นที่เสี่ยงภัยให้มีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยและการป้องกันตนเองตามระดับความรุนแรงของภัยคุกคามตามระดับสากลภายใต้การกำกับดูแลของรัฐรวมทั้งพัฒนาศักยภาพในการเตือนภัยป้องกันและจัดการกับปัญหาภัยพิบัติสาธารณภัยและภัยธรรมชาติตลอดจนเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศสนับสนุนประเด็นด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางทะเลในเวทีระหว่างประเทศ

๓.๓.๓.๓ สร้างความสงบเรียบร้อยและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเลในการส่งเสริมการพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางทะเลและสนับสนุนกิจการพาณิชย์นาวีรวมทั้งจัดให้มีมาตรการเชิงป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งจากการแสวงหาประโยชน์ทางทะเลอย่างสันติวิธีตลอดจนจัดระเบียบการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมทางทะเลให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรมสมดุลและยั่งยืนรวมทั้งให้มีการกำหนดพื้นที่ปกครองทางทะเลเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓.๓.๔ สร้างความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลโดยผลักดันประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเลสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและสนับสนุนสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนและพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการกับมลพิษที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งให้มีและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างเคร่งครัด

๓.๓.๓.๕ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์องค์ความรู้และความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเลโดยให้เมืองครุฑที่มีหน้าที่ศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับทะเลและเผยแพร่ให้ความรู้และการศึกษากับภาคส่วนต่างๆและเร่งรัดการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการทางทะเล

๓.๓.๓.๖ พัฒนาการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐโดยจัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลรวมทั้งมีการพัฒนากฎระเบียบแผนหรือกฎหมายภายในอื่นๆ เพื่อให้มีความทันสมัยต่อสถานการณ์ทางทะเลและสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายภาคประชาสังคมในการสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานรัฐในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๓.๓.๔ จัดระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง

๓.๓.๔.๑ กำหนดนโยบายต่อผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยให้อาศัยอยู่ชั่วคราวตามหลักมนุษยธรรมเพื่อรอการส่งกลับทั้งนี้โดยไม่ยินยอมให้มีการเคลื่อนไหวใดๆที่สร้างผลกระทบต่อประเทศไทยและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๓.๓.๔.๒ แก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองที่ตกค้างและยังไม่สามารถส่งกลับประเทศต้นทางโดยเร่งรัดการกำหนดสถานะบุคคลที่ชัดเจนการกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและหลักเกณฑ์ที่รัฐกำหนด

๓.๓.๔.๓ จัดระเบียบการจ้างแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยคำนึงถึงการรักษาผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับการรักษาความมั่นคงของชาติโดยกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการอนุญาตให้มีการจ้างงานและนำแรงงานต่างด้าวเข้าสู่ระบบที่รัฐกำหนดภายใต้ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านรวมถึงการให้ความเป็นธรรมความคุ้มครองปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของแรงงานต่างด้าวโดยยึดมั่นในหลักนิติธรรมหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและกติการะหว่างประเทศ

๓.๓.๔.๔ ปรับปรุงกลไกและพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการเพื่อจัดระเบียบการเข้าเมืองโดยส่งเสริมการพัฒนากระบวนการข้อมูลร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มกลไกความร่วมมือระหว่างกันในการตรวจสอบการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างเข้มงวดและพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้รู้เท่าทันกับพัฒนาการของการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายตลอดจนเพิ่มมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ

๓.๓.๔.๕ พัฒนาระบบฐานข้อมูลคนเข้าเมืองและผู้หลบหนีเข้าเมืองให้มีความทันสมัยเป็นปัจจุบันสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓.๕ เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน

๓.๓.๕.๑ ปกป้องความมั่นคงของชาติจากภัยยาเสพติดโดยให้ความสำคัญกับการลดอุปสงค์หรือความต้องการใช้ยาเสพติดและการลดปริมาณยาเสพติดการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนและส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของภาคประชาชนและชุมชนการเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นและปราบปรามการค้ายาเสพติดจากต่างประเทศรวมทั้งการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบประชาคมอาเซียนและสหประชาชาติทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

๓.๓.๕.๒ ผนึกกำลังทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคง โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาการป้องกันและแก้ปัญหาโดยเฉพาะการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในระดับพื้นที่ให้มีภูมิคุ้มกันมีความพร้อมเผชิญปัญหาและภัยคุกคามความมั่นคงและสามารถผนึกกำลังประชาชนหรือกลุ่มพลังมวลชนเพื่อสนับสนุนภาครัฐในการรักษาความมั่นคงของประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนการส่งเสริมมิติวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง

๓.๓.๖ เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริตคอร์รัปชัน

โดยจัดการทุจริตคอร์รัปชันและเงื่อนไขต่างๆที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐและสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนร่วมมืออย่างจริงจังและสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับระบบการขับเคลื่อนคือการประสานความร่วมมือการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการการสร้างมาตรฐานการติดตามประเมินผลรวมถึงการสร้างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

๓.๓.๗ เสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์

๓.๓.๗.๑ ปกป้องป้องกันภัยคุกคามด้านไซเบอร์สงครามไซเบอร์และเสริมสร้างความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการบูรณาการการจัดการความมั่นคงทางไซเบอร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐการประสานความร่วมมือและเสริมสร้างเครือข่ายกับภาคเอกชนภาควิชาการบุคลากรองค์กรและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศการเฝ้าระวังและการพัฒนาระบบป้องกันการโจมตีระบบสารสนเทศการพัฒนาความพร้อมต่อสงครามไซเบอร์การปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญด้านสารสนเทศของประเทศการกู้คืนข้อมูลระบบเครือข่ายและการพัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัยในทุกด้าน

๓.๓.๗.๒ พัฒนาการบังคับใช้กฎหมายโดยการพัฒนาระเบียบและกฎหมายเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และการพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับงานสืบสวนและป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ให้สามารถลดภัยคุกคามหรืออันตรายที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะที่อยู่ในรูปของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาการโจรกรรมข้อมูลสารสนเทศการละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลการกรรโชกข้อมูลสารสนเทศการกระทำผิดตลอดจนการก่อวินาศกรรมหรือทำลายระบบสารสนเทศรวมถึงการสร้าง ความตระหนักรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับภัยคุกคามและอาชญากรรมไซเบอร์

๓.๓.๗.๓ พัฒนาศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดย ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและจดสิทธิบัตรเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผลิตโดยคนไทยการวิจัยและพัฒนาเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์การบูรณาการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลภาครัฐการพัฒนากระบวนการอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการรวมถึงการใช้ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ (GIN) ระบบคลาวด์ภาครัฐ (G-Cloud) ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรภาครัฐองค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความชำนาญทางด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อให้บุคลากรภาครัฐและองค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลข่าวสารและความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทางการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

๓.๓.๘ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๓.๘.๑ พัฒนาระบบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืนระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาโดยยึดหลักการสร้างสมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น

๓.๓.๘.๒ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและท้องถิ่นในการบริหารจัดการ การตรวจสอบและการเฝ้าระวังการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมีขอบรวมถึงเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกและตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมั่นคงและยั่งยืน และสนับสนุนให้มีการชุมชนต้นแบบ การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๓.๘.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการยุติธรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมปกป้องสิทธิชุมชนและแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับประชาชนและสนับสนุนให้มีการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมเพื่อลดการทำลายและสร้างแรงจูงใจในการร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพกลไกตรวจสอบและเฝ้าระวังภัยคุกคามทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากภายนอกประเทศโดยเฉพาะ

ปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์ การลักลอบนำเข้าวัตถุดิบพืชสารเคมีอันตรายและกากของเสียต่างๆ จากโรงงานอุตสาหกรรมของต่างชาติเข้ามาตั้งในอาณาเขตของประเทศไทย

๓.๓.๘.๔ ส่งเสริมการรวมตัวในระดับภูมิภาคอาเซียนเพื่อเป็นภาคีด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างใกล้ชิดรวมทั้งส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน

๓.๓.๙ เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร

๓.๓.๙.๑ เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการพลังงานทั้งระบบกำหนดทิศทางการผลิตและการใช้พลังงานอย่างยั่งยืนการแสวงหาแหล่งพลังงานเพิ่มเติมในการเร่งจัดหาปิโตรเลียมภายในประเทศและการกระจายเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าให้ได้ตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศการจัดการจัดหาพลังงานทดแทนการพัฒนาพลังงานหมุนเวียนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารความเสี่ยงจากการพึ่งพิงพลังงานจากต่างประเทศ

๓.๓.๙.๒ พัฒนาการความรู้และแสวงหาแหล่งพลังงานทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและคิดค้นนวัตกรรมเพื่อลดการใช้พลังงานหลักที่เริ่มหมดไปและสร้างมลภาวะด้านสิ่งแวดล้อม

๓.๓.๙.๓ สร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนอย่างจริงจังในการดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทยการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตอาหารอย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมการและพิจารณากำหนดให้มียุทธศาสตร์หรือแผนเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารเพื่อเป็นการวางแผนระยะยาวอย่างเป็นระบบโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม

๓.๓.๙.๔ พัฒนาภาคเกษตรกรรมอันเป็นรากฐานความมั่นคงทางอาหารของไทยส่งเสริมระบบเกษตรกรรมแบบยั่งยืนและพัฒนาเกษตรกรรมต่างๆ โดยเฉพาะการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมและเกษตรสมัยใหม่และฟื้นฟูค่านิยมใหม่ที่เคารพในศักดิ์ศรีของเกษตรกร

๓.๓.๑๐ พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

๓.๓.๑๐.๑ พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติให้ประสานสอดคล้องระหว่างแผนระดับชาติระดับจังหวัดระดับท้องถิ่นและระดับชุมชนเพื่อรองรับการเผชิญภัยคุกคามทั้งด้านการทหารการก่อการร้ายสาธารณสุขภัยพิบัติขนาดใหญ่และโรคอุบัติใหม่รวมถึงการบรรเทาฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ

๓.๓.๑๐.๒ จัดให้มีระบบสั่งการที่มีเอกภาพสามารถบูรณาการและผนึกกำลังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการภัยในเชิงรุกทั้งการแจ้งเตือนภัยการป้องกันภัยการระงับภัยการบรรเทาภัยและการฟื้นฟูผลที่เกิดขึ้น

๓.๓.๑๐.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเตรียมพร้อมเผชิญภัยพิบัติการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยในเชิงรุกทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ

๓.๓.๑๐.๔ พัฒนาและสนับสนุนการมีระบบฐานข้อมูลฝ่ายระวัง และเตรียมพร้อมด้านภัยพิบัติที่ทันสมัยพร้อมระบบสำรองที่สามารถเฝ้าต่อการเตือนภัยล่วงหน้าอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓.๓.๑๑ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ

๓.๓.๑๑.๑ เสริมสร้างและพัฒนากองทัพให้มีโครงสร้างกำลัง กองทัพและยุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสมทันสมัยมีความพร้อมในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบและการปฏิบัติการกิจด้านสันติภาพได้อย่างต่อเนื่อง

๓.๓.๑๑.๒ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของชาติด้วยการผนึกกำลังจากทุกภาคส่วนในการป้องกันประเทศและให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของ กองทัพตั้งแต่ในภาวะปกติในการพัฒนาความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อการระดมสรรพกำลัง ทรัพยากรการป้องกันการขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นในภาวะไม่ปกติ การพัฒนาระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและเสริมสร้างศักยภาพและปลูกฝังจิตสำนึกด้าน ความมั่นคงของท้องถิ่นเอกชนภาคประชาชนให้สนับสนุนภาครัฐรวมถึงการสร้างเครือข่ายสนับสนุน การดำเนินงานด้านการป้องกันประเทศโดยยึดกระบวนการมีส่วนร่วม

๓.๓.๑๑.๓ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือในทุก ระดับกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มอาเซียนและมิตรประเทศบนพื้นฐานการรักษาผลประโยชน์ ร่วมกัน

๓.๓.๑๑.๔ พัฒนาและนำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้ามา สนับสนุนภารกิจนอกเหนือจากสงครามในการเตรียมความพร้อมของกองทัพให้สามารถสนับสนุนการ พัฒนาประเทศการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการรักษาความมั่นคงภายในการปราบปรามยาเสพติดและสนับสนุนภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและการบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งในกรอบ ของสหประชาชาติและกรอบความร่วมมือต่างๆโดยจัดเตรียมอุปกรณ์และกำลังพลของกองทัพให้มีความเหมาะสมและไม่กระทบต่อการจัดเตรียมกำลังและใช้กำลังเพื่อปฏิบัติการกิจตามแผนป้องกัน ประเทศ

๓.๓.๑๑.๕ ส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการ ป้องกันประเทศและความมั่นคงโดยพัฒนาระบบอาวุธและระบบการแจ้งเตือนภัยทางทหารให้มีขีด ความสามารถในการป้องปรามทางยุทธศาสตร์และส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนาการทหารรวมถึง เสริมสร้างขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารโดยประสานการวิจัย และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกองทัพกับหน่วยงานวิจัยองค์การสถาบันวิจัยและ สถาบันการศึกษาด้านเทคโนโลยีของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศตลอดจน ขยายผลการวิจัยและเสริมสร้างขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร เพื่อการพึ่งพาตนเองตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารทางทหารให้สนับสนุนการ ป้องกันประเทศ

๓.๓.๑๒ พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ

๓.๓.๑๒.๑ ดำเนินงานข่าวกรองที่มีคุณภาพและแข็งแกร่งภัยล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพทั้งภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติและความเคลื่อนไหวที่สนับสนุนการเสริมสร้างความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

๓.๓.๑๒.๒ เสริมสร้างความร่วมมืออย่างเป็นทางการในประชาคมข่าวกรองและหน่วยงานภาครัฐรวมทั้งหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศและมีเครือข่ายด้านข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน

๓.๓.๑๒.๓ เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรองอย่างต่อเนื่องโดยพัฒนาบุคลากรและเพิ่มศักยภาพของเทคโนโลยีระบบฐานข้อมูลและองค์การด้านการข่าว

๓.๓.๑๓ เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๓.๓.๑๓.๑ เสริมสร้างความไว้วางใจและป้องกันความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านพัฒนาความเข้มแข็งกลไกความร่วมมือระดับต่างๆเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างกันอย่างสันติ

๓.๓.๑๓.๒ ส่งเสริมบรรยากาศที่นำไปสู่การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนและเส้นเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุผลในการกำหนดแนวทางและเป้าหมายการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนและเส้นเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านแต่ละด้านอย่างชัดเจนและรักษาความต่อเนื่องของคณะเจรจารวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะการสนับสนุนเครื่องมือที่ทันสมัยการเพิ่มมาตรการความปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยงจากการสู้รบและกับระเบิดการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

๓.๓.๑๓.๓ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ของภูมิภาคโดยเน้นที่ความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันในมิติทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนานเพื่อให้เกิดทัศนคติในทางสร้างสรรค์ของการเป็นมิตรประเทศ รวมถึงลดอคติและความหวาดระแวงระหว่างกันและการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างประชาชนโดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ดำเนินการในทุกระดับโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นและภาคประชาชนและให้ภาควิชาการและสถาบันด้านการวิจัยมีบทบาทนำในการเชื่อมโยงการศึกษา ค้นคว้าวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๓.๑๓.๔ ส่งเสริมให้อาเซียนมีเอกภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับมหาอำนาจและเป็นเครื่องมือสร้างดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมหาอำนาจ

๓.๓.๑๓.๕ สนับสนุนให้ประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมมือกันอย่าง เป็นรูปธรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นผลกระทบจากการเชื่อมโยงกันมากขึ้นในประชาคมอาเซียน

๓.๓.๑๓.๖ ดำเนินการอย่างสมดุลในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการที่อาเซียนเป็นองค์กรที่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดมากขึ้นแต่สามารถรักษาผลประโยชน์ด้านความมั่นคงแห่งชาติที่สำคัญไว้ได้

๓.๓.๑๓.๗ เสริมสร้างความพร้อมของประเทศในการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรภาครัฐพัฒนากฎระเบียบปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ไทยมีความพร้อมในการจัดการผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้นจากการอำนวยความสะดวกให้มีการติดต่อเชื่อมโยงกันมากขึ้นในอาเซียนพร้อมทั้งเสริมสร้างความตระหนักรู้และทัศนคติที่ดีต่อการเป็นประชาคมอาเซียนประเทศสมาชิกอาเซียนและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างความคุ้นเคยความเข้าใจและความรู้สึกเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๓.๑๓.๘ รักษาคุณภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศโดยมีจุดยืนและท่าทีที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการแสวงประโยชน์ร่วมของไทยกับประเทศต่างๆและไม่ให้ตกอยู่ท่ามกลางความตึงเครียดของการแข่งขันอิทธิพลหรือการรักษาผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันของมหาอำนาจรวมถึงสนับสนุนการเข้าเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศที่เอื้อต่อการรักษาผลประโยชน์และเกียรติภูมิของประเทศ

๓.๓.๑๓.๙ เสริมสร้างปัจจัยที่เกื้อหนุนและสร้างสภาวะแวดล้อมที่ลดความหวาดระแวงควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความไว้วางใจในการส่งเสริมบทบาทของไทยด้านความมั่นคงระหว่างประเทศและใช้กลไกทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศให้เอื้อต่อการสร้างคุณภาพและการรักษาผลประโยชน์ของชาติสังคมและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดเป็นหุ้นส่วนเครือข่ายในการขยายนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

กำลังสำรองของไทย

๑. ที่มาของกำลังสำรอง

กำลังสำรองเป็นกำลังพลที่กองทัพไทย เตรียมไว้ใช้ในยามสงครามหรือในยามที่ประเทศคับขัน ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ และระบบการจัดการ ซึ่งกำลังสำรองเหล่านี้ ได้แก่ (ปัญญา ขวัญอยู่, ๒๕๒๖: ๑๔)

๑.๑ **สิทธิ์กองประจำการและพลทหารกองหนุน** เมื่อปลดจากประจำการกำลังสำรองประเภทนี้ได้มาจากหน่วยทหารต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทหารกองประจำการที่เข้ารับราชการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ ครบ ๒ ปี แล้วปลดเป็นกองหนุนมีฐานะเป็นพลทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ โดยให้อยู่ในชั้นกองหนุนต่าง ๆ รวม ๓ ชั้น คือ ชั้นที่ ๑ จำนวน ๗ ปี, ชั้นที่ ๒ จำนวน ๑๐ ปี, ชั้นที่ ๓ จำนวน ๖ ปี เมื่อครบ ๓ ชั้นปีแล้วจะปลดเป็นพันราชการทหาร ประเภทที่ ๑ กำลังพลสำรองประเภทนี้ กองทัพถือว่ากำลังพลสำรองหลักประเภทพลทหาร ซึ่งจะบรรจุไว้ในแผนป้องกันประเทศและจะเรียกเข้ารับราชการฝึกทบทวนเป็นครั้งคราว

๑.๒ **ทหารกองเกินและทหารกองหนุนประเภทที่ ๒** เป็นกำลังพลสำรองที่ได้มาโดยตรงตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ ซึ่งได้แก่ผู้ที่ไม่ถูกคัดเลือกเข้ารับราชการในกองประจำการเมื่อมีอายุครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์ จะถูกปลดเป็นกองหนุนประเภทที่ ๒ เพราะกำลังพล

ประเภทนี้มีเป็นจำนวนมากและไม่พร้อมที่จะนำไปใช้ได้ทันที เนื่องจากยังไม่เคยผ่านการฝึกวิชาทหารมาก่อนเลยแม้ว่าตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการเตรียมพล พ.ศ. ๒๕๑๕ จะกำหนดให้เรียกกำลังพลประเภทนี้เข้ารับการฝึกเพื่อเตรียมไว้ใช้ในการป้องกันประเทศ แต่เนื่องจากกองทัพมีงบประมาณจำกัดจึงไม่สามารถทำได้

๑.๒.๑ ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ มาจากทหารกองประจำการที่ต้องโทษจำขังหรือต้องทํางานจำคุกรวมกันตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไปหรือกระทรวงกลาโหมเห็นว่ากระทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหารซึ่งจะทำให้ถูกปลดเป็นกองหนุนประเภทที่ ๒ อยู่ในชั้นต่างๆ ดังนี้

๑.๒.๑.๑ อายุไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์เป็นทหารกองหนุนชั้นที่ ๑

๑.๒.๑.๒ อายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ถึง ๓๙ ปีบริบูรณ์เป็นทหารกองหนุน

ชั้นที่ ๒

๑.๒.๑.๓ อายุ ๔๐ ปีบริบูรณ์ ถึง ๔๕ ปีบริบูรณ์เป็นทหารกองหนุน

ชั้นที่ ๓

๑.๒.๑.๔ อายุ ๔๖ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒

๑.๒.๒ ทหารกองเกิน เป็นบุคคลที่ไม่ถูกเข้ารับราชการในกองประจำการจะถูกปลดเป็นกองหนุนประเภทที่ ๒ อยู่ในชั้นต่างๆ ดังนี้

๑.๒.๒.๑ อายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ถึง ๓๙ ปีบริบูรณ์ เป็นทหารกองหนุน

ชั้นที่ ๒

๑.๒.๒.๒ อายุ ๔๐ ปีบริบูรณ์ ถึง ๔๕ ปีบริบูรณ์เป็นทหารกองหนุน

ชั้นที่ ๓

๑.๒.๒.๓ อายุ ๔๖ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป พ้นราชการทหารประเภทที่ ๒

๑.๓ นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวนและพลทหาร (อาสาสมัคร)

กองหนุนที่ถูกปลดจากประจำการเป็นกำลังพลสำรองประเภทผลพลอยได้ มีได้ถือเป็นกำลังพลสำรองหลักที่ผลิตขึ้น โดยเฉพาะการจะนำกำลังพลสำรองประเภทนี้มาใช้ต้องพิจารณาคัดเลือกด้วยความรอบคอบ เพราะบางคนลาออกจากราชการด้วยความสมัครใจแต่บางคนลาออกเพราะมีความผิดหรือมีสภาพร่างกายผิดปกติ หรือเป็นโรคขัดต่อการรับราชการทหาร การอยู่ในชั้นกองหนุนของนายทหารประทวน พลทหาร (อาสาสมัคร) กองหนุนกับนายทหารสัญญาบัตรกองหนุนไม่เหมือนกันซึ่งอาจแยกได้ ดังนี้

๑.๓.๑ นายทหารสัญญาบัตรกองหนุน ถือเกณฑ์การแบ่งประเภท ดังนี้

๑.๓.๑.๑ ยศ ร.ต. - ร.อ. อายุไม่เกิน ๔๕ ปี

๑.๓.๑.๒ ยศ พ.ต. - พ.ท. อายุไม่เกิน ๕๐ ปี

๑.๓.๑.๓ ยศ พ.อ. - นายพล อายุไม่เกิน ๕๕ ปี

๑.๓.๒ นายทหารประทวนกองหนุนและพลทหาร (อาสาสมัคร) กองหนุนอยู่ในชั้นกองหนุนต่างๆ กัน ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ เช่นเดียวกับสิบตรีกองประจำการและพลทหารกองหนุน โดยในระหว่างรับราชการบุคคลประเภทนี้มี ๒ ฐานะ โดยฐานะแรกคือข้าราชการประจำการ และ อีกฐานะหนึ่งเป็นทหารกองหนุน ดังนั้นนายทหารประทวนและพลทหาร (อาสาสมัคร) ที่เคยรับราชการมาก่อนเมื่อปลดเป็นกองหนุนแล้วก็ยังคงอยู่ในกองหนุนต่างๆ

ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร แม้จะเป็นข้าราชการกองประจำการชั้นกองหนุนก็ไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนบุคคลที่ไม่เคยรับราชการมาก่อนเมื่อได้ศึกษาวิชาทหารครบตามหลักเกณฑ์การแต่งตั้งยศแล้วหรือเป็นนักเรียนนายสิบมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการเมื่อครบ ๒ ปี ตามพระราชบัญญัติฯ ต้องปลดเป็นกองหนุนด้วยเช่นกัน ดังนั้นเมื่อบุคคลจำพวกนี้ออกจากประจำการ จึงอาจอยู่ในเกณฑ์กองหนุนด้วยเช่นกัน

๑.๔ นักศึกษาวิชาทหาร (นศท.) การผลิตนักศึกษาวิชาทหารนั้นมีความมุ่งหมายที่จะให้เป็นกำลังสำรองหลักชั้นผู้บังคับบัญชา ซึ่งได้ตราเป็นกฎหมาย เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ.๒๕๐๓” โดยปัจจุบันหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงาน มีหน่วยฝึกกำลังสำรองส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (มณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก) ทั่วประเทศ รับผิดชอบการฝึก โดยกำหนดความมุ่งหมาย ดังนี้

๑.๔.๑ นักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๑ และ ๒ ให้มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่เป็นลูกแถวหรือพลทหารได้

๑.๔.๒ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ ๓ ให้มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่ผู้บังคับหมู่ได้

๑.๔.๓ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ ๔ ให้มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่เป็นรองผู้บังคับหมวดได้

๑.๔.๔ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ ๕ ให้มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่เป็นผู้บังคับกองร้อยได้

๒. หน้าที่ของกำลังสำรอง

กำลังพลสำรองทุกนาย มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ตามทางราชการกำหนด หากขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยงแล้วย่อมจะมีความผิดตามที่ได้ระบุไว้ สรุปได้ดังนี้ (นรต., ๒๕๖๐: ๒๕)

๒.๑ นายทหารสัญญาบัตรกองหนุน ปกติสังกัดมณฑลทหารบก มีผู้บังคับการมณฑลทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมของทหารคือ

๒.๑.๑ การย้ายประเภทนายทหารสัญญาบัตรแจ้งมณฑลทหารบกต้นสังกัดก่อนกำหนด ๑๒๐ วัน

๒.๑.๒ การย้ายภูมิลำเนา จะต้องรายงานมณฑลทหารบกต้นสังกัดก่อนจะย้ายหรือหลังวันย้ายไม่เกิน ๑๕ วัน

๒.๑.๓ ไปอยู่ต่างภูมิลำเนาชั่วคราว ไปต่างจังหวัดตั้งแต่ ๓๐ วันขึ้นไป ต้องรายงานมณฑลทหารบกต้นสังกัดก่อนวันไปหรือหลังวันไปไม่เกิน ๑๕ วัน รายงานตัวต่อสัสดีอำเภอที่ต้นเข้าไปอยู่เพื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐานและเมื่อจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรต้องทำรายงานขออนุญาตต่อมณฑลทหารบกต้นสังกัด เพื่อขออนุมัติต่อไปตามลำดับจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๒.๑.๔ เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล นำหลักฐานแจ้งต่อมณฑลทหารบกต้นสังกัดเพื่อแก้ไขประวัติ

๒.๑.๕ อุปสมบท รายงานตามแบบรายงานวัน,เดือน,ปี,วัด,ตำบล,อำเภอ และจังหวัดที่จะอุปสมบทก่อนวันอุปสมบทไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๒.๑.๖ เมื่อต้องคดีอาญา เว้นศาลทหาร คดีแพ่งหรือคดีล้มละลายต้อง รายงานต่อมณฑลทหารบกต้นสังกัดโดยเร็ว

๒.๑.๗ เมื่อเข้ารับราชการกระทรวง ทบวง กรมอื่นนอกจาก กระทรวงกลาโหม รายงานมณฑลทหารบกต้นสังกัดภายใน ๑๕ วัน

๒.๑.๗.๑ เริ่มเข้ารับราชการ

๒.๑.๗.๒ เลื่อนเงินเดือน หรือย้ายตำแหน่ง

๒.๑.๗.๓ ออกจากราชการ

๒.๑.๘ การรายงานตัว รายงานตัวต่อมณฑลทหารบกต้นสังกัด

๒.๑.๘.๑ ทราบคำสั่งแต่งตั้งยศ แล้วปลดเป็นนายทหารสัญญาบัตร กองหนุนในโอกาสแรกเฉพาะ นักศึกษาวิชาทหาร

๒.๑.๘.๒ ทันทีก่อนออกจากราชการ ไม่เกิน ๑๕ วัน

๒.๑.๘.๓ ตรวจร่างกายปีละครั้งตามเวลาที่กำหนด

๒.๑.๘.๔ แสดงตนต่อเจ้าหน้าที่การเงินปีละครั้งในต้น ตุลาคม เฉพาะผู้มีเบี้ยหวัดหรือบำนาญ

๒.๑.๙ การเข้ารับราชการทหาร

๒.๑.๙.๑ มีหน้าที่เข้ารับราชการทหารปีหนึ่งไม่เกิน ๒ เดือนและมี หน้าที่เข้ารับราชการในขณะที่มีราชการพิเศษ

๒.๑.๙.๒ เมื่อมีราชการสงครามหรือประกาศระดมพล หรือ ประกาศใช้กฎอัยการศึกในเขตท้องที่ซึ่งตนตั้งภูมิลำเนาอยู่ แม้จะไม่ได้รับคำสั่งเรียกพลประการใดก็ ต้องรีบไปรายงานตนเอง ณ หน่วยทหารที่ตนสังกัดโดยเร็วที่สุด

๒.๒ นายทหารประทวน ส.ต.(กองประจำการ) และพลทหารกองหนุน

๒.๒.๑ ย้ายภูมิลำเนาทหาร ผู้ที่ประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหารมาอยู่ใน อำเภอที่ตนทำการหาเลี้ยงชีพประจำอยู่ หรือมีถิ่นที่อยู่เป็นหลักฐานยอมย้ายได้โดยเจ้าตัวจะต้อง แจ้งย้ายด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ย้ายไปอยู่ ทั้งนี้ภายใน ๓๐ วัน

๒.๒.๒ ย้ายที่อยู่ ผู้ที่ไปอยู่ต่างตำบลชั่วคราว หมายถึงย้ายเปลี่ยน ตำบลใน อำเภอเดียวกัน ต่างอำเภอและต่างจังหวัดเกินกว่า ๓๐ วัน ต้องแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนมาอยู่ ชั่วคราวนั้น ทั้งนี้ภายใน ๓๐ วัน

๒.๒.๓ การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล ผู้ที่เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือทั้งชื่อตัว และชื่อสกุล ให้ผู้นั้นนำหลักฐานไปแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ภายใน ๓๐ วัน ตั้งแต่วันได้รับอนุญาต สำหรับผู้มีเบี้ยหวัดบำนาญต้องนำหลักฐานเสนอมณฑลทหารบกต้นสังกัดทราบด้วย

๒.๒.๔ รายงานตนเมื่อปลดจากประจำการไปรายงานตัวต่อมณฑลทหารบก ที่ต้นสังกัดในโอกาสแรกถ้ายังไม่ได้รับหนังสือสำคัญทหารนอกประจำการต้องรีบไปติดต่อขอรับหนังสือ สำคัญทหารนอกประจำการ (ส.ต.๘) จากสัสดีอำเภอ ทหารนอกประจำการ (ส.ต.๘) จากสัสดีอำเภอ ตามภูมิลำเนาทหารทันที

๒.๒.๕ เมื่อมีการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดลอง ความพร้อมพรั่งหรือระดมพล จะต้องไปให้ทันตามกำหนดไม่หลีกเลี่ยง

๒.๒.๖ การเข้ารับราชการทหารมีหน้าที่รับราชการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการทดลองความพร้อมพรั่งและเมื่อถูกเรียกเข้ารับราชการต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหาร ประจำการ

๒.๒.๗ การย้ายประเภท (เฉพาะผู้ที่มีเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ) ก่อนถึง กำหนดเปลี่ยนจากชั้น ๒ เป็น ชั้น ๓ ประมาณ ๑๒๐ วัน ต้องไปแจ้ง มณฑลทหารบกต้นสังกัด เพื่อเปลี่ยนจากการรับเบี้ยหวัดเป็นเบี้ยบำนาญ

๒.๒.๘ สมุดประจำตัวทหารกองหนุน ต้องนำติดตัวอยู่เสมอและห้ามแยก ส่วนใดส่วนหนึ่งของสมุดออก

๒.๒.๙ ทุกครั้งที่มีการย้ายทะเบียนบ้าน ต้องนำสมุดประจำตัวทหาร กองหนุนให้เจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอหรือกิ่งอำเภอบันทึกการย้ายภูมิลำเนาให้ตรงตามทะเบียนบ้าน

๒.๒.๑๐ สมุดประจำตัวและหนังสือสำคัญทหารกองหนุนชำรุดหรือสูญหาย แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อขอรับใหม่ภายใน ๓๐ วัน โดยเสียค่าธรรมเนียม ๑๐ บาท

๓. การใช้กำลังสำรอง การใช้กำลังสำรองในการป้องกันประเทศได้กำหนดแนวทาง ไว้ดังนี้ (สีหนาท วงศาโรจน์, ๒๕๔๐: ๓๘)

๓.๑ เสริมกำลังให้แก่กำลังประจำการ โดยในยามปกติกองทัพบกจะจำกัดการ บรรจุกำลังพลประจำการของหน่วยจำนวนหนึ่ง ที่เหลือนอกนั้นให้บรรจุกำลังพลสำรองให้ครบถ้วน ตามอัตราเต็ม

๓.๒ ทดแทนการสูญเสีย เมื่อประกาศระดมพลกองทัพบกจะจัดตั้งศูนย์ฝึกกำลัง ทดแทนของกองทัพอากาศขึ้นทุกภาค ให้มีหน้าที่เตรียมกำลังสำรองไว้ทดแทนการสูญเสีย โดยฝึกกำลัง สำรองเหล่าทหารราบของหน่วยปฏิบัติการรบแล้วส่งให้หน่วยฝึกกองร้อยกำลังทดแทนของกองพลแล้ว ส่งมอบให้กองพันกำลังทดแทนของกองทัพอากาศ และเตรียมทดแทนการสูญเสียบุคคลและกำลัง ทดแทนเหล่าอื่น ๆ เว้นเหล่าทหารราบ ให้เหล่าสายวิทยาการเป็นหน่วยรับผิดชอบ

๓.๓ ให้ระบบกำลังสำรองในการขยายหน่วยจัดตั้งใหม่ยามสงครามให้มีจำนวนตาม ความเหมาะสมกับสถานการณ์

๔. กิจการกำลังพลสำรอง

กิจการกำลังพลสำรอง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมและการใช้ กำลังพลสำรอง เช่น การบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การผลิตกำลังพลสำรอง การฝึกศึกษากำลัง พลสำรองการควบคุมกำลังพลสำรอง และการเรียกกำลังพลสำรองหรือการระดมพล รวม ๕ กิจการ โดยจะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับกำลังพลสำรอง ดังนี้

๔.๑ ระบบการผลิตกำลังสำรอง เป็นระบบแรกของการผลิตกำลังสำรองโดยรับ นักเรียน นิสิต นักศึกษา เข้ามาทำการฝึกวิชาทหารและบรรจุเป็นกำลังพลสำรอง โดยไม่ต้องเป็นทหาร กองประจำการ ดังนี้ (ดริณ ยูทวงษ์สุข, ๒๕๕๐: ๓๑)

๔.๑.๑ การผลิตกำลังพลสำรองชั้นสัญญาบัตร

๔.๑.๑.๑ ผลิตโดยหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนนักศึกษาที่จบจากการฝึกอบรมหลักสูตรรักษาดินแดนปีที่ ๕ จะได้รับการแต่งตั้งยศเป็น ว่าที่ร้อยตรี

๔.๑.๑.๒ นายทหารสัญญาบัตรที่ออกจากราชการ

๔.๑.๑.๓ นายทหารประทวนกองหนุนที่ได้รับการอบรมให้เลื่อนฐานะจากนายทหารประทวนกองหนุนขึ้นเป็นนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน

๔.๑.๒ การผลิตกำลังพลสำรองชั้นประทวน

๔.๑.๒.๑ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรวิชารักษาดินแดน ปีที่ ๓ และสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือหลักสูตรการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยะฐานะเทียบเท่า เมื่อได้รับขึ้นทะเบียนกองประจำการและปลดเป็นกองหนุนแล้วจะได้รับการแต่งตั้งยศเป็น สิบเอก

๔.๑.๒.๒ นายทหารประทวนที่ออกจากราชการหรือที่ถูกปลดออกจากราชการ

๔.๑.๓ การผลิตกำลังพลสำรองประเภทพลทหาร

๔.๑.๓.๑ ทหารกองประจำการที่รับราชการครบ ๒ ปีตามพระราชบัญญัติการเกณฑ์ทหารแล้วปลดออกเป็นกองหนุน

๔.๑.๓.๒ ทหารกองเกินที่ผ่านการตรวจเลือกแต่ไม่ถูกเกณฑ์เป็นทหาร

๔.๑.๓.๓ ทหารกองประจำการที่รับราชการไม่ครบ ๒ ปีแล้วมีความผิด ป่วย หรือพิการ ต้องออกจากราชการ

๔.๒ ระบบการควบคุมกำลังสำรอง

๔.๒.๑ การจัดประเภทของกำลังพลสำรองตามระบบการควบคุม

๔.๒.๑.๑ กำลังพลสำรองพร้อมรบ หมายถึง กำลังพลสำรองที่มีรายชื่อบรรจุอยู่ในบัญชีบรรจุกำลังของส่วนกำลังรบของกองทัพทุกตามแผนป้องกันประเทศ

๔.๒.๑.๒ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อม หมายถึง กำลังพลสำรองที่มีรายชื่อบรรจุอยู่ในบัญชีบรรจุกำลังของส่วนบัญชาการ ส่วนสนับสนุนการรบ ส่วนส่งกำลังบำรุง และส่วนภูมิภาค รวมทั้งกำลังพลที่ปลดถ่ายมาจากกำลังสำรองพร้อมรบในรูปแบบของหน่วย

๔.๒.๑.๓ กำลังพลสำรองทั่วไป หมายถึง กำลังพลสำรองที่เหลือจากการบรรจุเป็นกำลังพลสำรองพร้อมรบและเตรียมพร้อม ซึ่งเตรียมไว้ทดแทนการสูญเสีย ตามสายกำลังทดแทนและจัดตั้งหน่วยใหม่ตามแผนของกองทัพ

๔.๒.๒ การจัดประเภทของหน่วยตามระดับความพร้อมรบ ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมกำลังสำรองในเรื่องของระบบควบคุมด้วยการจัดทำบัญชีบรรจุกำลัง เพื่อให้การปฏิบัติการกิจทางด้านยุทธการมีประสิทธิภาพสูงสุดกองทัพจึงได้จัดระดับความพร้อมรบของหน่วยต่างๆ ดังนี้

๔.๒.๒.๑ หน่วยพร้อมรบระดับหนึ่ง

๔.๒.๒.๒ หน่วยพร้อมรบระดับสอง

๔.๒.๒.๓ หน่วยพร้อมรบระดับสาม

๔.๒.๒.๔ หน่วยทหารกองหนุน

๔.๒.๓ การควบคุมกำลังพลสำรอง

๔.๒.๓.๑ กำลังพลสำรองพร้อมรบให้หน่วยรับการบรรจุรับผิดชอบ
การดำเนินการควบคุมโดยต่อเนื่อง

๔.๒.๓.๒ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อมให้หน่วยรับการบรรจุ
ดำเนินการควบคุมโดยต่อเนื่องหรืออาจขอให้จังหวัดทหารบกที่ให้การสนับสนุนกำลังพลสำรองนั้นๆ
เป็นผู้ควบคุมแทน หากหน่วยรับการบรรจุไม่สามารถดำเนินการควบคุมได้ สำหรับหน่วยที่ยังมิได้จัดตั้ง
ให้เป็นความรับผิดชอบของ จังหวัดทหารบกเป็นผู้ดำเนินการควบคุม

๔.๒.๓.๓ กำลังพลสำรองทั่วไป จังหวัดทหารบกเป็นผู้รับผิดชอบ
ดำเนินการควบคุม

๔.๒.๔ วิธีการควบคุมกำลังพลสำรอง

๔.๒.๔.๑ กำลังพลสำรองพร้อมรบ - เตรียมพร้อมควบคุมกำลังพล
สำรองตามสายการบังคับบัญชา ตั้งแต่ระดับหมู่ หรือเทียบเท่า เพื่อให้สามารถทราบข้อมูลและ
สถานภาพของกำลังพลสำรองทุกนาย หน่วยรับการบรรจุจะต้องดำรงการติดต่อกับกำลังสำรองของตน
เป็นประจำทุกเดือนโดยต่อเนื่อง เพื่ออาศัยประโยชน์สำหรับการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง หน้าที่
และสิทธิของกำลังพลสำรองที่มีต่อประเทศชาติ ตลอดทั้งหาวิธีการที่จะทำให้กำลังพลได้มีการติดต่อกับ
หน่วยต้นสังกัดโดยต่อเนื่องเช่นกัน

๔.๒.๔.๒ กำลังพลสำรองทั่วไปจังหวัดทหารบกและมณฑล
ทหารบก เป็นผู้ดำเนินการในการควบคุมโดยดำเนินการทางด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นส่วนรวมเขต
พื้นที่เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีระหว่างกำลังพลสำรองกับจังหวัดทหารบกต้นสังกัด โดยอาศัยเครื่องมือ
ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบที่มีอยู่ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในสายงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบโดยตรงของ
จังหวัดทหารบกและมณฑลทหารบกดำเนินการตรวจสอบสภาพเป็นประจำทุกปีตามห้วงระยะเวลาที่
กำหนด และการตรวจสอบสถานภาพก่อนการเรียกพล ทั้งนี้เพื่อให้ทราบสถานภาพและภูมิฐานะของ
กำลังพลสำรองอย่างต่อเนื่อง

๔.๓ ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๔.๓.๑ กองทัพบกจะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้บังคับหน่วยรับ
การบรรจุกำลังพลระดับกองพล และ ผบ.จทบ./ผบ.มทบ. มีอำนาจในการลงนามในเอกสารเรียกพล
หรือระดมพล ทั้งนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติ เมื่อมีความจำเป็นต้องเรียกพลหรือระดมพล
พร้อมกันทุกหน่วยทั่วประเทศ และไม่ต้องผ่านขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

๔.๓.๒ การมอบอำนาจในการลงนามในเอกสารเรียกพลหรือระดมพลให้ถือ
ปฏิบัติ ดังนี้

๔.๓.๒.๑ กำลังพลสำรองพร้อมรบและกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม
ให้ผู้บังคับหน่วยรับการบรรจุระดับกองพลหรือเทียบเท่าเป็นผู้ลงนาม

๔.๓.๒.๒ กำลังพลสำรองทั้งไป และกำลังพลสำรองพร้อมรบหรือกำลังพลสำรองของหน่วยที่ยังมิได้จัดตั้งให้ ผู้บัญชาการจังหวัดทหารบกหรือผู้บัญชาการมณฑลทหารบกเป็นผู้ลงนาม

๔.๓.๓ การเรียกพลหรือระดมพล ให้ลดงานและขั้นตอนการดำเนินงานทางธุรการลง เอกสารหรือหลักฐานอื่น ๆ ในการเรียกพลบัญชีบรรจุกำลังของทุกหน่วยต้องเตรียมการจัดทำให้เรียบร้อยไว้ตั้งแต่ยามปกติ

๔.๓.๔ การส่งเอกสารเรียกพลหรือระดมพล

๔.๓.๔.๑ ยามปกติให้หน่วยรับการบรรจุกำลังทุกระดับรับผิดชอบในการดำรงการติดต่อกับกำลังพลสำรองเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเรียกพลหรือระดมพลได้ทันทีเมื่อต้องการ

๔.๓.๔.๒ หน่วยรับการบรรจุกำลังหรือจังหวัดทหารบกหรือมณฑลทหารบกแล้วแต่กรณี รับผิดชอบจัดส่งเอกสารเรียกพลหรือระดมพลให้กับกำลังพลสำรองของหน่วยเป็นรายบุคคลโดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุด

๔.๓.๕ การระดมพลในกรณีเร่งด่วน ให้ประกาศทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการระดมพลแล้ว โดยปฏิบัติ ดังนี้

๔.๓.๕.๑ การระดมพลโดยวิธีเปิดเผย ให้ประกาศข้อความที่ต้องการทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์โดยใช้ความถี่ในการออกอากาศช่วงแรกทุกช่วงเวลา ๑๐ นาที ช่วงที่สองทุกช่วงเวลา ๒๐ นาที ช่วงที่สามถึงช่วงที่หก ทุกช่วงเวลา ๓๐ นาที และช่วงที่เจ็ดถึงช่วงที่สิบสองทุกช่วงเวลา ๑ ชั่วโมง

๔.๓.๕.๒ การระดมพลโดยวิธีลับใช้เสียงสัญญาณประมวลลับตามที่กองทัพบกกำหนด ออกอากาศทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์โดยใช้ความถี่ในการออกอากาศเช่นเดียวกับการระดมพลโดยวิธีเปิดเผย

๔.๔ ระบบการฝึกศึกษากำลังสำรอง

๔.๔.๑ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนและแผนกการฝึก จังหวัดทหารบกหรือมณฑลทหารบก ต้องพัฒนาระบบการฝึกของนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละชั้นปีมีมาตรฐานการฝึกให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งได้

๔.๔.๒ กำลังพลสำรองพร้อมรบจะต้องได้รับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารเป็นประจำทุกปี ๆ ละประมาณ ๒ สัปดาห์ และไม่เกิน ๖๐ วัน จนกว่าจะเปลี่ยนประเภทหรือปลดพันราชการทหาร โดยให้หน่วยรับการบรรจุเป็นหน่วยฝึกหรืออาจมอบภารกิจการฝึกให้หน่วยระดับกองพันในเขตพื้นที่หรือเหล่าสายวิทยาการเป็นผู้ดำเนินการให้

๔.๔.๓ การฝึกกำลังสำรองพร้อมรบในแต่ละปีที่ทำการเรียกเพื่อฝึกวิชาทหารให้ดำเนินการฝึกทั้งเป็นบุคคลและเป็นหน่วยทางยุทธวิธีร่วมกับทหารประจำการ

๔.๔.๕ การฝึกเพื่อเลื่อนฐานะตามแนวทางรับราชการ

๔.๕ ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง

๔.๕.๑ กำหนดให้ตำแหน่งในบัญชีบรรจุกำลังไว้โดยชัดเจนว่าตำแหน่งใดใน อัตราการจัด หรืออัตราเฉพาะกิจ ต้องบรรจุกำลังพลประจำการหรือกำลังพลสำรอง ซึ่งอัตราส่วนของการบรรจุกำลังพลจะเป็นไปตามประเภทของหน่วย ดังนี้

๔.๕.๑.๑ หน่วยพร้อมรบระดับ ๑ บรรจุกำลังพลประจำการ นายทหาร นายสิบ ๘๐ % สิบตรีกองประจำการและพลทหารกองประจำการ ๑๐๐% ที่เหลือบรรจุกำลังพลสำรอง

๔.๕.๑.๒ หน่วยพร้อมรบระดับ ๒ บรรจุกำลังพลประจำการ นายทหาร นายสิบ ๗๐ % สิบตรีกองประจำการและพลทหารกองประจำการ ๗๐% ที่เหลือบรรจุกำลังพลสำรอง

๔.๕.๑.๓ หน่วยพร้อมรบระดับ ๓ บรรจุกำลังพลประจำการ นายทหาร นายสิบ ๖๐ % สิบตรีกองประจำการและพลทหารกองประจำการ ๗๐% ที่เหลือบรรจุกำลังพลสำรอง

๔.๕.๑.๔ กองพลหนุน บรรจุกำลังพลประจำการนายทหารนายสิบ สิบตรีกองประจำการและพลทหารกองประจำการ ๓๐% ที่เหลือบรรจุกำลังพลสำรอง

๔.๕.๑.๕ หน่วยที่บรรจุกำลังพลอัตราโครง ให้บรรจุกำลังพลประจำการและกองประจำการตามอัตราโครง ที่เหลือบรรจุกำลังพลสำรอง

๔.๕.๒ หลักการบรรจุกำลังพลประจำการ

๔.๕.๒.๑ หน่วยระดับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นหน่วยรับผิดชอบบรรจุกำลังพลประจำการในอัตราของหน่วยให้ครบตามอัตราส่วนและตำแหน่งที่กองทัพบก กำหนด กำลังพลประจำการที่เหลือ (เกินอัตราที่กำหนด) ให้ส่งรายชื่อพร้อมทั้ง ชกท. คินหน่วยเหนือ ตามสายการบังคับบัญชา

๔.๕.๒.๒ หน่วยบังคับบัญชา (แต่ละระดับ) พิจารณาบรรจุกำลังพลประจำการที่ได้รับการส่งคืนตามสายการบังคับบัญชาของหน่วยรอง บรรจุเป็นกำลังพลประจำการ เสริมให้กับหน่วยขึ้นตรงของตนจนครบตามเกณฑ์ที่กำหนด กำลังพลส่วนที่เหลือส่งรายชื่อคืนหน่วยเหนือตามสายการบังคับบัญชาจนถึงระดับกองทัพภาค

๔.๕.๓ หลักการบรรจุกำลังพลสำรอง

๔.๕.๓.๑ หน่วยรับการบรรจุระดับกองพันหรือเทียบเท่าเป็นหน่วยรับผิดชอบในการดำเนินการบรรจุกำลังพลสำรอง โดยร้องขอรับการสนับสนุนกำลังพลสำรองจาก จทบ.หรือ มทบ. ในเขตพื้นที่หรือตามที่กองทัพบกกำหนด

๔.๕.๓.๒ การบรรจุกำลังพลสำรองให้หน่วยรับการบรรจุต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับภูมิลำเนาของกำลังพลสำรองด้วย เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเรียก ระดมพล

๔.๕.๔ กำหนดเวลาการพ้นจากบัญชีบรรจุกำลังของกำลังพลสำรอง

๔.๕.๔.๑ กำลังพลสำรองประเภทนายทหารสัญญาบัตรกองหนุนให้บรรจุไว้ในบัญชีบรรจุกำลังจนกว่าจะเปลี่ยนประเภทเป็นนายทหารสัญญาบัตรนอกราชการหรือเมื่อมี

การเลื่อน ลด ปลด ย้าย ตามแนวทางการรับราชการของกำลังพลสำรองหรือเมื่อหน่วยรับการบรรจุ เห็นสมควรให้พ้นจากบัญชีบรรจุกำลังพลของหน่วย

๔.๕.๔.๒ กำลังพลสำรองประเภทนายทหารประทวนกองหนุน ให้บรรจุไว้ในบัญชีบรรจุกำลังพลจนกว่าจะปลดพ้นราชการ (อายุ ๔๕ ปี) หรือเมื่อมีการเลื่อน ลด ปลด ย้าย ตามแนวทางการรับราชการของกำลังพลสำรอง หรือเมื่อหน่วยรับการบรรจุเห็นสมควรให้พ้นจากบัญชีบรรจุกำลังพลของหน่วย

ระบบกำลังสำรองของต่างประเทศ

๑. ระบบกำลังสำรองประเทศสหรัฐอเมริกา (ศักดิ์สิน ทิพยเกษร, ๒๕๓๔: ๕๕)

กำลังรบหลักของสหรัฐอเมริกา (Total Fore) ประกอบด้วยกำลัง ๒ ส่วนคือ กำลังประจำการและกำลังสำรองซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ Reserve และ National Guard โดยมีระบบต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ ระบบการผลิตกำลังพลสำรอง

๑.๑.๑ พลทหารกองหนุน รับจากชายหรือหญิงซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วน เข้ารับการฝึกขั้นต้น (ชาย ๑๒ สัปดาห์, หญิง ๘ สัปดาห์) เมื่อสำเร็จการฝึกจะได้รับการแต่งตั้งเป็น พลทหาร

๑.๑.๒ นายทหารประทวนกองหนุน ได้จากพลทหารกองหนุนซึ่งเติบโตขึ้นไปตามแนวทางการรับราชการที่กำหนดจนถึง จ่าสิบเอก

๑.๑.๓ นายทหารสัญญาบัตรกองหนุน ได้จากแหล่งผลิต ๒ แห่ง คือ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร Officer Candidate School (OCS) ซึ่งมีการสอนในทุกรัฐใช้เวลาศึกษา ๒ ปี และหลักสูตร Reserve Officers Training Corps (ROTC) ใช้เวลาศึกษา ๒ - ๔ ปี

๑.๒ ระบบการควบคุมกำลังพลสำรอง

๑.๒.๑ ประเภทกำลังพลสำรองแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑.๒.๑.๑ กำลังพลสำรองพร้อมรบ รับจากกำลังพลสำรองอาสาสมัครโดยมีระยะเวลาเป็นกำลังพลสำรองประเภทนี้ ๘ ปี กำลังพลสำรองประเภทนี้ บรรจุอยู่ในหน่วยทหารกองหนุน (Reserve) และหน่วยรักษาดินแดน (National Guard) สามารถเรียกเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที แบ่งเป็นกำลังพลสำรองประจำหน่วยและกำลังพลสำรองพร้อมรบประเภทบุคคล

๑.๒.๑.๒ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อม ได้แก่ กำลังพลสำรองพร้อมรบที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบ ๘ ปี มีปัญหาส่วนตัวไม่สามารถเข้ารับการฝึกตามแผนได้ขอเปลี่ยนประเภทเป็นกำลังพลสำรองประเภทนี้ หากจะใช้ต้องเรียกเข้ามารับการฝึกทบทวนระยะหนึ่งจึงจะออกปฏิบัติหน้าที่ได้

๑.๒.๑.๓ กำลังพลสำรองนอกประจำการ ได้แก่ กำลังพลสำรองที่ปฏิบัติหน้าที่ครบตามสัญญา ขอลาออกแต่ยังมีความรู้ความสามารถบางอย่างที่เป็นประโยชน์ โดยควบคุมระยะเวลาเป็น ๓ ชั้น จนถึงอายุ ๖๐ ปี

๑.๒.๒ การควบคุม หน่วยจะติดต่อกับกำลังพลของหน่วยอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยเน้นหนักไปที่กำลังพลสำรองพร้อมรบประเภทประจำหน่วยและได้นำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้อย่างกว้างขวาง

๑.๒.๓ สหรัฐอเมริกาไม่ใช้ระบบเกณฑ์ทหาร แต่ใช้ระบบอาสาสมัครแทน ยังคงมีกฎหมายให้ประชาชนอายุครบ ๑๘ ปี ต้องไปลงทะเบียนไว้ นับว่าเป็นการควบคุมกำลังสำรองอีกวิธีหนึ่ง

๑.๓ ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๑.๓.๑ ในยามปกติเป็นการเรียกพลเข้ารับการฝึกตามตารางกำหนดเวลา ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา เพราะใช้การอาสาสมัครและทำสัญญา หน่วยเป็นผู้เรียกเข้ารับการฝึกตามเวลาอย่างไรก็ตาม หากกำลังพลสำรองไม่มารายงานตัว จะมีมาตรการดำเนินการจากเขาไปหาหนักจนถึงขั้นลงโทษตามกฎหมาย

๑.๓.๒ เนื่องจากเป็นประเทศใหญ่ห่างไกลจากภัยสงครามและนโยบายป้องกันประเทศโดยรอบนอกประเทศเป็นหลัก มีเวลาในการเตรียมการนานพอสมควร จึงไม่ได้กำหนดเวลาระดมพลไว้แน่นอน การระดมพลจะกระทำในยามฉุกเฉินออกเป็นกฎหมายบังคับโดยรัฐสภา หรือประธานาธิบดีเป็นผู้มีอำนาจสั่งการโดยมีระดับของการระดมพลและช่วงเวลาต่างกันจากการระดมพลโดย ประธานาธิบดี การระดมพลเป็นส่วน การระดมพลตามอัตราเต็มจนถึงการระดมพลเต็มขนาดในที่สุด

๑.๔ ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง

๑.๔.๑ กำลังพลสำรองจะได้รับการฝึกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งการฝึกออกเป็น

๑.๔.๑.๑ การฝึกขั้นต้น สำหรับบุคคลที่ไม่เคยเป็นทหารมาก่อน (ชาย ๑๒ สัปดาห์, หญิง ๘ สัปดาห์) เมื่อจบการฝึกจึงจะเริ่มปฏิบัติงานที่หน่วย

๑.๔.๑.๒ การฝึกประจำหน่วย ในวงรอบ ๑ ปีกำลังพลสำรองต้องฝึกกับหน่วยโดยฝึกรวม ๔๘ ครั้ง ครั้งละ ๔ ชั่วโมง เฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ (วันละ ๒ ชั่วโมง) เท่ากับปีละ ๒๔ วัน และฝึกประจำปี ๒ สัปดาห์ โดยเป็นการฝึกภาคสนาม

๑.๔.๒ โดยสรุป กำลังพลสำรองประจำหน่วยทุกนายจะเข้ารับการฝึก ปีละ ๓๘ วัน หรือมีเวลาฝึกเป็น ๑ ใน ๖ ของกำลังประจำการ

๑.๕ ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง

๑.๕.๑ กระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกาได้อนุมัติให้บรรจุกำลังพลสำรองประจำหน่วย เป็นปี ๆ ไป เช่น ในปีงบประมาณ ๒๕๓๘ ได้บรรจุ ดังนี้

๑.๕.๑.๑ หน่วยกำลังรักษาดินแดน ทบ. (Army National Guard) ๔๐๐,๐๐๐ คน

๑.๕.๑.๒ หน่วยกองหนุน ทบ. (Army Reserve) ๒๔๒,๐๐๐ คน

๑.๕.๑.๓ หน่วยกองหนุน ทร. (Naval Reserve) ๑๐๒,๙๖๐ คน

๑.๕.๑.๔ หน่วยกองหนุนนาวิกโยธิน (Marine Reserve)

๔๒,๐๐๐ คน

๑.๕.๑.๕ หน่วยกำลังรักษาดินแดน ทอ.(Air Force National Guard) ๑๑๕,๕๘๑ คน

๑.๕.๑.๖ หน่วยกองหนุน ทอ.(Air Force Reserve) ๖๔๘ คน

๑.๕.๑.๗ หน่วยป้องกันชายฝั่ง(Coast Guard Reserve)

๘,๐๐๐ คน

๑.๕.๒ ในจำนวนนี้ได้อนุมัติบรรจุกำลังพลสำรองให้ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา เช่นเดียวกับกำลังประจำการประมาณ ๖๕ % ของอัตราเต็ม

๑.๕.๒.๑ หน่วยกำลังรักษาดินแดน ทบ.(Army National Guard)

๒๓,๖๕๐ คน

๑.๕.๒.๒ หน่วยกองหนุน ทบ.(Army Reserve) ๑๑,๙๔๐ คน

๑.๕.๒.๓ หน่วยกองหนุน ทร.(Naval Reserve) ๑๗,๕๑๐ คน

๑.๕.๒.๔ หน่วยกองหนุน นาวิกโยธิน(Marine Reserve)

๒,๒๘๕ คน

๑.๕.๒.๕ หน่วยกำลังรักษาดินแดน ทอ.(Air Force National Guard) ๙,๐๙๘ คน

๑.๕.๒.๖ หน่วยกองหนุน ทอ.(Air Force Reserve) ๖๔๘ คน

๑.๕.๓ โดยสรุป อัตราส่วนการบรรจุกำลังประจำการ และ กำลังพลสำรองของ ทบ.สรอ.เป็น ๔๔:๕๖ เปอร์เซนต์ ดังนี้

๑.๕.๓.๑ หน่วยประจำการ ๔๔.๒๘ เปอร์เซนต์

๑.๕.๓.๒ หน่วยกองหนุน ๒๑.๐๐ เปอร์เซนต์

๑.๕.๓.๓ หน่วยกำลังรักษาดินแดน ๓๔.๗๒ เปอร์เซนต์

๑.๕.๔ งบประมาณด้านกำลังพล (๒๖,๗๐๐ ล้านเหรียญ) (ปี ๒๕๓๘-๒๕๔๒ ใกล้เคียงกัน) จัดสรรให้หน่วยประจำการ ๘๑.๓ % และหน่วยกำลังสำรอง ๑๘.๗ %

๑.๖ สิทธิและผลประโยชน์ของกำลังพลสำรองประเทศสหรัฐอเมริกา

กองทัพสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนระบบ การตรวจเลือกทหารมาเป็นระบบ อาสาสมัคร ด้วยเหตุผลทางการเมืองหลังจากสงครามเวียดนาม จึงต้องพยายามชักชวนประชาชนเข้ามาสู่ระบบอาสาสมัครโดยเสนอสสิ่งจูงใจ เช่น สิทธิ ผลประโยชน์แก่กำลังพลสำรองอย่างมาก ซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายตอบแทนสูงมากแต่ก็คุ้มค่า เนื่องจากความมีประสิทธิภาพของกำลังพลสำรองเข้าร่วมปฏิบัติการถึง ๒ ใน ๓ ของกำลังทหารสหรัฐอเมริกา สิทธิและผลประโยชน์จะได้มาจาก ๒ แห่ง ดังนี้

๑.๖.๑ สิทธิและผลประโยชน์จากรัฐบาลกลาง

๑.๖.๑.๑ รายได้ต่อปี (๑,๓๔๐-๑๗,๑๔๖ เหรียญ) ยศ พลฯ-พล.ท.

๑.๖.๑.๒ สามารถเลื่อนยศได้ถึง พล.ท. (ตำแหน่ง ผบ.พล.หรือ

เทียบเท่า)

๑.๖.๑.๓ ผู้ร่วมโครงการ OCS และ ROTC ได้รับทุนการศึกษา, ได้เครดิตเข้ามหาวิทยาลัยหรือได้รับเบี้ยเลี้ยง

- ทั้งตัวเองและครอบครัว
- ๑.๖.๑.๔ ได้สิทธิการรักษาพยาบาล, การใช้ร้านค้าสวัสดิการ
- ๑.๖.๑.๕ รับราชการครบตามสัญญาได้รับโบนัส
- ๑.๖.๑.๖ รับราชการครบ ๒๐ ปี ได้รับบำนาญ
- ๑.๖.๑.๗ ผู้บรรจุในตำแหน่งพิเศษ เช่น นักบิน, แพทย์ จะได้รับเงิน
- ค่าตอบแทนพิเศษ
- ๑.๖.๑.๘ ได้รับการแจกจ่ายเครื่องแต่งกาย เช่นเดียวกับกำลัง
- ประจำการ
- ๑.๖.๒ สิทธิและผลประโยชน์ที่ได้จากมลรัฐ (ไม่เหมือนกันทุกมลรัฐ)
- ๑.๖.๒.๑ ยกเว้นภาษีต่อใบอนุญาตขับซีรยนต์
- ๑.๖.๒.๒ ทุนการศึกษาเพิ่มเติม
- ๑.๖.๒.๓ การประกันชีวิต ตามวงเงินที่กำหนด
- ๑.๖.๒.๔ การลดหย่อนภาษี
- ๑.๖.๒.๕ ในระหว่างฤดูระดมพลและออกปฏิบัติหน้าที่เป็น
- กฎหมายที่หน่วยงานเดิมไม่ว่าภาครัฐบาลและภาคเอกชนต้องสงวนตำแหน่งไว้ให้
- ๑.๖.๒.๖ ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรและองค์การต่าง ๆ
- ภาคเอกชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาสำหรับกิจการกำลังสำรองอีกมากมาย รวมทั้งภาครัฐบาลตั้งแต่ระดับรัฐสภา
- จนถึงประชาชนอย่างยิ่ง

๒. ระบบกำลังสำรองประเทศอิสราเอล (สีหนาท วงศาโรจน์, ๒๕๔๐ : ๙๘)

๒.๑ ระบบการผลิตกำลังพลสำรอง เนื่องจากเป็นประเทศเล็ก ประชากรน้อย (๔ ล้านเศษ) จึงระดมทรัพยากรทุกชนิดและอาศัยระบบกำลังสำรองที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้กฎหมาย บังคับพลเมืองฝึกกำลัง ดังนี้

๒.๑.๑ พลทหารกองหนุน ได้แก่ ประชาชนทุกคนที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ทั้งชายและหญิง โดยชายบรรจุเข้ารับราชการ ๓ ปี หญิง ๒ ปี แล้วปลดเป็นกำลังพลสำรองจนกว่า อายุ ๕๕ ปี (ชาย) และอายุครบ ๓๔ ปี (หญิง) จึงพ้นราชการ

๒.๑.๒ นายทหารประทวนกองหนุน ได้จากพลทหารกองหนุนที่มีผลการฝึก ศึกษาและผลการปฏิบัติงานดีเลื่อนขึ้นมา

๒.๑.๓ นายทหารสัญญาบัตรกองหนุน อิสราเอลไม่มีโรงเรียนนายร้อยแต่ได้ จากนายทหารประทวนที่ผ่านการทดสอบไอคิวและความรู้ความสามารถแล้วได้รับการคัดเลือกให้เข้า ศึกษาโรงเรียนทหาร(หลักสูตร ๓-๕ เดือน)แล้วจึงไปเข้าโรงเรียนเหล่าที่ตนสมัครใจตามแนวทางรับ ราชการ

๒.๒ ระบบการควบคุมกำลังพลสำรอง ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๑ กฎหมาย, ระเบียบ, ข้อบังคับ, และคำสั่ง

๒.๒.๒ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารของหน่วยและกองทัพอิสราเอล

ด้วยการประสานความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนของ มท. และเจ้าหน้าที่ป้องกันฝ่ายพล เรือนกลาโหม

๒.๓ เครื่องมือในการควบคุม

๒.๓.๑ บัญชีบรรจุกำลังหรือบัญชีเรียกพลของหน่วยทหาร

๒.๓.๒ เจ้าหน้าที่กำลังพลของหน่วยที่ถือบัญชีบรรจุกำลัง

๒.๓.๓ บัญชีคุมของฝ่ายปกครอง และหน่วยป้องกันฝ่ายพลเรือน

๒.๔ ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๒.๔.๑ ระบบการเรียกพล และระดมพลมี ๒ ระบบ

๒.๔.๑.๑ ระบบไม่เปิดเผย โดยจ่ายคำสั่งเรียกพลถึงตัวกำลังพล
สำรองทุกนาย โดยใช้ศูนย์เรียกพล และระดมพลในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ

๒.๔.๑.๒ ระบบเปิดเผย ใช้ประกาศทางสื่อสาธารณะทุกชนิด เช่น
วิทยุ โทรทัศน์, เครื่องขยายเสียง ฯลฯ

๒.๔.๒ ทั้งสองระบบจะใช้เวลาในการเรียกพลหรือระดมพลให้พร้อมรบได้ใน
เวลาใกล้เคียงกัน คือ ภายใน ๑๘ - ๒๔ ชม. ตามปกติภายใน ๖ - ๘ ชม. ทหารกองหนุน(กำลังพล
สำรอง) ที่ได้รับมอบหน้าที่ในการเรียกพลจะสามารถดำเนินการเรียกพลของตนเองแทนทหาร
ประจำการได้ถือว่าดีที่สุดในโลกขณะนี้

๒.๕ ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง

๒.๕.๑ กฎหมายบังคับให้กำลังพลสำรอง จะต้องเข้ารับการฝึกประจำปี
ปีละไม่เกิน ๔๒ วัน หากจำเป็นอาจถึง ๖๐ วันหรือมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของหน่วยทหารที่
กำลังพลสำรองถูกบรรจุอยู่

๒.๕.๒ หลักสูตรการฝึกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ การฝึกขั้นพื้นฐานและ
การฝึกขั้นก้าวหน้า โดยการฝึกจะสลับกันปีเว้นปี เนื่องจากจำกัดด้วยงบประมาณ

๒.๕.๓ การฝึกจะทำการที่ฐานฝึกซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ
โดยผู้บังคับหน่วยจะนำทหารของตนไปฝึก ณ ฐานฝึกภายใต้การควบคุมของผู้บังคับฐานฝึก

๒.๕.๔ ก่อนฝึกทหารจะได้รับการฝึกทบทวน ๒-๓ วัน และได้รับการฝึก
แบบจำลองอีกหลายครั้ง

๒.๕.๕ การฝึกจะเน้นเฉพาะเรื่องการปฏิบัติในสนามรบเท่านั้น การฝึกเป็น
กองพันกระทำทุกปี การฝึกระดับกองพลน้อยฝึกทุก ๒ ปี และระดับกองพลทุก ๓ ปี

๒.๕.๖ กำลังพลสำรองเข้าเรียนในโรงเรียนเหล่าเช่นเดียวกับกำลังพล
ประจำการ

๒.๕.๗ การเลื่อนยศของกำลังพลสำรอง เลื่อนตามผลการศึกษาและผลการ
ปฏิบัติงานถึงยศ พล.จ.

๒.๖ ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง

๒.๖.๑ หน่วยทหารประจำการ จำนวน ๓ กองพล บรรจุดังนี้

๒.๖.๑.๑ กำลังพลสำรองประมาณ ๗๐ เพอร์เซ็นต์ ประกอบด้วย
ทหารประจำการ ๓๐ เพอร์เซ็นต์

๒.๖.๑.๒ สำหรับกำลังประจำการ ๓๐ เพอร์เซ็นต์ ประกอบด้วย
ทหารอาชีพ ๑๐ เพอร์เซ็นต์ และทหารเกณฑ์ ๒๐ เพอร์เซ็นต์

๒.๖.๒ หน่วยกองทุน จำนวน ๑๒ กองพล

๒.๖.๒.๑ บรรจุทหารประจำการเฉพาะตำแหน่งสำคัญ ๆ เพื่อให้หน่วยดำรงอยู่ได้ประมาณ ๔-๕ % ที่เหลือบรรจุกำลังพลสำรอง

๒.๖.๒.๒ ยุทธวิธีหลักของพลหนุนใช้เก็บไว้ในถุงควบคุมความชื้น ในระบบเก็บแห้งพร้อมสิ่งอุปกรณ์สามารถปฏิบัติการได้ใน ๒-๕ นาที

๒.๖.๓ การใช้ จะใช้กองพลหนุนเช่นเดียวกับกำลังพลประจำการแต่จะมอบพื้นที่ความรับผิดชอบและภารกิจที่มีความสำคัญน้อยกว่า

๒.๖.๔ โดยสรุปกองทัพอิสราเอลประกอบด้วยกำลังทหารกองหนุน(กำลังพลสำรอง)เป็นหลัก มีทหารประจำการเพียงส่วนน้อยหมุนเวียนพลเมืองให้เข้ามารับใช้ประเทศชาติทุกคน โดยไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่เดียวกันสามารถรักษาความพร้อมรบของกองทัพไว้ได้ตลอดเวลา

๒.๗ สิทธิและผลประโยชน์ของกำลังพลสำรอง ของประเทศอิสราเอล

๒.๗.๑ ได้รับการเลื่อนฐานะเลื่อนตำแหน่งโดยถือผลการศึกษากิจการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ เป็นมูลฐานในการพิจารณา

๒.๗.๒ ได้รับเบี้ยเลี้ยง เงินเดือน ตามที่ตนเองได้รับจากบริษัท ห้างร้าน และหน่วยงานที่ตนเองสังกัด ระหว่างถูกเรียกเข้ากองประจำการ

๒.๗.๓ รัฐบาลจ่ายให้เฉพาะสิ่งอุปกรณ์บำรุงความสุขประจำตัวเล็กน้อย เช่น บุหรี่, ขนม, อาหารพิเศษ

๒.๗.๔ ได้รับสิ่งอุปกรณ์ประจำตัว เช่น เครื่องแบบตั้งแต่ยามปกติให้นำไปเก็บไว้ที่บ้าน

๒.๗.๕ บริษัท, ห้างร้าน จะได้รับเงินคืนจากระบบประกันสังคมซึ่งกำลังพลสำรองทุกคนเป็นสมาชิกอยู่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรพล รอดแจ้ง (๒๕๓๔ : ๓๓) ได้ทำการศึกษาถึง การพัฒนาระบบกำลังสำรองของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการฝึกของกองพลทหารราบที่ ๑๕ กองพลทหารราบที่ ๑๖ เจ้าหน้าที่โรงเรียนการกำลังสำรองและกำลังสำรองที่เข้ารับการฝึก ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๓๐๐ นายพบว่า ข้อขัดข้องของการฝึกเกิดจาก เรื่องที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรมีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลาที่มีอยู่ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกซึ่งมีพื้นฐานความรู้ทางทหารน้อยไม่เข้าใจ และไม่สามารถนำความรู้ นั้นไปปฏิบัติได้ในส่วนเวลาของการฝึกวันละ ๑๐ ชั่วโมง มากเกินไปและไม่มีความยืดหยุ่นทำให้เกิดความอ่อนล้าและเบื่อหน่ายต่อการฝึกทำให้การฝึกไม่ไดผลในส่วนของผู้ฝึกและเครื่องช่วยฝึกมีจำกัด ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกไม่เห็นภาพที่แท้จริง การขาดความสนใจในหน้าที่การหลีกเลี่ยงหรือเข้ามารับการฝึกด้วยความไม่เต็มใจ และมีความพร้อมในการรับการฝึกนับว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การฝึกไม่ได้ผล

มนตรี สังขทรัพย์ (๒๕๓๙ : ๙๖) ได้ทำการศึกษา ทักษะของกำลังพลสำรองที่มีต่อระบบกำลังสำรองอาสาสมัครจากกำลังพลสำรองที่ได้เข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร พบว่า ในด้านทัศนคติต่อระบบการฝึกศึกษานั้นกำลังพลสำรองส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการจัดการให้มีการศึกษาตามแนวทางรับราชการ การฝึกประจำปี ปีละ ๗ วัน ร่วมกับกำลังประจำการและการที่หน่วยกำลังสำรองมีอาวุธที่เหมาะสมและเพียงพอ จะทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น เหมาะสมกับเวลาที่เสียไป สำหรับการฝึกเบื้องต้นในวันเสาร์ - อาทิตย์ กำลังพลสำรองส่วนใหญ่เห็นด้วยน้อย เนื่องจากเป็นวันหยุดพักผ่อนและบางคนวันเสาร์เป็นวันทำงาน

วรพงษ์ สง่าเนตร (๒๕๓๗ : ๙๕) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้ารับการฝึกกำลังพลสำรอง จากกำลังพลสำรองบัญชี ก. ที่ถูกเรียกพลเพื่อทดสอบความพร้อมรบ จำนวนทั้งสิ้น ๓๒๐ นาย พบว่า ความพึงพอใจต่อระบบกำลังสำรองมีความสัมพันธ์กับการมาเข้ารับการฝึกมากที่สุด หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับกำลังพลสำรองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ความพึงพอใจต่อการมาเข้ารับการฝึก ความพึงพอใจต่อระบบการจัดการของหน่วยฝึกศึกษา ความพึงพอใจต่อตัวครูฝึก และความพึงพอใจต่อตัวกำลังพลสำรองที่เข้ารับการฝึก นอกจากนี้จะต้องสร้างทัศนคติที่ดีต่อระบบกำลังสำรองให้เกิดขึ้นด้วย อันได้แก่ ทัศนคติต่ออาชีพทหาร ทัศนคติต่อความมั่นคง ทัศนคติต่อการจัดการฝึก ทัศนคติต่อครูฝึก และทัศนคติต่อกำลังพลสำรอง

สีหนาท วงศาโรจน์ (๒๕๔๐ : ๗๑) ได้ศึกษาวิเคราะห์อุปสรรคที่มีผลต่อการพัฒนาระบบกำลังสำรอง เพื่อความพร้อมรบของกองทัพบกไทย พบว่า ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรองในปัจจุบันมีปัญหาในด้านการจัดการ การฝึกที่ใช้เวลานานและไม่เหมาะสม ขาดแคลนบุคลากรทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ ความไม่พร้อมของสถานที่ฝึก อุปกรณ์เครื่องช่วยฝึก ตลอดจนหลักสูตรการฝึกที่ล้าสมัย ปัญหาระบบการประเมินติดตามผลที่ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาระบบกำลังสำรอง

สรุป

ความมั่นคงของชาติเป็นความอยู่รอดปลอดภัยความก้าวหน้า ความเป็นปึกแผ่น การดำรงไว้ซึ่งเอกราช สวัสดิภาพของประชาชน ระบบการปกครองและการยอมรับนับถือจากนานาประเทศ รัฐได้กำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติเพื่อเป็นทิศทางหลักในการแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อแก่นหลักของประเทศ โดยให้ความสำคัญในการรักษาและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ และการสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งเสริมความมั่นคงทั้งการป้องกันและผลกระทบหรือลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

สำหรับการเตรียมกำลังสำรองนั้น กิจกรรมกำลังสำรองของไทย มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมและการใช้กำลังพลสำรอง ๕ กิจกรรม ได้แก่ การบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การผลิตกำลังพลสำรอง การฝึกศึกษากำลังพลสำรองการควบคุมกำลังพลสำรองและการเรียกกำลังพลสำรองหรือการระดมพล โดยจะมีการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ แตกต่างกันไป โดยมีหน่วย

บัญชาการรักษาดินแดนเป็นหน่วยรับผิดชอบ สำหรับการพัฒนาระบบกำลังสำรองจะต้องพัฒนาควบคู่กันไปในทุกกิจการ สำหรับระบบกำลังสำรองในต่างประเทศมีทั้งระบบเรียกเกณฑ์และระบบอาสาสมัคร โดยทั้งสองระบบมีจุดเด่นที่คล้ายกัน คือทัศนคติของกำลังสำรองที่เข้ารับการฝึกหรือเข้าประจำการที่มีความสมัครใจ โดยเปรียบเทียบได้จากการได้รับผลประโยชน์และสิทธิต่าง ๆ ของทั้งสองระบบซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาเปรียบเทียบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบกำลังสำรองของไทยต่อไป

บทที่ ๓

ระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง

การบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง

การบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ๒๕๖๐: ๑) หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครหรือคัดเลือกกำลังพลสำรองที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเหมาะสมเพื่อบรรจุในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยทหารตามลักษณะการใช้กำลังพลสำรอง คือ เสริมกำลังเพิ่มเติมกำลัง ทดแทนกำลัง และขยายกำลัง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของกระทรวงกลาโหมตามที่กฎหมายกำหนด

บัญชีบรรจุกำลัง หมายถึง บัญชีแสดงรายชื่อกำลังประจำการ กำลังประจำการเสริม และกำลังพลสำรอง ซึ่งบรรจุไว้ตามตำแหน่งหน้าที่ตามอัตราการจัดของหน่วย

๑. แผนแม่บทการพัฒนากิจการกำลังสำรอง ปี ๕๕ - ๕๙ ได้จัดแบ่งประเภทหน่วยตามโครงสร้างกองทัพบก ดังนี้

๑.๑ หน่วยกำลังประจำการ ได้แก่หน่วยที่มีความเร่งด่วนสูงสุดในภารกิจทางยุทธวิธีหรือภารกิจพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติที่สำคัญ และในสถานการณ์ฉุกเฉินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในยามปกติซึ่ง ทบ. ได้กำหนดความเร่งด่วนในการเสริมสร้างความพร้อมรบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงและจำเป็นเร่งด่วนด้านยุทธการ ตามบัญชีหน่วยพร้อมรบของกองทัพบก หน่วยที่ให้การสนับสนุนกองทัพบกเป็นส่วนรวมและบัญชีหน่วยพร้อมรบของกองทัพภาค หน่วยประกอบกำลังเป็นกรมทหารราบ กรมทหารม้าเฉพาะกิจ

๑.๒ หน่วยในระบบกำลังพลสำรอง ได้แก่ หน่วยในส่วนกำลังรบ และหน่วยในส่วนสนับสนุนการรบที่ ทบ. ได้กำหนดให้เป็นหน่วยซึ่งบรรจุกำลังพลอัตราลดระดับ ๑ หน่วยทหารที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดทำบัญชีกำลังพลหรือหน่วยรับการบรรจุหรือหน่วยฝึกกำลังพลสำรอง หรือหน่วยรับพลหรือหน่วยเรียกพลที่มีการบรรจุรายชื่อทหารประจำการ ทหารกองประจำการและกำลังพลสำรองลงในบัญชีบรรจุกำลังให้ครบอัตราเต็ม ได้แก่หน่วยทหารที่มีความเร่งด่วนรองลงมา ด้วยการบรรจุกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานลงบัญชีบรรจุกำลังให้ครบอัตราเต็ม ตามลักษณะการใช้งานกำลังพลสำรองเพื่อเสริมกำลัง หรือเพิ่มเติมกำลัง สามารถเพิ่มเติมหน่วยในส่วนกำลังรบ และหน่วยในส่วนสนับสนุนการรบที่กองทัพบก ได้กำหนดให้เป็นหน่วยซึ่งบรรจุกำลังพลอัตราอนุมัติลดระดับ ๑

หน่วยซึ่งบรรจุกำลังพลอัตราอนุมัติลดระดับ ๒ ซึ่งประเภทดังกล่าวข้างต้นจะต้องบรรจุกำลังพลสำรองและกำลังพลประจำการเสริมเพิ่มเติมให้ครบอัตราเต็ม ร้อยละ ๑๐๐ (เว้นหน่วยกำลังประจำการและหน่วยที่สนับสนุนกำลังประจำการเสริม) รวมทั้งหน่วยในส่วนส่งกำลังบำรุง ส่วนภูมิภาค และส่วนพัฒนาประเทศที่ ทบ. ได้กำหนดให้เป็นหน่วยซึ่งบรรจุกำลังพลอัตราอนุมัติลดระดับ ๑ - ๓

๑.๓ หน่วยที่หน้าที่สนับสนุนกำลังพลประจำการเสริม ได้แก่ หน่วยที่ใช้ อจย./อฉก. หน่วยเหล่านี้เมื่อเกิดภาวะไม่ปกติ งานตามหน้าที่ปัจจุบัน จะลดน้อยลงและต้องปรับลดอัตรากำลังพล เหลือเท่าที่จำเป็นส่วนที่เหลือจะจัดเป็นกำลังพลประจำการเสริม เพื่อนำไปใช้บรรจุให้แก่หน่วยในระบบกำลังสำรองและหน่วยกำลังประจำการ หน่วยประเภทนี้ ได้แก่ หน่วยในสวนบัญชาการ หน่วยในส่วนภูมิภาค หน่วยในส่วนการศึกษา หน่วยในส่วนส่งกำลังบำรุง รวมทั้งหน่วยอื่น ๆ ที่ปฏิบัติการหลักในยามปกติและสามารถสนับสนุนกำลังพลประจำการเสริมได้ในยามสงคราม

๒. ประเภทของกำลังพลสำรอง ตามแผนแม่บทการพัฒนาาระบบกำลังสำรองของ กองทัพบก แบ่งเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๒.๑ กำลังพลสำรองขั้นต้น ได้แก่ กำลังพลสำรองที่เข้าสู่ระบบฯ เป็นปีแรก ซึ่งจะได้รับการบรรจุลงในตำแหน่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามบัญชีบรรจุกำลังของหน่วย และได้รับการฝึกให้มีความรู้ ความสามารถตามตำแหน่งหน้าที่ รวมทั้งได้รับการฝึกเป็นหน่วยทางยุทธวิธีในระดับกองร้อย และระดับกองพันร่วมกับหน่วยต้นสังกัด

๒.๒ กำลังพลสำรองพร้อมรบ ได้แก่ กำลังพลสำรองที่เข้าสู่ระบบฯ เป็นปีที่ ๒ เมื่อมีการระดมพล กำลังในส่วนนี้จะถูกนำไปบรรจุให้ครบตามอัตราเต็มของหน่วย ร่วมกับกำลังประจำการ และกำลังพลประจำการเสริม

๒.๓ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อม ได้แก่ กำลังพลสำรองพร้อมรบที่อยู่ในระบบครบ ๒ ปีแล้ว กำลังพลในส่วนนี้จะบรรจุเป็นตัวอะไหล่ของกำลังพลสำรองพร้อมรบ

๒.๔ กำลังพลสำรองทั่วไปจำนวน ๓ รุ่นปี ได้แก่ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อมที่อยู่ในระบบครบ ๓ ปีแล้ว กำลังพลส่วนนี้จะอยู่ในส่วนกำลังทดแทนและการจัดตั้งหน่วยใหม่ตามแผนการระดมสรรพกำลังด้านกำลังพล เมื่อมีการระดมพล

๓. หลักเกณฑ์การรับสมัครบุคคลเข้าเป็นกำลังสำรอง (ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่า ด้วยกิจการกำลังสำรอง, ๒๕๕๙)

๓.๑ คุณสมบัติทั่วไป

๓.๑.๑ มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด

๓.๑.๒ เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑.๓ ไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายพิการ ทูพพลภาพ หรือมีโรคที่ขัดต่อการเป็นกำลังพลสำรองตามกฎหมายที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง

๓.๑.๔ ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีงาม

๓.๑.๕ ไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

๓.๑.๖ ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกให้ออกหรือถูกปลดจากราชการ เพราะมีความผิด หรือมีมลทิน หรือมีวามอง

๓.๑.๗ ไม่เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างพักราชการ

๓.๑.๘ ไม่เป็นผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาหรืออยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของศาล เว้นความผิดฐานประมาท หรือลหุโทษ

๓.๑.๙ เป็นทหารกองเกินที่พ้นหน้าที่ในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๓.๑.๑๐ ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร หรือนักบวชในศาสนาอื่น

๓.๒ คุณสมบัติเฉพาะ

๓.๒.๑ เป็นนายทหารสัญญาบัตรกองหนุนที่สำเร็จการฝึกวิชาทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

๓.๒.๒ เป็นนายทหารประทวนกองหนุนที่สำเร็จการฝึกวิชาทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และมีคุณวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๓.๒.๓ เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ที่รับราชการทหารในกองประจำการ จนครบกำหนดและปลดเป็นกองหนุน และมีคุณวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๓.๒.๔ เป็นทหารกองเกินที่พ้นหน้าที่ในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ และมีคุณวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๓.๒.๕ เป็นหญิงหรือทหารหญิงพ้นราชการที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๓.๒.๖ เป็นนายทหารประทวนกองหนุนที่สำเร็จการฝึกวิชาทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

๓.๒.๗ เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ที่รับราชการทหารในกองประจำการ จนครบกำหนดและปลดเป็นกองหนุน และมีคุณวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๓.๒.๘ เป็นทหารกองเกินที่พ้นหน้าที่ในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ และมีคุณวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๓.๒.๙ เป็นหญิงหรือทหารหญิงพ้นราชการที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๓.๒.๑๐ เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ที่รับราชการทหารในกองประจำการจนครบกำหนดและปลดเป็นกองหนุน

๓.๒.๑๑ เป็นทหารกองเกินที่พ้นหน้าที่ในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๓.๒.๑๒ กำลังพลสำรองที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง สำหรับหน่วยกำลังพลสำรอง ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด

๓.๒.๑๓ กำลังพลสำรองซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร สำหรับหน่วยกำลังพลสำรอง เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางทหารและกิจกรรมพลเรือน

๓.๒.๑๔ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๕ เพื่อทำหน้าที่ในตำแหน่งรองผู้บังคับหมวดหรือผู้บังคับหมวดแล้วแต่กรณี

๓.๒.๑๕ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๔ เพื่อทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้บังคับหมู่

๓.๒.๑๖ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๑ - ๓ เพื่อทำหน้าที่ในตำแหน่งลูกแถวหรือหัวหน้าชุด แล้วแต่กรณีการกำหนดคุณสมบัติของกำลังพลสำรอง สำหรับหน่วยกำลังพลสำรองเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางทหารและกิจกรรมพลเรือนให้กองทัพเรือและกองทัพอากาศ ให้ปฏิบัติเช่นกัน

๓.๓ การรับสมัครกำลังพลสำรอง

๓.๓.๑ กรณีสมัครครั้งแรกของกำลังพลสำรอง

๓.๓.๑.๑ เป็นบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

๓.๓.๑.๒ เป็นนายทหารสัญญาบัตรกองหนุนอายุไม่เกิน ๓๕ ปีบริบูรณ์

๓.๓.๑.๓ เป็นนายทหารประทวนกองหนุน อัตรา ลิบเอก จำเอก จำอากาศเอก อายุไม่เกิน ๓๐ ปีบริบูรณ์ อัตรา จำลิบเอก พันจำเอก พันจำอากาศเอก อายุไม่เกิน ๓๕ ปีบริบูรณ์

๓.๓.๑.๔ เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ที่รับราชการทหารในกองประจำการจนครบกำหนดและปลดเป็นกองหนุน อายุไม่เกิน ๓๐ ปีบริบูรณ์

๓.๓.๑.๕ เป็นทหารกองเกินที่พ้นหน้าที่ในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ อายุไม่เกิน ๒๓ ปีบริบูรณ์

๓.๓.๑.๖ เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ อายุไม่เกิน ๓๕ ปีบริบูรณ์

๓.๓.๑.๗ เป็นหญิงและทหารหญิงพ้นราชการอายุไม่เกิน ๓๕ ปีบริบูรณ์

๓.๓.๒ กรณีสมัครต่อ กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน อาจสมัครต่อได้คราวละ ๖ ปี ไม่เกิน ๒ ครั้ง

๓.๓.๒.๑ เป็นกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานประเภทนายทหารสัญญาบัตรอายุไม่เกินนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน ตามอัตราชั้นยศที่กำหนด

๓.๓.๒.๒ เป็นกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานประเภทนายทหารประทวนอายุไม่เกินทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๒

๓.๓.๒.๓ เป็นกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานประเภทพลทหารอายุไม่เกินทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๒ หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ชั้นที่ ๒ สำหรับกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานที่เป็นทหารหญิง ให้ใช้เกณฑ์อายุเช่นเดียวกับทหารชาย

๓.๔ วิธีการรับสมัคร

๓.๔.๑ ให้ส่วนราชการที่กำหนดประกาศรับสมัครบุคคลเข้าเป็นกำลังพลสำรองก่อนกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๓.๔.๒ บุคคลที่ประสงค์จะสมัครเข้าเป็นกำลังพลสำรอง ให้ยื่นใบสมัครที่หน่วยทหารที่ส่วนราชการกำหนด พร้อมด้วยหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๓.๔.๒.๑ ใบสมัคร และสัญญาค้ำประกัน

๓.๔.๒.๒ หลักฐานแสดงวิทยฐานะ

๓.๔.๒.๓ สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

๓.๔.๒.๔ ใบสำคัญความเห็นของแพทย์ทหารประจำการ ซึ่งมีผลการตรวจไม่เกิน ๓ เดือน

๓.๔.๒.๕ ใบสำคัญทางทหาร หรือหนังสือรับรองแทนใบสำคัญที่ทางราชการออกให้ กรณีผู้สมัครเป็นชาย

๓.๔.๓ ให้หน่วยทหารที่ส่วนราชการกำหนด แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการรับสมัครและคัดเลือกกำลังพลสำรองเพื่อบรรจุรายชื่อบริการในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหาร

๓.๕ หลักเกณฑ์การคัดเลือกกำลังพลสำรองให้กับหน่วยกำลังพลสำรอง

๓.๕.๑ คุณสมบัติทั่วไป

๓.๕.๑.๑ มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด

๓.๕.๑.๒ เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๕.๑.๓ ไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายพิการ ทูพพลภาพ หรือมีโรคที่ขัดต่อการเป็นกำลังพลสำรองตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง

๓.๕.๑.๔ ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีงาม

๓.๕.๑.๕ ไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

๓.๕.๑.๖ ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกให้ออกหรือปลดออกจากราชการ เพราะมีความผิดหรือมีมลทินหรือมัวหมอง

๓.๕.๑.๗ ไม่เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างพักราชการ

๓.๕.๑.๘ ไม่เป็นผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาหรืออยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของศาลเว้นความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ

๓.๕.๑.๙ ไม่เป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นเป็นกำลังพลสำรอง ตามกฎหมายที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง

๓.๕.๒ คุณสมบัติเฉพาะ

๓.๕.๒.๑ กำลังพลสำรองประเภทนายทหารสัญญาบัตร คัดเลือกจากนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน

๓.๕.๒.๒ กำลังพลสำรองประเภทนายทหารประทวน คัดเลือกจากทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๑ และทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๒

๓.๕.๒.๓ กำลังพลสำรองประเภทพลทหาร คัดเลือกจากทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ที่รับราชการทหารในกองประจำการจนครบกำหนดและปลดเป็นกองหนุน หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ หรือทหารกองเกินที่พ้นหน้าที่ในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๓.๕.๓ วิธีการคัดเลือก ให้มีณฑลทหารบก หรือหน่วยทหารตามเป็นส่วนราชการกำหนดดำเนินการ ดังนี้

๓.๕.๓.๑ ตรวจสอบสภาพทหารกองหนุนตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการตรวจสอบสภาพทหารกองหนุน หรือวิธีอื่นตามที่ส่วนราชการกำหนดโดยอนุโลม

๓.๕.๓.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุรายชื่อลงในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหาร โดยหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด

๓.๕.๓.๓ รายงานตามสายการบังคับบัญชาจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพื่อทราบ

๓.๖ หลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลัง

๓.๖.๑ กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน

๓.๖.๑.๑ ประเภทนายทหารสัญญาบัตร อายุไม่เกิน ๓๕ ปีบริบูรณ์ เว้นแต่นายทหารกองหนุนที่ลาออกจากประจำการ อายุไม่เกินชั้นยศนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน กรณีสมัครต่ออายุไม่เกินนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน ตามอัตราชั้นยศที่กำหนด

๓.๖.๑.๒ ประเภทนายทหารประทวน อัตราชั้นยศ สิบเอก จ่าเอก จ่าอากาศเอก อายุไม่เกิน ๓๐ ปีบริบูรณ์ อัตราชั้นยศ จ่าสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอกอายุไม่เกิน ๓๕ ปีบริบูรณ์ กรณีสมัครต่ออายุไม่เกินทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๒

๓.๖.๑.๓ ประเภทพลทหาร อายุไม่เกิน ๓๐ ปีบริบูรณ์ กรณีสมัครต่ออายุไม่เกินทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๒ หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ชั้นที่ ๒ สำหรับทหารกองเกินที่พื้นที่ในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการหรือหญิง และทหารหญิงพื้นราชการ การกำหนดอายุและประเภทกองหนุนให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด

๓.๖.๒ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อมให้กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีบรรจุกำลังครระยะเวลาที่กำหนด และเป็นกำลังพลสำรองเตรียมพร้อมอีกระยะเวลาไม่เกิน ๖ ปี ตามประเภทต่าง ๆ ดังนี้

๓.๖.๒.๑ ประเภทนายทหารสัญญาบัตรอายุไม่เกินนายทหารสัญญาบัตรนอกราชการ

๓.๖.๒.๒ ประเภทนายทหารประทวนอายุไม่เกินทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๓

๓.๖.๒.๓ ประเภทพลทหาร อายุไม่เกินทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๓ หรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ชั้นที่ ๓

๓.๖.๓ ระยะเวลาการเป็นกำลังพลสำรอง ให้มีกำหนดเวลาคราวละ ๖ ปี โดยให้นับตั้งแต่วันที่มีการบรรจุรายชื่ออยู่ในบัญชีบรรจุกำลังเป็นกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานหรือกำลังพลสำรองเตรียมพร้อมแล้วแต่กรณี

๓.๗ หลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีบรรจุกำลังให้จัดทำตามอัตราเต็มและแยกบัญชีบรรจุกำลังของแต่ละส่วนราชการออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ บัญชีบรรจุกำลังกำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน และบัญชีบรรจุกำลังกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม ดังนี้

๓.๗.๑ บัญชีบรรจุกำลังกำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน ประกอบด้วย

๓.๗.๑.๑ บัญชีบรรจุกำลัง นายทหารสัญญาบัตร

๓.๗.๑.๒ บัญชีบรรจุกำลัง นายทหารประทวน

๓.๗.๑.๓ บัญชีบรรจุกำลัง พลทหาร

๓.๗.๒ บัญชีบรรจุกำลังกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม ประกอบด้วย

๓.๗.๒.๑ บัญชีบรรจุกำลัง นายทหารสัญญาบัตร

๓.๗.๒.๒ บัญชีบรรจุกำลัง นายทหารประทวน

๓.๗.๒.๓ บัญชีบรรจุกำลัง พลทหาร

๓.๗.๓ แบบการจัดทำบัญชีบรรจุกำลังกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานกระทำได้

๓ แบบ

๓.๗.๓.๑ แบบที่ ๑ ระยะเวลา ๖ ปี หน่วยจัดทำบัญชีบรรจุกำลังจัดทำทุกปี โดยกำหนดชื่อบัญชีบรรจุกำลัง ดังนี้ ปีที่ ๑ เรียกว่า “กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานบัญชี ๑/ปีงบประมาณที่จัดทำ” ปีที่ ๒ เรียกว่า “กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานบัญชี ๒/ปีงบประมาณที่จัดทำบัญชี ๑” ปีที่ ๓ เรียกว่า “กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานบัญชี ๓/ปีงบประมาณที่จัดทำบัญชี ๑” ปีที่ ๔ - ๖ เรียกว่า “กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานบัญชี ๔/ปีงบประมาณที่จัดทำบัญชี ๑ ระยะเวลา ๓ ปี”

๓.๗.๓.๒ แบบที่ ๒ ระยะเวลา ๖ ปี หน่วยจัดทำบัญชีบรรจุกำลังจัดทำทุก ๖ ปี โดยกำหนดชื่อบัญชีบรรจุกำลัง เรียกว่า “กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน/บัญชี ปีงบประมาณที่จัดทำปีแรก”

๓.๗.๓.๓ แบบที่ ๓ หน่วยจัดทำบัญชีบรรจุกำลัง จัดทำทุกปีเฉพาะประเภทนักศึกษาวิชาทหาร โดยกำหนดชื่อบัญชีบรรจุกำลัง เรียกว่า “กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน/บัญชีปีการศึกษาที่จัดทำ” หรือส่วนราชการอาจตั้งชื่อเพิ่มเติมเป็นอย่างอื่นได้

๓.๗.๓.๒ สำหรับกองทัพเรือและกองทัพอากาศ รูปแบบการจัดทำบัญชีบรรจุกำลัง ให้ปฏิบัติตามข้อ ๓.๗.๓.๑ - ๓.๗.๓.๓

๓.๗.๔ บัญชีบรรจุกำลังกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม เป็นบัญชีบรรจุกำลังที่แปรสภาพมาจากบัญชีบรรจุกำลังกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานที่อยู่ครบกำหนดระยะเวลา เรียกว่า “กำลังพลสำรองเตรียมพร้อมบัญชี ๔/ปีงบประมาณที่จัดทำบัญชี ๑ ระยะเวลาไม่เกิน ๖ ปี”

๓.๗.๕ วิธีการจัดทำบัญชีบรรจุกำลังและการแก้ไข ให้เป็นไปตามระเบียบที่ส่วนราชการกำหนด

๓.๘ หลักเกณฑ์และวิธีการขอเปลี่ยนการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลัง

๓.๘.๑ หลักเกณฑ์

๓.๘.๑.๑ ในกรณีที่กำลังพลสำรองไปประกอบอาชีพ หรือไปศึกษา หรือมีเหตุจำเป็นที่ต้องย้ายไปในจังหวัดที่มีใช้จังหวัดที่เป็นที่ตั้งของหน่วยกำลังพลสำรองที่ตนมีรายชื่อ

อยู่ในบัญชีบรรจุกำลัง โดยมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ซึ่งมีการแจ้งย้ายภูมิลำเนาไว้เป็นหลักฐานแล้ว และไม่มีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหาร

๓.๘.๑.๒ มีหนังสือยินยอมการขอเปลี่ยนการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังจากหน่วยกำลังพลสำรองที่กำลังพลสำรองประสงค์จะย้ายไปสังกัด และหน่วยกำลังพลสำรองเดิมไม่ขัดข้อง

๓.๘.๒ วิธีการ

๓.๘.๒.๑ ให้กำลังพลสำรองที่ประสงค์จะย้ายการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังนำหนังสือยินยอมจากหน่วยกำลังพลสำรองใหม่ ไปยื่นความจำนงต่อหน่วยกำลังพลสำรองเดิม ภายใน ๑๕ วันนับจากวันที่ผู้บังคับหน่วยกำลังพลสำรองใหม่ลงชื่อในหนังสือยินยอมการขอเปลี่ยนการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลัง

๓.๘.๒.๒ ให้หน่วยกำลังพลสำรองเดิม ดำเนินการส่งรายชื่อพร้อมประวัติกำลังพลสำรอง ส่งให้หน่วยกำลังพลสำรองใหม่ ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่กำลังพลสำรองได้ยื่นความจำนงขอย้ายการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลัง

๓.๘.๒.๓ ให้หน่วยกำลังพลสำรองใหม่บรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองลงในบัญชีบรรจุกำลัง โดยรายงานให้มณฑลทหารบกหรือหน่วยทหารที่ส่วนราชการกำหนดทราบ และให้กำลังพลสำรองที่ขอเปลี่ยนการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังไปรายงานตัวยังหน่วยกำลังพลสำรองใหม่ภายใน ๗ วัน นับจากวันที่กำลังพลสำรองได้รับหนังสือแจ้งการขอเปลี่ยนการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังจากหน่วยกำลังพลสำรองใหม่

๓.๙ หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล การแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนและการแจ้งการเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อของกำลังพลสำรอง

๓.๙.๑ หลักเกณฑ์

๓.๙.๑.๑ กรณีกำลังพลสำรองได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลหรือแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนจากกระทรวงมหาดไทยหรือได้รับอนุมัติให้แก้ไขข้อมูลรายละเอียดบุคคลอื่น

๓.๙.๑.๒ กรณีกำลังพลสำรองมีความประสงค์ต้องการเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อ

๓.๙.๒ วิธีการ

๓.๙.๒.๑ กรณีกำลังพลสำรองได้รับการอนุมัติให้เปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุลหรือแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนหรือรายละเอียดบุคคลให้กำลังพลสำรองนำหลักฐานที่ราชการออกให้ไปยื่นต่อหน่วยกำลังพลสำรองที่ตนมีรายชื่อบรรจุอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่มีการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือแก้ไขเลขประจำตัวประชาชน หรือข้อมูลรายละเอียดบุคคลอื่น

๓.๙.๒.๒ กรณีกำลังพลสำรองมีความประสงค์ต้องการเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อให้กำลังพลสำรองที่ประสงค์ต้องการเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อ ไปแจ้งยังหน่วยกำลังพลสำรองที่ตนมีรายชื่อบรรจุอยู่ โดยใช้แบบการเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อ

๓.๙.๒.๓ ให้หน่วยกำลังพลสำรองที่กำลังพลสำรองมีรายชื่อบรรจุอยู่ในบัญชีบรรจุกำลัง ดำเนินการแก้ไขการเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล การแก้ไขเลขประจำตัวประชาชน หรือการเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อของกำลังพลสำรองให้ถูกต้องและทันสมัย

๓.๑๐ การใช้กำลังพลสำรอง การใช้กำลังพลสำรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของกระทรวงกลาโหมตามที่กฎหมายกำหนดกระทำได้ใน ๔ ลักษณะ ดังนี้

๓.๙.๑ เสริมกำลัง หมายถึง การบรรจุกำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน ในบัญชีบรรจุกำลังให้กับหน่วยกำลังพลสำรองให้ครบตามอัตราเต็ม

๓.๙.๒ เพิ่มเติมกำลัง หมายถึง การบรรจุกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานให้ครบตามอัตราเต็มให้กับหน่วยกำลังพลสำรองที่ได้รับอนุมัติให้บรรจุทหารประจำการ และทหารกองประจำการในอัตราโครงหรือบางตำแหน่ง เพื่อให้ได้หน่วยกำลังพลสำรองที่มีลักษณะแบบเดียวกันเพิ่มมากขึ้น

๓.๙.๓ ทดแทนกำลัง หมายถึง การบรรจุกำลังพลสำรองพร้อมใช้งานให้กับหน่วยกำลังพลสำรองทั้งในกรณีเป็นรายบุคคลหรือเป็นหน่วยกำลังทดแทน เช่น กองร้อยกำลังทดแทนกองพันกำลังทดแทน หรือศูนย์ฝึกกำลังทดแทน

๓.๙.๔ ขยายกำลัง หมายถึง การบรรจุกำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน และกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม ให้กับหน่วยทางบัญชีประเภทหน่วยกำลังพลสำรองที่ได้รับการจัดตั้งใหม่ตามแผนป้องกันประเทศ

๓.๑๑ ค่าตอบแทน การจ่ายค่าตอบแทนให้กับกำลังพลสำรอง

๓.๑๑.๑ ให้จ่ายค่าตอบแทนให้กับกำลังพลสำรอง ดังนี้

๓.๑๑.๑.๑ กำลังพลสำรองพร้อมใช้งานของหน่วยกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารตามแผนหรือคำสั่งเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหารประจำปี

๓.๑๑.๑.๒ กำลังพลสำรองพร้อมใช้งาน ที่เข้ารับราชการทหารเพื่อปฏิบัติราชการ เพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล

๓.๑๑.๑.๓ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อมที่เข้ารับราชการทหารในการระดมพล

๓.๑๑.๒ ให้จ่ายในอัตราเดียวกับทหารประจำการหรือทหารกองประจำการ ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ที่แนบท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยคำนวณตามเกณฑ์ การจ่ายเงินเดือนข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินเดือนไม่เต็มเดือน ตั้งแต่วันที่มิสิทธิได้รับเงินเดือนในเดือนนั้น โดยอนุโลม

๓.๑๑.๓ กำลังพลสำรองที่เคยเป็นทหารประจำการ หรือทหารกองประจำการ ให้คำนวณจากเงินเดือนในเดือนสุดท้ายก่อนออกจากราชการ ทั้งนี้ หากกำลังพลสำรองดังกล่าวข้างต้น ได้รับการแต่งตั้งยศ การเลื่อนยศ และเลื่อนฐานะ การจ่ายค่าตอบแทนให้คำนวณจากอัตราเงินเดือนของชั้นยศ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารและการให้ ได้รับเงินเดือนโดยอนุโลม

๓.๑๑.๔ กำลั้งพลสำรองที่ไม่เคยเป็นทหารกองประจำการ หรือทหารประจำการ ให้คำนวณจากอัตราเงินเดือนของชั้นยศ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการทหารและการให้ได้รับเงินเดือน

๓.๑๑.๕ การจ่ายค่าตอบแทนไม่ใช้บังคับกับกำลั้งพลสำรอง ซึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างประจำ หรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ โดยให้ได้รับ เงินเดือนจากต้นสังกัดเดิม ตลอดระยะเวลาที่เข้ารับราชการทหาร

๓.๑๑.๖ วิธีการจ่ายให้หน่วยกำลั้งพลสำรองหรือหน่วยทหารตามท่ีส่วนราชการกำหนด เป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลั้งพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร

๓.๑๑.๗ ให้จ่ายค่าตอบแทนตั้งแต่วันที่มารายงานตัวจนถึงวันที่ครบกำหนดเวลา รับราชการทหารตามคำสั่งเรียกกำลั้งพลสำรองเข้ารับราชการทหาร

๓.๑๑.๘ ให้จ่ายในวันสุดท้าย ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งเรียกกำลั้งพลสำรองเข้ารับราชการทหาร หรือกรณีที่มีการเรียกกำลั้งพลสำรองเข้ารับราชการทหารเกินกว่า ๑๕ วัน ให้แบ่งจ่ายตามท่ีส่วนราชการกำหนด

๓.๑๒ ค่าเบี้ยเลี้ยง การจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้กำลั้งพลสำรอง ให้จ่ายในอัตรา ๒๔๐ บาท ต่อเที่ยวต่อคน ให้หน่วยกำลั้งพลสำรองหรือหน่วยทหารตามท่ีส่วนราชการกำหนด เป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลั้งพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร โดยให้จ่ายในวันสุดท้ายตามท่ีกำหนดไว้ในคำสั่งเรียกกำลั้งพลสำรองเข้ารับราชการทหาร

๓.๑๓ ค่าอาหาร การจ่ายค่าอาหารให้กำลั้งพลสำรอง ให้จ่ายในอัตรา ๒๔๐ บาท ต่อวันต่อคน ให้หน่วยกำลั้งพลสำรองหรือหน่วยทหารตามท่ีส่วนราชการกำหนด เป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลั้งพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร

๓.๑๔ ค่าพาหนะ การจ่ายค่าพาหนะให้กำลั้งพลสำรอง ให้จ่ายในอัตรา ๕๐๐ บาท ต่อเที่ยวต่อคน ให้หน่วยกำลั้งพลสำรองหรือหน่วยทหารตามท่ีส่วนราชการกำหนด เป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลั้งพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร ให้จ่ายในวันสุดท้าย ตามท่ีกำหนดไว้ในคำสั่งเรียกกำลั้งพลสำรองเข้ารับราชการทหาร

๓.๑๕ ค่าเช่าที่พัก การจ่ายค่าเช่าที่พักให้กำลั้งพลสำรอง ให้จ่ายตามอัตราของทหารประจำการ หรือทหารกองประจำการ ตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยอนุโลม ให้หน่วยกำลั้งพลสำรองหรือหน่วยทหารตามท่ีส่วนราชการ กำหนดเป็นผู้เบิกจ่ายให้กับกำลั้งพลสำรองที่เข้ารับราชการทหาร ในกรณีท่ีส่วนราชการไม่สามารถจัดที่พักให้

๓.๑๖ การรักษาพยาบาล กำลั้งพลสำรองพร้อมใช้งาน และกำลั้งพลสำรองเตรียมพร้อม ที่เข้ารับราชการทหาร ให้ได้รับการรักษาพยาบาลตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการตรวจและรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นอกเหนือจากสิทธิการรักษาพยาบาลที่

กำลังพลสำรองมีสิทธิอยู่เดิม วิธีการจ่าย ให้ส่วนราชการกำหนดวิธีการจ่ายโดยปฏิบัติตามการเบิกจ่าย ค่ารักษาพยาบาลของทหารประจำการ หรือทหารกองประจำการโดยอนุโลม

๓.๑๗ สิทธิประโยชน์อื่น กำลังพลสำรองอาจได้รับสิทธิประโยชน์อื่น อย่างหนึ่ง อย่างใดตามกฎหมาย หรือระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี ดังนี้

๓.๑๗.๑ เครื่องแต่งกาย

๓.๑๗.๒ การแต่งตั้งยศ การเลื่อนยศ และการเลื่อนฐานะ

๓.๑๗.๓ การขอใช้สวัสดิการของส่วนราชการ

๓.๑๗.๔ ทุนการศึกษา

๓.๑๗.๕ การขอกองทหารเกียรติยศ

๓.๑๗.๖ คະแนนเพิ่มพิเศษ กรณีสอบบรรจุเข้าเป็นทหารประจำการ

๓.๑๗.๗ การรับเงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต พิการ หรือทุพพลภาพ

สรุป

การบรรจุและการใช้กำลังสำรอง เป็นขั้นตอนในการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วน เหมาะสมเพื่อบรรจุในตำแหน่ง ๆ ในหน่วยทหารตามลักษณะการใช้กำลังพล โดยปัจจุบันระบบกำลังพลสำรองของไทยมีทั้งแบบเรียกเกณฑ์และแบบอาสาสมัคร ซึ่งกำลังสำรองทั้งสองแบบจะได้รับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ค่าตอบแทนเงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่ายานพาหนะ การรักษาพยาบาลและสิทธิอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยเองเห็นว่าค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ที่กำลังสำรองได้รับมีความเหมาะสมพอสมควร เมื่อเทียบกับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของต่างประเทศที่ใช้ระบบเรียกเกณฑ์เช่นเดียวกับไทย

บทที่ ๔

แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบกำลังสำรอง ให้มีประสิทธิภาพ

ผลการปฏิบัติตามแผนการเรียกพลเพื่อตรวจสอบและฝึกวิชาทหารย้อนหลัง
๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕ – พ.ศ.๒๕๕๙)

๑. สรุปผลการปฏิบัติตามแผนเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึกวิชาทหาร

พ.ศ.๒๕๕๕ (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ๒๕๕๖: ๔)

๑.๑ ผลการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร

๑.๑.๑ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร กำลังพลสำรองชั้นต้น บัญชี ๑/๕๔
จำนวน ๙๓๓ นาย มารายงานตัวเข้ารับการฝึก ดังนี้

๑.๑.๑.๑ การฝึก ชกท. จำนวน ๒ ครั้ง มารายงานตัว ๗๘๙ นาย
แสด ๘๐๑ นาย คิดเป็น ร้อยละ ๘๔.๕๗ และ ๘๕.๘๕ ตามลำดับ

๑.๑.๑.๒ การฝึกเป็นหน่วยทางยุทธวิธีระดับกองพัน มารายงานตัว
๗๗๑ นาย คิดเป็น ร้อยละ ๘๒.๖๔

๑.๑.๒ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร กำลังพลสำรองชั้นต้น บัญชี ๑/๕๕
จำนวน ๖๒๑ นาย มารายงานตัวเข้ารับการฝึก ดังนี้

๑.๑.๒.๑ การฝึก ชกท. จำนวน ๒ ครั้ง มารายงานตัว ๕๙๐ นาย
และ ๕๖๖ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๐๑ และ ร้อยละ ๙๑.๑๔ ตามลำดับ

๑.๑.๒.๒ การฝึกเป็นหน่วยยุทธวิธีระดับกองร้อย มารายงานตัว
๕๓๖ นาย คิดเป็น ร้อยละ ๘๖.๓๑

๑.๑.๓ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร กำลังพลสำรองพร้อมรบ บัญชี ๒/๕๓
เพื่อพัฒนาสัมพันธ์ จำนวน ๙๗๕ นาย มารายงานตัว ๘๗๒ นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๔

๑.๑.๔ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดแทนเป็นหน่วยกองร้อยอาวุธ
จำนวน ๒๐๗ นาย มารายงานตัวเข้ารับการฝึก ๑๘๑ นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔๔

๑.๑.๕ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารเพื่อเลื่อนยศ-ฐานะ จำนวน ๓๐๒ นาย
มารายงานตัว จำนวน ๓๐๐ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๓๔

๑.๑.๖ การเรียกพลเพื่อตรวจสอบ กำลังพลสำรองชั้นต้น บัญชี ๑/๕๕
จำนวน ๑๔,๕๑๓ นาย มารายงานตัว ๑๔,๔๒๐ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๘๕

๑.๑.๗ การเรียกพลเพื่อตรวจสอบกำลังพลสำรองเตรียมพร้อมบัญชี ๓/๕๒
จำนวน ๙๐ นาย มารายงานตัว ๘๕ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๔๔

๑.๑.๘ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทร. ณ กองการฝึก กองเรือยุทธการ จำนวน ๔๐ นาย มารายงานตัว ๓๒ นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๐

๑.๑.๙ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทอ. ณ บน.๔ จว.น.ว. จำนวน ๕๐ นาย มารายงานตัว ๕๐ นาย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๑.๑๐ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทอ. ณ บน.๒๑ จว.อ.บ. จำนวน ๑๐๐ นาย มารายงานตัว ๑๐๐ นาย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๑.๒ ปัญหาข้อขัดข้อง

๑.๒.๑ ระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง การบรรจุกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕) ไม่ตรงตาม ชกท. และเหล่าที่ นรต. กำหนดเป็นจำนวนร้อยละให้โดยฝ่ายสรรพกำลังมณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก ร่วมกับศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบก และหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบก กำหนดเหล่าให้เพียงพอกับความต้องการ จำนวนร้อยละที่หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนกำหนดล่วงหน้า ๔ ปี ก่อนบรรจุในบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕) ซึ่งหน่วยสามารถดำเนินการขอเปลี่ยน ชกท. และเหล่าได้ขณะทำบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕)

๑.๒.๒ ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง

๑.๒.๒.๑ กำลังพลสำรองมารายงานตัวไม่ครบตามคำสั่งหรือหมายเรียกและบางรายให้ผู้ปกครองมารายงานตัวแทน เนื่องจากไปศึกษาต่างประเทศ ป่วยหรือติดธุระจำเป็น

๑.๒.๒.๒ หน่วยฝึกบางหน่วยอาวุธยุทธโธปกรณ์ขาดแคลนไม่มีประจำการในหน่วย และที่มีอยู่มีสภาพเก่าหรือใช้ในการฝึกไม่ได้ รวมทั้งไม่เพียงพอต่อการฝึก

๑.๒.๓ ระบบควบคุมกำลังสำรอง การตรวจสอบสภาพทหารกองหนุนเป็นกรณีพิเศษก่อนการเรียกพลฯ ไม่ถูกต้องครบถ้วน ไม่บันทึกสถานภาพของกำลังพลสำรองอย่างละเอียด และหน่วยเกี่ยวข้องไม่นำผลการตรวจสอบมาจัดลำดับความเร่งด่วนโดยส่วนใหญ่จะเลือกกำลังสำรองที่ติดต่อดีง่าย

๑.๒.๔ ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๑.๒.๔.๑ การจัดเตรียมชุดเอกสารเรียกพล ไม่ตรงรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลัง เนื่องจากไม่ปรับปรุงบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕) ให้ทันสมัย

๑.๒.๔.๒ การเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับการฝึกวิชาทหารตามแนวทางรับราชการ กำหนด ๓๐ วัน มีกำลังพลที่ต้องการสละสิทธิ์ เนื่องจากได้รับบรรจุเข้าทำงานหรือนายจ้างไม่ยินยอม ทำให้มีผลกระทบในการเข้ารับการฝึกไม่ครบตามแผนที่กำหนด

๑.๒.๔.๓ การเรียกกำลังสำรองคนเดิม บัญชี ๑/๕๔,๒/๕๓ และ ๓/๕๒ ที่ถูกเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารปีแรกในขณะบรรจุในบัญชี ๑ ได้แก่ บัญชี ๑/๕๔,๑/๕๓ และ ๓/๕๒ จะไม่เรียกกำลังพลสำรองทดแทนบุคคลที่จำหน่ายแล้ว เช่น บรรจุเป็นทหารประจำการ ได้รับการผ่อนผันตามกฎทรง เป็นต้น ทำให้ยอดการรายงานตัวไม่ครบ ๑๐๐ % หลายหน่วย

๒. สรุปผลการปฏิบัติตามแผนเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึกวิชาทหาร พ.ศ.๒๕๕๖ (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ๒๕๕๗: ๑)

๒.๑ ผลการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร

๒.๑.๑ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร(ทดแทนเป็นหน่วย) ทำการเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับการฝึกวิชาทหารทดแทนเป็นหน่วยกองร้อยอาวุธเบา (อจย.๗ - ๑๗) จำนวน ๔๑๔ นาย มารายงานตัว ๓๓๑ นาย คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๙๕

๒.๑.๒ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร ตามระบบ ๑ : ๑ : ๑ : ๓

๒.๑.๒.๑ การเรียกกำลังพลสำรองขั้นต้น บัญชี ๑/๕๖ ทำการฝึกเป็นหน่วยทางยุทธวิธีเบื้องต้น จำนวน ๔๗๖ นาย มารายงานตัว จำนวน ๔๔๕ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๕๘

๒.๑.๒.๒ การเรียกกำลังพลสำรองขั้นต้น บัญชี ๑/๕๕ จำนวน ๖๑๒ นาย ทำการฝึกเฉพาะหน้าที่ มารายงานตัว จำนวน ๕๓๒ นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖๗ และทำการฝึกเป็นหน่วยทางยุทธวิธีเบื้องต้นมารายงานตัวจำนวน ๕๒๙ นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๑๙

๒.๑.๓ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร กำหนด ๓๐ วัน เพื่อเลื่อนยศ-ฐานะ จำนวน ๓๔๔ นาย มารายงานตัว จำนวน ๓๔๓ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๗๐

๒.๒ ผลการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ

๒.๒.๑ การเรียกกำลังสำรองขั้นต้นบัญชี ๑/๕๖ เข้ารับการตรวจสอบ จำนวน ๑๔,๘๒๕ นาย มารายงานตัว จำนวน ๑๔,๕๒๔ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๗

๒.๒.๒ การเรียกกำลังพลสำรองพร้อมรบ บัญชี ๒/๕๔ เพื่อตรวจสอบพัฒนาสัมพันธ์ จำนวน ๙๓๓ นาย มารายงานตัว จำนวน ๘๒๙ นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๕

๒.๒.๓ การเรียกกำลังพลสำรองเตรียมพร้อม บัญชี ๓/๕๓ เพื่อตรวจสอบพัฒนาสัมพันธ์ จำนวน ๙๗๕ นาย มารายงานตัว จำนวน ๘๘๓ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๕๖

๒.๒.๔ การเรียกกำลังพลสำรองทั่วไป บัญชี ๔/๕๒ เพื่อตรวจสอบพัฒนาสัมพันธ์ จำนวน ๙๐ นาย มารายงานตัว จำนวน ๘๗ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖๖

๒.๓ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทร. ณ ศฝ.นย. อ.สัดหีบ จว.ช.บ. จำนวน ๔๐ นาย มารายงานตัว จำนวน ๓๕ นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๐

๒.๔. การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทอ. ณ บน.๕ จว.ป.ช. จำนวน ๑๐๐ นาย มารายงานตัว จำนวน ๙๗ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๐๐

๒.๕ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (พลทหารกองหนุน) สนับสนุน ทอ. ณ บน.๔๖ จว.พ.ล. จำนวน ๕๐ นาย มารายงานตัว จำนวน ๕๐ นาย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒.๖ ปัญหาข้อขัดข้อง

๒.๖.๑ ระบบควบคุมกำลังสำรอง การตรวจสอบสภาพทหารกองหนุนเป็นกรณีพิเศษก่อนการเรียกพลฯ ไม่ถูกต้องครบถ้วน ไม่บันทึกสถานภาพของกำลังพลสำรองอย่างละเอียด และหน่วยเกี่ยวข้องไม่นำผลการตรวจสอบมาจัดลำดับความเร่งด่วน รวมทั้งไม่มีการจัดทำบัญชีจำหน่ายหรือแก้ไขบัญชีกองหนุนทำให้การเรียกผู้ที่บรรจุเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการมาเข้ารับการเรียกพล

๒.๖.๒ ระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง การบรรจุกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕) ไม่ตรงตาม ชกท. และเหล่าที่ นรต. กำหนดเป็นจำนวนร้อยละให้โดย ฝ่าย

สรรพกำลังมณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก ประสานกับศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกและหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบก กำหนดเหล่าให้เพียงพอกับความต้องการจำนวนร้อยละที่ นรต. กำหนดล่วงหน้า ๔ ปี ก่อนบรรจุในบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕) ซึ่งหน่วยสามารถดำเนินการขอเปลี่ยน ชกท. และเหล่าได้ขณะทำบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕)

๒.๖.๓ ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๒.๖.๓.๑ การจัดเตรียมชุดเอกสารเรียกพล ไม่ตรงตามรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลัง เนื่องจากไม่ปรับปรุงบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕) ให้ทันสมัย

๒.๖.๓.๒ การเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับการฝึกวิชาทหารตามแนวทาง รับราชการ กำหนด ๓๐ วัน มีกำลังพลที่ต้องการสละสิทธิ์ เนื่องจากได้รับบรรจุเข้าทำงานหรือนายจ้างไม่ยินยอม ทำให้มีผลกระทบในการเข้ารับการฝึกไม่ครบตามแผนที่กำหนด

๒.๖.๓.๓ การเรียกกำลังสำรองคนเดิม บัญชี ๑/๕๔ , ๒/๕๓ และ ๓/๕๒ ที่ถูกเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารปีแรกในขณะบรรจุในบัญชี ๑ ได้แก่ บัญชี ๑/๕๔ , ๒/๕๓ และ ๓/๕๒ จะไม่เรียกกำลังพลสำรองทดแทนบุคคลที่จำหน่ายแล้ว เช่น บรรจุเป็นทหารประจำการ ได้รับการผ่อนผันตามกฎหมายทรง เป็นต้น ทำให้ยอดการรายงานตัวไม่ครบ ๑๐๐ % หลายหน่วย

๓. สรุปผลการปฏิบัติตามแผนเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึกวิชาทหาร

พ.ศ.๒๕๕๗ (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ๒๕๕๗: ๑)

๓.๑ ผลการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร

๓.๑.๑ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (ทดแทนเป็นหน่วย) ทำการเรียกกำลังสำรองเข้ารับการฝึกวิชาทหารทดแทนเป็นหน่วยกองร้อยอาวุธเบา (อจย.๗ - ๑๗) โดย มทบ.๑๔ จำนวน ๔๑๔ นาย มารายงานตัว จำนวน ๒๖๙ นาย คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๗

๓.๑.๒ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (ทดแทนเป็นหน่วย) ทำการเรียกกำลังสำรองเข้ารับการฝึกวิชาทหารทดแทนเป็นหน่วยกองร้อยอาวุธเบา (อจย.๗ - ๑๗) โดย มทบ.๓๑ จำนวน ๔๑๔ นาย มารายงานตัว จำนวน ๔๐๔ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๕๘

๓.๑.๓ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร กำลังพลสำรองขึ้นต้น บัญชี ๑/๕๗ ฝึกเป็นหน่วยทางยุทธวิธีเบื้องต้น จำนวน ๔๕๗ นาย มารายงานตัว จำนวน ๔๒๖ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๒๒

๓.๑.๔ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร กำลังพลสำรองพร้อมรบ บัญชี ๒/๕๖ ฝึกเป็นหน่วยทางยุทธวิธีเบื้องต้น จำนวน ๔๗๖ นาย มารายงานตัว จำนวน ๔๒๐ นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๒๔

๓.๑.๕ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารกำลังพลสำรองพร้อมรบ บัญชี ๒/๕๕ ทำการเรียกพลเพื่อทดสอบความพร้อมรบ จำนวน ๖๒๑ นาย มารายงานตัว จำนวน ๕๕๑ นาย คิดเป็น ร้อยละ ๘๘.๗๓

๓.๑.๖ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารเพื่อเลื่อนยศ-ฐานะจำนวน ๒๕๐ นาย มารายงานตัว จำนวน ๒๔๖ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๔๐

๓.๑.๗ การเรียกพลเพื่อตรวจสอบกำลังพลสำรองเตรียมพร้อมบัญชี ๓/๕๔ จำนวน ๙๓๓ นาย มารายงานตัว จำนวน ๘๒๑ นาย คิดเป็น ร้อยละ ๘๘.๐๐

๓.๑.๘ การเรียกพลเพื่อตรวจสอบกำลังพลสำรองขั้นต้นบัญชี ๑/๕๗ จำนวน ๑๔,๘๔๔ นาย มารายงานตัว จำนวน ๑๔,๖๗๘ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๙๔

๓.๑.๙ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทร. ณ สอ.รฝ.จ.ว.ช.บ. จำนวน ๔๐ นาย มารายงานตัว จำนวน ๓๙ นาย คิดเป็น ร้อยละ ๙๗.๕๐

๓.๑.๑๐ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทอ. ณ บ.๑ จ.ว.อ.บ. จำนวน ๕๐ นาย มารายงานตัว จำนวน ๕๐ นาย คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๓.๑.๑๑ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (พลทหารกองหนุน) สนับสนุน ทอ. ณ บ.๑๖ จ.ว.พ.ล. จำนวน ๑๐๐ นาย มารายงานตัว จำนวน ๑๐๐ นาย คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๓.๒ ปัญหาข้อข้อง

๓.๒.๑ ระบบการควบคุมกำลังสำรอง การตรวจสอบสภาพทหารกองหนุน ประจำปีและก่อนการเรียกพลฯ ไม่ถูกต้องครบถ้วน ไม่บันทึกสถานภาพของกำลังพลสำรองอย่างละเอียดและไม่นำผลการเรียกผู้ได้รับการผ่อนผันหรือยกเว้นไม่ต้องเข้ารับการเรียกพลฯ รวมทั้งการนำผู้ที่เข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการมาเข้ารับการเรียกพล

๓.๒.๒ ระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรอง การจัดทำบัญชีแบ่งกำลังพลสำรองและบัญชีรับกำลังพลสำรองยังไม่ถูกต้องตามแนวทางที่กำหนดและหน่วยรับการบรรจุกำลังพลสำรองไม่ได้ตรวจสอบว่าสามารถติดต่อกำลังพลสำรองได้หรือไม่

๓.๒.๓ ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๓.๒.๓.๑ ขั้นการเตรียมการเรียกพล หน่วยเรียกพลบางหน่วยไม่รวบรวมบัญชีบรรจุกำลัง (ตพ.๕) ของหน่วยรับการบรรจุ หน่วยฝึก ให้ครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงหัวบัญชี ตพ.๕ ให้ถูกต้อง รวมทั้งการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการวิธีรับพล-ส่งพล ให้กับหน่วยรับการบรรจุหน่วยฝึกไม่ครบถ้วนและไม่กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน

๓.๒.๓.๒ ขั้นการปฏิบัติการเรียกพล การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่งไม่ครบถ้วนและถูกต้องตามระเบียบเนื่องจากคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไม่ครบถ้วนและไม่ชัดเจน

๓.๒.๓.๓ ขั้นการฝึกอบรมขั้นการปลดปล่อย หน่วยเรียกพลบางหน่วยดำเนินการต่อผู้ที่หลีกเลี่ยงชัดเจนฯ ซ้ำกว่า ๗ วัน รวมทั้งกรณีนายทหารสัญญาบัตรกองหนุนขาดการเรียกพลฯ หน่วยเรียกพลไม่ได้ดำเนินคดีในข้อหาหลีกเลี่ยงชัดเจนการเรียกพลฯ

๓.๒.๓.๔ ขั้นการปฏิบัติหลังการเรียกพล หน่วยเรียกพลไม่ได้เร่งรัดการดำเนินการต่อผู้ที่หลีกเลี่ยงชัดเจนฯ เมื่อคดีไม่คืบหน้ายังไม่ถึงที่สุด

๓.๒.๔ ระบบการฝึกศึกษากำลังพลสำรอง กำลังพลสำรองมารายงานตัวไม่

ครบตามคำสั่งหรือเรียกพลแต่ละหน่วยฝึกฯ บางหน่วยมีอาวุธยุทโธปกรณ์ ที่มีสภาพเก่าใช้การไม่ได้ รวมทั้งไม่เพียงพอต่อการฝึก

๔. สรุปผลการปฏิบัติตามแผนเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึกวิชาทหาร

พ.ศ.๒๕๕๘ (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ๒๕๕๘ : ๑)

๔.๑ ผลการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร

๔.๑.๑ การเรียกพลเพื่อฝึกทดแทนเป็นหน่วยกองร้อยอาวุธเบาหรือกองร้อยสนับสนุนการรบหรือกองร้อยสนับสนุนการช่วยรบ จำนวน ๑,๑๐๒ นาย มารายงานตัว จำนวน ๙๔๘นาย คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๐๒

๔.๑.๒ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร ตามระบบ ๑ : ๑ : ๑ : ๓

๔.๑.๒.๑ การเรียกเพื่อฝึกวิชาทหารกำลังสำรองชั้นต้นบัญชี ๑/๕๘ จำนวน ๓๑๐ คน มารายงานตัว จำนวน ๓๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๑๐

๔.๑.๒.๑ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร กำลังพลสำรองพร้อมบัญชี ๒/๕๗ จำนวน ๔๕๗ คน มารายงานตัว ๔๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๑๒

๔.๑.๒.๓ การเรียกพลเพื่อเลื่อนยศ - ฐานะ จำนวน ๒๐๐ คน มารายงานตัว จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๐

๔.๑.๒.๔ การเรียกเพื่อตรวจสอบ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อมบัญชี ๓/๕๖ จำนวน ๔๗๖ คน มารายงานตัว จำนวน ๔๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๙๑

๔.๑.๒.๕ การเรียกพลเพื่อตรวจสอบ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อมบัญชี ๓/๕๕ จำนวน ๖๒๑ คน มารายงานตัว จำนวน ๕๗๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๙๑.๙๕

๔.๑.๓ การเรียกเพื่อตรวจสอบกำลังพลสำรองชั้นต้นบัญชี ๑/๕๘ จำนวน ๖,๔๑๑ คน มารายงานตัว จำนวน ๖,๓๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๒๐

๔.๑.๔ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทร. ณ สอ.รฝ. จว.ช.บ. จำนวน ๔๐ นาย มารายงานจำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔.๑.๕ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารประทวนกองหนุน) สนับสนุน ทอ. ณ บน.๔๑ จว.ช.ม. จำนวน ๕๐ นาย มารายงานจำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔.๒. ปัญหาข้อขัดข้อง

๔.๒.๑ ระบบควบคุมกำลังพลสำรอง การตรวจสอบสภาพทหารกองหนุน ประจำปีและก่อนการเรียกพลฯ ไม่ถูกต้องครบถ้วนและไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การบันทึกสถานภาพของกำลังพลสำรองไม่มีการดำเนินการอย่างละเอียด ทำให้ไม่ได้ข้อมูลสถานภาพกำลังพลสำรองที่แท้จริงส่งผลต่อการเรียกพลฯ

๔.๒.๒ ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การทำบัญชีกองพันทดแทนกองทัพภาคและกองร้อยทดแทนกองพลและการจัดทำบัญชีแบ่งกำลังพลสำรองของหน่วยเรียกพลไม่ถูกต้องตามแนวทางที่กำหนด

๔.๒.๓ ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๔.๒.๓.๑ ขั้นการเตรียมการเรียกพล หน่วยเรียกพลมีการเปลี่ยนแปลงรายชื่อกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลัง โดยไม่แจ้งให้ นรต. ทราบ การเรียกกำลังพลสำรองที่สามารถขอแต่งตั้งยศ ว่าที่ ร.ต. ได้ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ ทำให้มีผลกระทบหากมีการเรียกพลในครั้งต่อไป การจัดเตรียมชุดเอกสารเรียกพลล่าช้าไม่เป็นไปตาม รพจ.ทบ.(กสร./๒๗) และบางหน่วยไม่ได้ลงนาม โดย ผบ.มทบ./จทบ. แต่ลงนามโดยทำการแทนของหน่วยซึ่งไม่ตรงกับที่ระบุไว้ใน รพจ.ทบ.

๔.๒.๓.๒ ขั้นการปฏิบัติการเรียกพล หน่วยจัดเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการวิธีรับพล - ส่งพล ไม่ตรงกับรายชื่อที่ออกคำสั่งฯ โดยขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่แต่ไม่มีคำสั่งรองรับโดยเฉพาะการจัดเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งที่ระบุให้เป็นนายทหารสัญญาบัตร

๔.๒.๓.๓ ขั้นการฝึกอบรม/ขั้นการปลดปล่อยพล หน่วยเรียกพลไม่ได้จัดทำหนังสือรับรองการปฏิบัติราชการทหาร และการเบิกจ่ายเงินเดือน (ตพ.๒๑) ให้กับผู้บังคับบัญชาของกำลังพลสำรองที่ทำงานในส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และหนังสือขอความร่วมมือในการจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้าง (ตพ.๒๒) เพื่อส่งให้กับนายจ้างของกำลังพลสำรองที่ทำงานในบริษัทห้างร้านในภาคเอกชน ส่งคืนให้กำลังพลสำรองหลังจากฝึกอบรม

๔.๒.๓.๔ ขั้นการปฏิบัติการหลังการเรียกพล หน่วยเรียกพลไม่รวบรวมหลักฐานการดำเนินคดีต่อผู้ที่ไม่มาเข้ารับการเรียกพล และการเร่งรัดการดำเนินคดีของหน่วยเรียกพลซึ่งคดีส่วนใหญ่อยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน

๕. สรุปผลการปฏิบัติตามแผนเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึกวิชาทหาร

พ.ศ.๒๕๕๙ (หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน, ๒๕๕๙ : ๓-๔)

๕.๑ ผลการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร

๕.๑.๑ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดแทนเป็นหน่วยระดับกองพันทหารราบ จำนวน ๖๘๘ นาย มารายงานตัว จำนวน ๖๔๒ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๓๑

๕.๑.๒ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร ตามระบบ ๑ : ๑ : ๑ : ๓

๕.๑.๒.๑ การเรียกเพื่อฝึกวิชาทหารกำลังสำรองชั้นต้น บัญชี ๑/๕๙ จำนวน ๓๑๘ คน มารายงานตัว จำนวน ๓๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๕.๑.๒.๑ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร กำลังพลสำรองพร้อมรบ บัญชี ๒/๕๘ จำนวน ๓๑๖ คน มารายงานตัว ๒๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๖๗

๕.๑.๒.๓ การเรียกพลเพื่อเลื่อนยศ - ฐานะ จำนวน ๒๐๐ คน มารายงานตัว จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๐

๕.๑.๒.๔ การเรียกเพื่อตรวจสอบ กำลังพลสำรองเตรียมพร้อม บัญชี ๓/๕๗ จำนวน ๔๕๗ คน มารายงานตัว จำนวน ๔๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๗๘

๕.๑.๓ การเรียกเพื่อตรวจสอบกำลังพลสำรองชั้นต้นบัญชี ๑/๕๙ จำนวน ๑๒,๕๑๑ คน มารายงานตัว จำนวน ๑๒,๔๓๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๙๙.๔๒

๕.๑.๔ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร นายทหารประทวนกองหนุนสนับสนุน ทร. ณ ศฝ.นย.จว.ช.บ. จำนวน ๘๐ นาย มารายงานตัวจำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๗๕

๕.๑.๕ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร พลทหารกองหนุนสนับสนุน ทอ. ณ บ.บ.๒๓ จว.อ.ด. จำนวน ๑๐๐ นาย มารายงานจำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๕.๑.๖ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารนายทหารประทวนกองหนุนสนับสนุน ทอ. ณ บ.บ.๕ จว.ป.ข. จำนวน ๕๐ นาย มารายงานจำนวน ๕๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๕.๑.๗ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารนายทหารสัญญาบัตรกองหนุนทุกเหล่าสนับสนุน ทอ. ณ กพ.ทอ. จำนวน ๕๐ นาย มารายงานจำนวน ๕๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๕.๒. ปัญหาข้อขัดข้อง

๕.๒.๑ ระบบควบคุมกำลังพลสำรอง การตรวจสอบสภาพทหารกองหนุนประจำปีและก่อนการเรียกพลฯ ไม่ถูกต้องครบถ้วนและไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การบันทึกสถานภาพของกำลังพลสำรองไม่มีการดำเนินการอย่างละเอียด ทำให้ไม่ได้ข้อมูลสถานภาพกำลังพลสำรองที่แท้จริงส่งผลต่อการเรียกพลฯ

๕.๒.๒ ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การทำบัญชีกองพันทดแทนกองทัพภาคและกองร้อยทดแทนกองพลและการจัดทำบัญชีแบ่งกำลังพลสำรองของหน่วยเรียกพลไม่ถูกต้องตามแนวทางที่กำหนด

๕.๒.๓ ระบบการเรียกพลหรือระดมพล

๕.๒.๓.๑ ขั้นการเตรียมการเรียกพล หน่วยเรียกพลมีการเปลี่ยนแปลงรายชื่อกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลัง โดยไม่แจ้งให้ นรต. ทราบ , การเรียกกำลังพลสำรองที่สามารถขอแต่งตั้งยศ ว่าที่ ร.ต. ได้ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ ทำให้มีผลกระทบหากมีการเรียกพลในครั้งต่อไป การจัดเตรียมชุดเอกสารเรียกพลล่าช้าไม่เป็นไปตาม รพจ.ทบ.(กสร./๒๗) และบางหน่วยไม่ได้ลงนาม โดยผู้บัญชาการมณฑลทหารบกหรือผู้บัญชาการจังหวัดทหารบกแต่ลงนามโดยทำการแทนของหน่วยซึ่งไม่ตรงกับที่ระบุไว้ใน รพจ.ทบ.

๕.๒.๓.๒ ขั้นการปฏิบัติการเรียกพล หน่วยจัดเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการวิธีรับพล - ส่งพล ไม่ตรงกับรายชื่อที่ออกคำสั่งฯ โดยขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่แต่ไม่มีคำสั่งรองรับ โดยเฉพาะการจัดเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งที่ระบุให้เป็นนายทหารสัญญาบัตร

๕.๒.๓.๓ ขั้นการฝึกอบรม/ขั้นการปลดปล่อยพล หน่วยเรียกพลไม่ได้จัดทำหนังสือรับรองการปฏิบัติราชการทหาร และการเบิกจ่ายเงินเดือน (ตพ.๒๑) ให้กับผู้บังคับบัญชาของกำลังพลสำรองที่ทำงานในส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และหนังสือขอความร่วมมือในการจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้าง (ตพ.๒๒) เพื่อส่งให้กับนายจ้างของกำลังพลสำรองที่ทำงานในบริษัทห้างร้านในภาคเอกชน ส่งคืนให้กำลังพลสำรองหลังจากฝึกอบรม

๕.๒.๓.๔ ขั้นการปฏิบัติการหลังการเรียกพล หน่วยเรียกพลไม่รวบรวมหลักฐานการดำเนินคดีต่อผู้ที่ไม่มาเข้ารับการเรียกพล และการเร่งรัดการดำเนินคดีของหน่วยเรียกพล ซึ่งคดีส่วนใหญ่อยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน

การสัมภาษณ์กำลังพลสำรองที่เข้ารับการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ

๑. กำลังพลสำรอง

กำลังพลสำรองให้เหตุผลสำหรับการสมัครเข้าเป็นกำลังสำรองแบบอาสาสมัคร ได้แก่ ไม่เห็นความสำคัญในการเรียกฝึก ไม่ทราบเรื่องการเรียกพล ป่วยมีโรคประจำตัว เพิ่งเริ่มบรรจุเข้าทำงาน ประกอบธุรกิจส่วนตัว ต้องดูแลครอบครัว พ่อแม่ ภรรยา หรือบุตร บริษัทหรือนายจ้างไม่ให้ลา เพราะไม่เห็นการลงโทษตามกฎหมายทำให้ไม่เกรงกลัว หรือเห็นว่าค่าตอบแทนน้อยเกินไป ทำให้ไม่ประสงค์จะสมัครเข้าเป็นกำลังสำรองหากไม่บังคับหรือมีโทษตามกฎหมาย

๒. เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ

กำลังพลสำรองให้ความร่วมมือในการเข้ารายงานตัวกันอย่างพร้อมเพรียง มีการจัดเตรียมเอกสารมารายงานตัวครบถ้วน เกิดปัญหาค่อนข้างน้อย กำลังพลสำรองที่ไม่มารายงานตัวส่วนใหญ่แจ้งว่าอยู่ต่างประเทศ ไม่สามารถเดินทางมารายงานตัวได้ แต่ก็ได้ให้ผู้ปกครองมารายงานตัวที่หน่วยแทน โดยให้เหตุผลว่า ไม่อยากทำผิดกฎหมาย กลัวจะมีผลกับการทำงานในอนาคตหรือการสอบบรรจุเข้ารับราชการ หากให้สมัครใจเข้ารายงานตัวโดยส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าจะมารายงานตัวหรือไม่ เนื่องจากมีภาระในการดูแลครอบครัว สถานที่เข้ารับการฝึกอยู่ไกลจากที่ทำงานทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึก สำหรับค่าตอบแทนส่วนใหญ่บอกว่าเหมาะสมไม่น้อยจนเกินไป

๓. เจ้าหน้าที่ระดับฝ่ายบริหารหรืออำนวยการ

กำลังพลสำรองส่วนใหญ่มารายงานตัวตามหมายเรียก เนื่องจากกลัวผิดกฎหมาย และมีผลกับการทำงานในอนาคต มีน้อยคนที่มารายงานตัวด้วยความสมัครใจ สำหรับแนวทางในการพัฒนาระบบกำลังสำรองหากต้องการให้มีการสมัครใจควรพิจารณาผลประโยชน์หรือสิทธิที่ควรมีควรได้ให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน หรือมีผลตอบแทนที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจเช่น การมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การมอบเหรียญตรา การให้สิทธิลดหย่อน เป็นต้น

สรุป

จากผลการวิจัยทั้งทางเอกสารและการสัมภาษณ์กำลังสำรองมีการเข้ารายงานตัวเมื่อมีการเรียกเข้ารับการตรวจสอบหรือฝึกอยู่ในระดับที่สูงมาก (๘๙ - ๙๙ เปอร์เซ็นต์) ซึ่งหากประเมินจากจำนวนผู้เข้ารายงานตัวแล้ว ระบบกำลังสำรองของไทยอยู่ในระดับที่เข้มแข็ง แต่จากการสัมภาษณ์กำลังสำรองโดยการสุ่มแล้ว กำลังสำรองที่เข้ารายงานตัวไม่มีความพร้อมในการฝึกทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเข้ารายงานตัวเนื่องจากเกรงว่าจะผิดกฎหมายและมีผลกระทบกับการประกอบอาชีพในอนาคต จากการสัมภาษณ์หากเปิดให้มีการสมัครใจเข้ารายงานตัวและเรียกฝึกแล้วกำลังสำรองส่วนใหญ่ไม่ประสงค์เข้ารายงานตัวเพื่อฝึกหรือประจำการร่วมกับกำลังประจำการเนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น การเจ็บป่วยมีโรคประจำตัว เพิ่งบรรจุเข้าทำงานหรือกำลังอยู่ในช่วงทดลองงาน เพิ่งสำเร็จการศึกษา ต้องดูแลครอบครัว บริษัทที่มีขนาดเล็กนายจ้างไม่ให้ลา ค่าตอบแทนต่ำ เป็นต้น หากประเมินจากการสัมภาษณ์อาจกล่าวได้ว่า ระบบกฎหมายมีความเข้มแข็งแต่กำลังสำรองขาดอุดมการณ์ความรักชาติ ความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเสียสละเพื่อส่วนรวมหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้ารับราชการทหาร

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ระบบการบรรจุและการทำงานกำลังพลสำรอง ในปัจจุบันมีปัญหาทำให้ระบบขาดประสิทธิภาพและความต่อเนื่อง ด้วยเหตุจากอุปสรรคต่าง ๆ ดังที่ได้นำเสนอในบทที่ ๔ อย่างไรก็ตาม การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะระบบการบรรจุและการทำงานกำลังพลสำรอง ซึ่งเป็น ๑ ใน ๕ ของระบบกำลังสำรอง โดยเน้นการศึกษาไปยังการคัดเลือกกำลังพลสำรอง และการจัดทำบัญชีบรรจุกำลังพลสำรอง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ในด้านการปรับปรุงโครงสร้างยังต้องใช้หลักการอื่น ๆ มาเป็นปัจจัยพิจารณาทั้งด้านงบประมาณหรือนโยบายของผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้ศึกษามีได้เน้นมากนัก อย่างไรก็ตามผลกระทบต่อระบบการบรรจุและการทำงานกำลังสำรองยังได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในองค์กรเพียงอย่างเดียว ต้องพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกด้วย ได้แก่

๑. ปัจจัยภัยคุกคามจากนอกประเทศ การกำหนดภัยคุกคามในปัจจุบันและอนาคต นับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่ประเทศจะต้องเผชิญในสภาวะที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นไปในห้วงเวลานั้น ๆ สภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ เปลี่ยน ย่อมทำให้ภัยคุกคามที่ถูกกำหนดเปลี่ยนไปด้วย การกำหนดภัยคุกคามจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการวางแผนยุทธศาสตร์และยุทธวิธีระดับชาติ เพื่อการเตรียมสรรพกำลังในการรักษาเสถียรภาพและเอกราชของประเทศ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดเตรียมระบบกำลังสำรองให้สอดคล้องกับแผนดังกล่าวด้วย

๒. ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีความสำคัญและมีผลโดยตรงต่อการสนับสนุนงบประมาณของรัฐ หากงบประมาณที่ได้รับมีจำกัดย่อมส่งผลกระทบต่อแผนการปรับปรุงระบบกำลังสำรองเช่นกัน

๓. ภาวะด้านสังคม วัฒนธรรม สังคมที่มีปัญหาในภาวะการดำรงชีพ การประกอบอาชีพ ปัญหาการเสื่อมโทรมของสถาบันครอบครัว ปัญหายาเสพติด หรืออิทธิพลในการรับอารยธรรมต่าง ๆ เข้ามาจนส่งผลถึงสภาพจิตใจที่เสื่อมลงด้วย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น จนทำให้ขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ไม่สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ระบบการบรรจุและการทำงานกำลังสำรอง มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญตามกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

๑. ทดลองบรรจุกำลังพลสำรองแบบสมัครใจระดับกองร้อยเพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกำลังพลประจำการในอัตรากำลังพลสำรอง ๗๐ เปอร์เซ็นต์ กำลังพลประจำการ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ โดยการทำสัญญาปีต่อปีและได้รับผลตอบแทนและสิทธิประโยชน์เหมือนกำลังพลประจำการ เพื่อเป็นแรงจูงใจเหมือนกับกำลังพลประจำการ เช่น รายได้ การเลื่อนยศ การศึกษา การรักษาพยาบาล ทั้งตนเองและครอบครัว การได้รับโบนัสเมื่อปฏิบัติงานได้ครบตามสัญญา การได้รับบำนาญ เงินค่าตอบแทนในตำแหน่งพิเศษ การได้รับเครื่องแต่งกายเช่นเดียวกับทหารกองประจำการ การได้รับสิทธิลดหย่อนภาษี

๒. ควรมีการเรียกบรรจุกำลังพลสำรองเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในภาวะฉุกเฉิน โดยมีการดำเนินการดังนี้

๒.๑ ประกาศรับสมัครกำลังพลสำรองที่ประสงค์จะสมัครและมีคุณสมบัติครบถ้วน เป็นลำดับแรก

๒.๒ ในกรณีมีผู้สมัครใจไม่เพียงพอให้ดำเนินการเรียกกำลังพลสำรองเข้าประจำการ โดยพิจารณาเรียกบุคคลที่ว่างงานเป็นลำดับแรก กำลังพลสำรองที่มีรายได้ประจำเดือนอยู่ในระดับต่ำ เป็นลำดับที่สองและกำลังพลสำรองที่อยู่ในบริษัทขนาดใหญ่เป็นลำดับต่อมา

๒.๓ ควรบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง มีบทลงโทษต่อทั้งกับตัวกำลังพลสำรองและนายจ้างหรือบริษัทที่ไม่ให้ความร่วมมือ หรือมีการเพิ่มโทษ ระยะเวลาของคดี เป็นต้น

๒.๔ ระบบการตรวจสอบสภาพกำลังสำรองมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติควรจัดสรรงบประมาณให้กับสถิติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

๓. ควรมีการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ หรือทัศนคติที่ดีต่อการเข้ารับการฝึกและตรวจสอบของกำลังสำรองสำหรับนักศึกษาวิชาทหาร นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน และพลทหารกองประจำการอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและความรู้สึกถึงความรักชาติ การเสียสละ และหน้าที่ในการปกป้องอธิปไตยของชาติ

บรรณานุกรม

เอกสารที่มีชั้นความลับ

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. “แผนการเรียกเข้ารับราชการทหารปี ๒๕๖๐- ทบ.”. ลับ. ๒๕๕๙.

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. “รายงานผลการปฏิบัติตามแผนการเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึก
วิชาทหาร ปี ๒๕๕๕ – ทบ.”. ลับ. ๒๕๕๖.

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. “รายงานผลการปฏิบัติตามแผนการเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึก
วิชาทหาร ปี ๒๕๕๖ – ทบ.”. ลับ. ๒๕๕๗.

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. “รายงานผลการปฏิบัติตามแผนการเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึก
วิชาทหาร ปี ๒๕๕๗ – ทบ.”. ลับ. ๒๕๕๗.

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. “รายงานผลการปฏิบัติตามแผนการเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึก
วิชาทหาร ปี ๒๕๕๘ – ทบ.”. ลับ. ๒๕๕๘.

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. “รายงานผลการปฏิบัติตามแผนการเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึก
วิชาทหาร ปี ๒๕๕๙ – ทบ.”. ลับ. ๒๕๕๙.

เอกสารที่ไม่มีชั้นความลับ

“กฎกระทรวงกิจการกำลังสำรอง พ.ศ.๒๕๕๙”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๓ (ตอนที่ ๘๓ ก),
๑๗ กันยายน ๒๕๕๙, หน้า ๕ – ๙.

“ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกิจการกำลังสำรอง พ.ศ.๒๕๕๙”, ราชกิจจานุเบกษา.
เล่มที่ ๑๓๓ (ตอนพิเศษ ๒๓๗), ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๙, หน้า ๕๗ – ๗๖.

เจษฎา มีบุญลือ, พันเอกหญิง. “ความมั่นคงแห่งชาติ : การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน”. เอกสารทาง
วิชาการ, ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๕๓.

ปัญญา ขวัญอยู่, พลตรี. “กำลังสำรองของกองทัพไทย”. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร
การป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๒๖.

“พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ.๒๕๕๘”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๒ (ตอนที่ ๑๒๗ ก),
๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘, หน้า ๕ – ๑๔.

“ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของกำลังพลสำรอง พ.ศ.๒๕๕๙”, ราชกิจจานุเบกษา.
เล่มที่ ๑๓๓ (ตอนพิเศษ ง), ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๘, หน้า ๑ – ๕.

รัตนชัย สุวรรณเทศ, พันเอก. “การพัฒนาระบบกำลังสำรองของไทย”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล,
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๑.

ศักดิ์สิน ทิพยเกษร, พันเอก. “การพัฒนาระบบการเรียกพล”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๓๔.

ศักดิ์สิน ทิพยเกษร, พลตรี. “การกำลังสำรองเพื่อป้องกันประเทศ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล,
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔”. ๒๕๕๘.

- สุรพล รอดแจ้ง, พันเอก. “การพัฒนาระบบการฝึกกำลังพลสำรอง”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยการทัพบก, ๒๕๓๔.
- สุรวุฒิ ชุตินิธิ, พันเอก. “การแปรสภาพกองพลทหารราบหนุนเพื่อรองรับระบบกำลังสำรอง
ศึกษากรณี พล.ร.๑๑ , ๑๒ , ๑๕ และ ๑๖”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๕.
- สูตร จรุงชาติ, พันเอก. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการฝึกกำลังพลสำรอง”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล,
วิทยาลัยการทัพบก, ๒๕๓๙.
- หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. “คู่มือกำลังพลสำรอง : การเรียกเข้ารับราชการทหารประจำปี
๒๕๖๐”. ๒๕๖๐.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ

กำลังพลสำรองพ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ.๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กำลังพลสำรอง” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นกำลังสำรองประเภทหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมที่มีการบรรจุในบัญชีบรรจุกำลังตามพระราชบัญญัตินี้

“กิจการกำลังพลสำรอง” หมายความว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมและการใช้กำลังพลสำรอง เช่น การบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง การผลิตกำลังพลสำรอง การฝึกศึกษา กำลังพลสำรองการควบคุมกำลังพลสำรองและการเรียกกำลังพลสำรองหรือการระดมพล

“บัญชีบรรจุกำลัง” หมายความว่า บัญชีแสดงรายชื่อและตำแหน่งหน้าที่ตามอัตราการจัดของหน่วยทหาร

“หน่วยทหาร” หมายความว่า หน่วยทหารตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

“นายจ้าง” หมายความว่า นายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในกรณีที่มีพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ หรือระเบียบใดบัญญัติถึงสิทธิหรือหน้าที่ ในการรับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหารหรือเพื่อทดลองความพร้อมและในการระดมพล ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารให้การรับราชการทหารดังกล่าวหมายความถึงการรับราชการทหารของกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้และหมายความรวมถึงการลาเพื่อปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ทั้งนี้เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดสิทธิหรือหน้าที่ของกำลังพลสำรองไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง ข้อบังคับและระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

คณะกรรมการกำลังพลสำรอง

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกำลังพลสำรอง” เรียกโดยย่อว่า “คกส.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบเก้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม เจ้ากรมเสมียนตรา เจ้ากรมพระธรรมนูญ เจ้ากรมกำลังพลทหาร เจ้ากรมยุทธการทหาร และผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอแนะของกรรมการตาม (๓) จำนวนไม่เกินห้าคน

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ให้เจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหมเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เจ้ากรมกำลังพลทหารบก เจ้ากรมกำลังพลทหารเรือ และเจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี เมื่อครบกำหนดวาระตามวาระหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแม้จะมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น

อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพ้นจากตำแหน่ง ให้ คคส. ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ ให้ คคส. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรองและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกำลังพลสำรอง

(๒) กำหนดแนวทางการปฏิบัติและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรอง

(๓) เสนอแนะแผนการพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกำลังสำรองอื่น ๆ

(๔) เสนอแนะการกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่กำลังพลสำรองและนายจ้างที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้ลูกจ้างซึ่งเป็นกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุม คคส. โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คคส. อาจขอให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหน่วยงานอื่นของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐส่งข้อมูลหรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาหรืออาจขอให้บุคคลใด ๆ มาชี้แจงด้วยก็ได้

มาตรา ๑๓ ให้กรมการสรรพกำลังกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของ คคส. โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนและประสานงานการดำเนินการของ คคส.

(๒) รวบรวมเอกสารและข้อมูล ตลอดจนส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ในกิจการกำลังพลสำรอง

(๓) เป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานงานในการดำเนินงานทั้งปวงเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรองและสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ คคส. มอบหมาย

มาตรา ๑๔ คคส. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ คคส. มอบหมายก็ได้การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

กิจการกำลังพลสำรอง

ส่วนที่ ๑

การเป็นกำลังพลสำรอง

มาตรา ๑๕ การรับบุคคลเข้าเป็นกำลังพลสำรอง ให้กระทรวงกลาโหมดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) รับสมัครจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับหรือ

(๒) คัดเลือกจากนายทหารสัญญาบัตรกองหนุน นายทหารสัญญาบัตรนอกราชการ นายทหารสัญญาบัตรนอกกอง ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ หรือทหารกองเกินตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารกำหนดเวลาเป็นกำลังพลสำรองตามวรรคหนึ่ง และการยกเว้นการเป็นกำลังพลสำรองของบุคคลตาม (๒) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหลักเกณฑ์และวิธีการรับสมัครหรือคัดเลือกตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๑๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลัง โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการเข้าเป็นกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๑) ให้บรรจุรายชื่อลงในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารที่กำลังพลสำรองแจ้งความประสงค์

(๒) กรณีการเข้าเป็นกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๒) ให้บรรจุรายชื่อลงในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารตามภูมิลำเนาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลัง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับเมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้กำลังพลสำรองทราบ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีการบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองผู้ใดลงในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารต่างไปจากสังกัดหน่วยทหารตามภูมิลำเนาทหาร ให้หน่วยทหารที่กำลังพลสำรองมีรายชื่อบรรจุอยู่แจ้งการบรรจุรายชื่อของกำลังพลสำรองให้หน่วยทหารตามภูมิลำเนาทหารซึ่งกำลังพลสำรองผู้นั้นสังกัดอยู่ทราบ

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินกิจการกำลังพลสำรอง ในกรณีที่กำลังพลสำรองผู้ใดประสงค์จะขอเปลี่ยนการบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารหนึ่งไปอีกหน่วยทหารหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจพิจารณาอนุญาตให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยทหารที่กำลังพลสำรองประสงค์จะไปบรรจุรายชื่อในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหารดังกล่าวเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๖ วรรคสามและมาตรา ๑๗ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ให้กำลังพลสำรองพ้นจากการเป็นกำลังพลสำรองเมื่อ

(๑) ครบกำหนดเวลาการเป็นกำลังพลสำรองตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

(๒) เข้ารับราชการทหารตามมาตรา ๓๐

(๓) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๒

หน้าที่กำลังพลสำรอง

มาตรา ๒๐ กำลังพลสำรองมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล การเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กำลังพลสำรองมีอำนาจหน้าที่ตามชั้นยศและตำแหน่ง เช่นเดียวกับทหารประจำการและทหารกองประจำการ แล้วแต่กรณีการแต่งตั้งและการเลื่อนยศของ กำลังพลสำรอง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยยศทหารการผ่อนผันให้กำลังพลสำรองไม่ต้องเข้ารับ ราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๑ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม ให้กระทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๒ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ ให้กระทำได้เพื่อเรียกกำลังพลสำรอง เข้ารับการตรวจสอบสภาพ ตรวจสอบบัญชีเตรียมกำลังพลสำรอง และซักซ้อมระเบียบการ เพื่อ ประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล

มาตรา ๒๓ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร ให้กระทำได้เพื่อเรียกกำลังพล สำรองเข้ารับการฝึก ศึกษา หรือทบทวนวิชาทหาร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๔ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ ให้กระทำได้ในกรณีจำเป็นเพื่อ เรียกกำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม ในการปฏิบัติภารกิจที่ ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจาก ภัยพิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติ ราชการตามวรรคหนึ่ง ต้องกระทำการชั่วคราวและเท่าที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติภารกิจตามที่มี คำสั่งเรียกเท่านั้น

มาตรา ๒๕ การเรียกกำลังพลสำรองเพื่อทดลองความพร้อม ให้กระทำได้เพื่อเรียก กำลังพลสำรองเข้ารับการทดสอบแผนหรือเตรียมรับสถานการณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามแผน ที่กำหนด

มาตรา ๒๖ การระดมพล ให้กระทำได้ในเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือ ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือกรณีที่มีการรบหรือการสงคราม จนถึงขั้นที่ต้องมีการระดมสรรพกำลัง ของชาติการระดมพล ให้กระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ กำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับยกเว้นการเรียกพลเพื่อ ตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม และการระดมพลตามกฎหมายว่าด้วย การรับราชการทหารและให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๒๘ ให้กระทรวงกลาโหมมีอำนาจหน้าที่จัดเตรียม อำนาจการ และดำเนินการ ในกิจการกำลังพลสำรอง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๙ กำลังพลสำรองซึ่งถูกเรียกเข้ารับราชการทหารตามมาตรา ๒๐ ถ้าไม่มาหรือ มาแต่ไม่เข้ารับราชการทหาร หรือไม่อยู่นอกกว่าการรับราชการทหารแล้วเสร็จ ให้ถือว่ากำลังพลสำรอง นั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหาร เว้นแต่

(๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอัน สำคัญยิ่งหรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ หรือโรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการ รบหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของ กระทรวงกลาโหม

(๔) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม

(๕) เกิดเหตุสุดวิสัย

(๖) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ในวันที่เรียกเข้ารับราชการทหาร

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกรณีตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องได้รับการ ผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๓๐ กระทรวงกลาโหมอาจรับสมัครกำลังพลสำรองเพื่อทำหน้าที่ทหารเป็นการ ชั่วคราวได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหารกำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารตาม วรรคหนึ่ง ให้พ้นจากการเป็นกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๓

การแจ้ง

มาตรา ๓๑ การแจ้งการบรรจุรายชื่อกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม การเรียก กำลังพลสำรอง หรือการระดมพล ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียก แล้วแต่กรณี โดยให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ส่งหนังสือหรือคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้กำลังพลสำรอง ณ สถานที่ ติดต่อดังต่อไปนี้

(๑) กำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๑) ให้แจ้ง ณ สถานที่ที่กำลังพลสำรองระบุไว้ ในขณะที่สมัครเข้าเป็นกำลังพลสำรอง

(๒) กำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ (๒) ให้แจ้ง ณ สถานที่ที่มีการส่งหมายเรียกพลหรือ คำสั่งเรียกพลตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากำลังพลสำรอง ได้รับหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกแล้ว เมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบ รับนอกจากการส่งหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกตามวิธีการในวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจนำส่ง หนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกให้แก่กำลังพลสำรองโดยตรงได้

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ไมอาจดำเนินการแจ้งตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๓๑ ได้ ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๑ เว้น

แต่ในกรณีที่มีการระดมพล การแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้กระทำได้โดยวิธีอื่นใดเพื่อให้กำลังพลสำรองรับทราบคำสั่งได้อย่างสะดวกและชัดเจน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากำลังพลสำรองได้รับหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียกเมื่อครบกำหนดเจ็ดวัน นับแต่วันปิดหนังสือแจ้งหรือคำสั่งเรียก หรือวันที่ถือว่าได้รับคำสั่งเรียกตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามวรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่กำลังพลสำรองประสงค์จะเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อตามมาตรา ๓๑ ให้กำลังพลสำรองแจ้งไปยังหน่วยทหารที่ตนมีรายชื่อบรรจุอยู่ตามแบบที่กำหนดในข้อบังคับ และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ติดต่อ

มาตรา ๓๔ กำลังพลสำรองผู้ใดเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนให้ผู้นั้นแจ้งการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลหรือการแก้ไขเลขประจำตัวประชาชนไปยังหน่วยทหารที่ตนมีรายชื่อบรรจุอยู่ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือแก้ไขเลขประจำตัวประชาชน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับหมวด ๓ วินัย

มาตรา ๓๕ กำลังพลสำรองที่เข้ารับราชการทหารตามมาตรา ๒๐ ต้องอยู่ในวินัยทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร เช่นเดียวกับทหารประจำการหรือทหารกองประจำการ แล้วแต่กรณี

หมวด ๔

สิทธิประโยชน์

มาตรา ๓๖ กำลังพลสำรองมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก การรักษาพยาบาล และสิทธิประโยชน์อื่น ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๗ กำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับกำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อปฏิบัติราชการ หรือเพื่อทดลองความพร้อม หรือในการระดมพลตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี

มาตรา ๓๘ กำลังพลสำรองผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่อยู่รับราชการทหารตามมาตรา ๒๐ จนครบกำหนดเวลาตามที่กำหนดในคำสั่งเรียกโดยมิได้รับอนุญาต หรือไม่มาปฏิบัติราชการเมื่อพ้นกำหนดอนุญาตแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานหนีราชการและต้องระวางโทษตามกฎหมายว่าด้วยอาญาทหารและให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยอาญาทหารในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจลงทัณฑ์ในความผิดวินัยทหารมาใช้บังคับแก่การกระทำความผิดนี้

มาตรา ๓๙ กำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลังผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ นายจ้างผู้ใดไม่จ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นกำลังพลสำรองในวันลาเพื่อรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาทบทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๑ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการกำลังพลสำรองประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๖ (๑) (๒) (๓) วรยศสองและวรยศสาม เพื่อปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๔) ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาตรา ๔๒ ในวาระเริ่มแรกการรับบุคคลเข้าเป็นกำลังพลสำรองตามมาตรา ๑๕ ให้กระทำได้เมื่อพ้นสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาตรา ๔๓ ให้นำกฎกระทรวง กฎ ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประกาศ คำสั่ง หรือมติของสภากลาโหมในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดให้ทหารกองเกินและทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลหรือระดมพล ที่ออกตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับการรับราชการทหารของกำลังพลสำรองตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งนี้จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือระเบียบ ตามพระราชบัญญัตินี้ขึ้นใช้บังคับการดำเนินการออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีกำลังพลสำรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการกิจตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม โดยกำหนดประเภทบุคคลที่จะเป็นกำลังพลสำรอง การดำเนินการทั้งหลายเกี่ยวกับกิจการกำลังพลสำรอง รวมถึงการกำหนดหน้าที่และสิทธิของกำลังพลสำรองในการเข้ารับราชการทหารให้ชัดเจน เพื่อเป็นการพัฒนาการกำลังพลสำรองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรีณรงค์ พฤษกรรุ่งเรือง
วัน เดือน ปีเกิด	๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๕
การศึกษา	พ.ศ.๒๕๒๒ โรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ.๒๕๒๖ หลักสูตรส่งทางอากาศ รุ่นที่ ๑๔๕ พ.ศ.๒๕๒๘ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ.๒๕๓๑ หลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าทหารราบ รุ่นที่ ๗๖ (ชกท.๑๕๔๒) พ.ศ.๒๕๓๔ หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าทหารราบ รุ่นที่ ๕๔ (ชกท.๑๕๔๒) พ.ศ.๒๕๓๗ หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ ๗๒ (ชกท.๐๐๑๒)

ประวัติการทำงานโดยย่อ

พ.ศ.๒๕๒๘	ผู้บังคับหมวด กองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์
พ.ศ.๒๕๓๔	ผู้บังคับกองร้อยสนับสนุนการรบ กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์
พ.ศ.๒๕๔๒	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๓ รักษาพระองค์
พ.ศ.๒๕๔๖	เสนาธิการจังหวัดทหารบกสระแก้ว
พ.ศ.๒๕๔๘	จเรกองทัพอากาศที่ ๑
พ.ศ.๒๕๔๙	ฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บังคับบัญชา
พ.ศ.๒๕๕๑	ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกกาญจนบุรี
พ.ศ.๒๕๕๒	ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๑๑
พ.ศ.๒๕๕๔	เสนาธิการกองพลทหารราบที่ ๑๑
พ.ศ.๒๕๕๕	รองผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๑๑
พ.ศ.๒๕๕๙	ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๑๑

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๑๑

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง ระบบกำลังสำรองต่อความมั่นคงของรัฐ ศึกษากรณีระบบการบรรจุและ
การใช้กำลังสำรอง

ผู้วิจัย พลตรี ณรงค์ พฤษกรุ่งเรือง หลีกสูตร วปอ. รุ่นที่ 59
ตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 11

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายสูงสุดของชาติได้กำหนดไว้ในผลประโยชน์แห่งชาติคือ การมีเอกราชอธิปไตย
บูรณภาพแห่งอาณาเขตและความมั่นคงของรัฐ ซึ่งจะทำให้ประเทศ (รัฐบาล) สามารถดำเนินกิจกรรม
ทางด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งภายในและ
ภายนอกประเทศ ได้อย่างมั่นคง มีเกียรติ และมีศักดิ์ศรี การใช้กำลังอำนาจทางทหาร เป็นเครื่องมือใน
การเข้าระงับข้อขัดแย้ง การรักษาความมั่นคงของรัฐ การดำรงไว้ซึ่งความคงอยู่และความเป็นเอกราช
ของประเทศนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558 – 2564 ของประเทศไทย แบ่งองค์ประกอบ
หลักออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ความมั่นคงด้านการเมือง การที่ประเทศมีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพสามารถ
บริหารประเทศได้ครบตามวาระ มีคณะรัฐบาลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความเสียสละ และมุ่งมั่นที่จะ
ทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง
2. ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การที่ประเทศมีระบบเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง
ทั้งเศรษฐกิจภายในและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
3. ความมั่นคงด้านการทหาร (การป้องกันประเทศ) ประเทศมีความพร้อมด้านกำลังพล
และกองทัพที่จะสามารถป้องกันรักษาเอกราชและอธิปไตยรวมทั้งผลประโยชน์อื่น ๆ
4. ความมั่นคงด้านสังคม ประเทศมีสังคมของคนในชาติที่เข้มแข็ง มีความรักและ
ความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
5. ความมั่นคงแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. ความมั่นคงแห่งชาติด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม

ความมั่นคงในด้านการทหาร กองทัพของประเทศทั่วโลกต่างยอมรับว่ากำลังสำรองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพลังอำนาจทางทหารของชาติ รวมถึงประเทศไทยด้วยเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยใช้ระบบกำลังสำรองอยู่ 2 ระบบควบคู่กันไป คือ ระบบอาสาสมัคร และระบบกฎหมายบังคับ (เรียกเกณฑ์) โดยแบ่งกำลังสำรองออกเป็น 5 ระบบ ได้แก่

1. ระบบการผลิตกำลังพลสำรอง
2. ระบบการควบคุมกำลังพลสำรอง
3. ระบบการเรียกพลหรือระดมพล
4. ระบบการฝึก ศึกษา กำลังพลสำรอง
5. ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลสำรอง

กองทัพไทย มีกำลังพลประจำการอยู่จำนวนมาก ต้องใช้งบประมาณมากกว่าร้อยละ 70 ของงบประมาณด้านการทหารทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงสำหรับงบประมาณในแต่ละปีของประเทศ หากต้องการพัฒนาขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีหรืออาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหาร แนวคิดในการพัฒนาระบบกำลังสำรอง จึงเป็นคำตอบที่จะช่วยให้ชาติดำรงความมั่นคงทางด้านการทหารโดยไม่กระทบกับทางด้านเศรษฐกิจมากเกินไปจนเกินความจำเป็น

ระบบกำลังสำรองของกองทัพไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนเป็นหน่วยกำกับดูแลกำลังพลสำรองของกองทัพไทย และผู้วิจัยในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยรับผิดชอบในการฝึกกำลังสำรอง เห็นว่ายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควรเพราะผู้ที่ถูกเรียกมาบรรจุเพื่อทำการฝึกนั้น ไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น ยังมีสภาพเป็นนักศึกษา กำลังเริ่มทำงานใหม่ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ค้นหาแนวทางที่พึงประสงค์ในการคัดเลือกกำลังพลในระบบ มาบรรจุและทำการฝึกโดยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นแนวทางให้กองทัพไทยได้ใช้ในการดำเนินนโยบายการบรรจุและการใช้กำลังสำรองในการฝึกและปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของกองทัพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอุปสรรคต่าง ๆ ของระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรองที่ส่งผลกระทบต่อความพร้อมรบ ประสิทธิภาพของการพัฒนาระบบกำลังสำรอง ในห้วง 5 ปี (พ.ศ.2555 – 2559)
2. เพื่อเสนอแนะแนวทาง และการปรับปรุงระบบการบรรจุและการใช้กำลังสำรองให้มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการพัฒนาระบบกำลังสำรองเพื่อความพร้อมรบของกองทัพไทย ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์ปัญหาหรืออุปสรรคของการพัฒนาระบบกำลังสำรอง โดยศึกษากรณี ระบบการบรรจุกำลังและการใช้กำลังสำรอง โดยการศึกษาจากแผนการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ

และฝึกวิชาทหาร พ.ศ.2555 – พ.ศ.2559 และแบบสัมภาษณ์กำลังพลสำรองที่เข้ารับการเรียกพลและตรวจสอบในหน่วยกองพลทหารราบที่ 11 เป็นข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์กำลังพลสำรอง ที่เข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกและตรวจสอบภายในหน่วยกองพลทหารราบที่ 11
3. ศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ที่ทำการศึกษามาแล้ว

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการปฏิบัติตามแผนเรียกพล เพื่อตรวจสอบและฝึกวิชาทหาร พ.ศ.2555 – พ.ศ.2559 ดังนี้

1.1 การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร จำนวน 10,499 นาย มารายงานตัว 9,354 นาย คิดเป็นร้อยละ 89.09

1.2 การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อฝึกทดแทนเป็นหน่วย จำนวน 2,966 นาย มารายงานตัวเข้ารับการฝึก 2,775 นาย คิดเป็นร้อยละ 93.55

1.3 การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อเลื่อนยศหรือเลื่อนฐานะ จำนวน 1,296 นาย มารายงานตัว จำนวน 1,287 นาย คิดเป็นร้อยละ 99.30

1.4 การเรียกพลเพื่อตรวจสอบ จำนวน 67,679 นาย มารายงานตัว 66,565 นาย คิดเป็นร้อยละ 97.85

1.5 การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร (นายทหารสัญญาบัตรกองหนุนและนายทหารประทวนกองหนุน) จำนวน 940 นาย มารายงานตัว 936 นาย คิดเป็นร้อยละ 99.57

2. สรุปผลการสัมภาษณ์กำลังพลสำรองที่เข้ารับการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ

กำลังพลสำรองให้เหตุผลสำหรับการสมัครเข้าเป็นกำลังสำรอง ได้แก่ ไม่เห็นความสำคัญในการเรียกฝึก ไม่ทราบเรื่องการเรียกพล ป่วยมีโรคประจำตัว เพิ่งเริ่มบรรจุเข้าทำงาน ประกอบธุรกิจส่วนตัว ต้องดูแลครอบครัว พ่อแม่ ภรรยา หรือบุตร บริษัทหรือนายจ้างไม่ให้ลา เพราะไม่เห็นการลงโทษตามกฎหมายทำให้ไม่เกรงกลัว หรือเห็นว่าค่าตอบแทนน้อยเกินไป ทำให้ไม่ประสงค์จะสมัครเข้าเป็นกำลังสำรองหากไม่บังคับหรือมีโทษตามกฎหมาย

3. ระบบกำลังสำรองต่างประเทศ

3.1 ระบบกำลังสำรองสหรัฐอเมริกา

เป็นระบบอาสาสมัคร โดยมีกำลังสำรองอยู่ 3 ประเภท คือกำลังสำรองพร้อมรบ กำลังสำรองเตรียมพร้อมและกำลังสำรองนอกประจำการ การฝึกกำลังสำรองจะมีการฝึกอย่างต่อเนื่อง ปีละ 38 วัน โดยมีอัตราการบรรจุกำลังประจำการและกำลังสำรอง คิดเป็น 44 : 56 เปอร์เซ็นต์ การจัดสรรงบประมาณด้านการกำลังพลให้กับหน่วยกำลังสำรองในอัตรา 18.7 เปอร์เซ็นต์

สิทธิและผลประโยชน์ที่กำลังพลสำรองมาจากรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ได้แก่ ค่าตอบแทนตั้งแต่ พลฯ – พล.ท. เลื่อนยศได้ถึง พล.ท. (ตำแหน่ง ผบ.พล หรือเทียบเท่า) ได้รับทุนการศึกษา สิทธิการรักษาพยาบาล การใช้ร้านค้าสวัสดิการทั้งตนเองและครอบครัว โบนัส บำนาญ ค่าตอบแทนในตำแหน่งพิเศษ เครื่องแต่งกาย ยกเว้นการต่อภาษีใบขับขี่ ประกันชีวิต ลดหย่อนภาษี การสงวนตำแหน่งเมื่อถูกระดมพล เป็นต้น

3.2 ระบบกำลังสำรองของอิสราเอล

เป็นระบบกฎหมายบังคับ (เรียกเกณฑ์) โดยพลเมืองทุกคนตั้งแต่อายุ 18 ปี บริบูรณ์ต้องบรรจุเข้ารับราชการ โดยชาย รับราชการ 3 ปี และ หญิง 2 ปี จึงปลดเป็นกำลังพลสำรอง จนกว่าจะอายุ 55 ปี (ชาย) และอายุครบ 34 ปี (หญิง) ต้องเข้ารับการฝึกประจำปี ปีละไม่เกิน 42 วัน หากจำเป็นอาจถึง 60 วันหรือมากกว่า การฝึกจะเน้นเฉพาะเรื่องการปฏิบัติในสนามรบเท่านั้น อัตราการบรรจุกำลังสำรองต่อกำลังประจำการ ในหน่วยทหารประจำการ คิดเป็น 70:30 เปอร์เซนต์ หน่วยกองหนุน กำลังประจำการจะเหลือเพียง 4 – 5 %

สิทธิและผลประโยชน์ที่กำลังพลสำรองจะได้รับ ได้แก่ การเลื่อนฐานะหรือตำแหน่ง เบี้ยเลี้ยง เงินเดือนตามที่ได้รับจากบริษัท ห้างร้านหรือหน่วยงานที่ตนสังกัดระหว่างถูกประจำการ สิ่งอุปกรณ์ประจำตัว

3.3 ระบบกำลังสำรองของอังกฤษ

เป็นระบบอาสาสมัคร โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ กำลังพลสำรองอาสาสมัคร และกำลังพลสำรองเป็นบุคคล เข้ารับการฝึกเบื้องต้น 15 วัน และในสนาม 16 วัน สิทธิผลประโยชน์ที่ได้รับกำลังพลสำรองมีสิทธิสมัครเข้ารับราชการครั้งแรกเป็นระยะเวลา 3 ปี และอาสาสมัครอยู่ต่อครั้งละ 2 – 4 ปี ในระหว่างการฝึกจะได้รับเงินค่าตอบแทนประจำวัน ค่าเดินทางและเงินโบนัส

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่าสถิติการรายงานตัวเข้ารับการฝึกในระยะเวลา 5 ปีย้อนหลัง กำลังพลสำรองมีการรายงานตัวเพื่อเข้ารับการฝึกในทุกประเภทอยู่ในระดับสูงมาก (89 – 99 เปอร์เซนต์) แต่จากการสัมภาษณ์กำลังพลสำรองไม่มีจิตใจและความพร้อมมาเข้ารับการฝึก เนื่องจากมีปัญหาต่างๆ เช่น โรคประจำตัว บรรจุงานใหม่ ต้องดูแลครอบครัว นายจ้างไม่ให้ลา เป็นต้น ทำให้การเรียกพลได้เพียงจำนวนกำลังพลไม่ได้กำลังพลที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

เมื่อศึกษาจากระบบกำลังพลสำรองของต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ พบว่ามีการใช้กฎหมายอย่างเข้มแข็งและจริงจัง มีการสร้างแรงจูงใจในเรื่องค่าตอบแทนและผลประโยชน์ให้กับกำลังพลสำรอง เช่น ค่าตอบแทนในตำแหน่งพิเศษ การลดหย่อนภาษี การศึกษา การรักษาพยาบาลทั้งตนเองและครอบครัว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ระบบการบรรจุและใช้งานกำลังสำรอง มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญตามกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

1. ทดลองบรรจุกำลังพลสำรองแบบสมัครใจระดับกองร้อยร่วมกับกำลังพลประจำการในอัตรากำลังพลสำรอง 70 เปอร์เซนต์ กำลังพลประจำการ 30 เปอร์เซนต์เพื่อปฏิบัติงานในหน่วยจริง

โดยการทำสัญญาปีต่อปีและได้รับผลตอบแทนและสิทธิประโยชน์เหมือนกำลังพลประจำการ เพื่อเป็นแรงจูงใจเหมือนกับกำลังพลประจำการ เช่น รายได้ การเลื่อนยศ การศึกษา การรักษาพยาบาลทั้งตนเองและครอบครัว ได้รับโบนัสเมื่อปฏิบัติงานครบตามสัญญา ได้รับบำนาญ เงินค่าตอบแทนในตำแหน่งพิเศษ ได้รับเครื่องแต่งกายเช่นเดียวกับทหารกองประจำการ การได้รับสิทธิลดหย่อนภาษี

2. ควรมีการเรียกบรรจุกำลังพลสำรองเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในภาวะฉุกเฉิน โดยมีการดำเนินการดังนี้

2.1 ประกาศรับสมัครกำลังพลสำรองผู้มีความสมัครใจและมีคุณสมบัติครบถ้วนเป็นลำดับแรก

2.2 ในกรณีที่มีผู้สมัครใจไม่เพียงพอให้ดำเนินการเรียกกำลังพลสำรองเข้าประจำการโดยพิจารณาเรียกบุคคลที่ว่างงานเป็นลำดับแรก กำลังพลสำรองที่มีรายได้ประจำเดือนอยู่ในระดับต่ำเป็นลำดับที่สองและกำลังพลสำรองที่อยู่ในบริษัทขนาดใหญ่เป็นลำดับต่อมา

2.3 ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง มีบทลงโทษต่อทั้งตัวกำลังพลสำรองและนายจ้างหรือบริษัทที่ไม่ให้ความร่วมมือ หรือมีการเพิ่มโทษ ระยะเวลาของคดี เป็นต้น

2.4 ระบบการตรวจสอบสภาพกำลังสำรองมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับสถิติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

3. ควรมีการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติหรือทัศนคติที่ดีต่อการเข้ารับการฝึกและตรวจสอบของกำลังสำรองอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดจิตสำนึกความรักชาติ การเสียสละและหน้าที่ในการปกป้องอธิปไตยของชาติ